

Valvontalautakunta

VALVOO ASIANAJAJIA, JULKISIA OIKEUSAVUSTAJIA
JA LUVAN SAANEITA OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJIA

Valvontakertomus 2016

The background features abstract, flowing purple line art that resembles stylized leaves or feathers, creating a sense of movement and organic form. The lines are of varying thickness and curve, filling the page with a light purple hue.

Suomen Asianajajaliiton julkaisu 1/2017

ISBN 978-952-5552-30-0

ISSN 0781-5840

Kuvat: Mikko Kauppinen

Tekstit: Pia Kauppinen ja Johanna Kainulainen (haastattelut)

Graafinen suunnittelu: NeoDesign

Paino: Painotalo Plus Digital Oy

Taitto: PPD Studio

Valvontakertomus 2016

Sisällys

HAASTATELUSSA

Valvontalautakunnan puheenjohtaja Harri Tuure: Koko ammattikunnan puolesta	6
Lupalakimiesjäsenet Ilkka Malka ja Lotta Laineenkare: Asiakkaan etu unohtui lainsäätäjältä	8

1 VALVONTALAUTAKUNTA

1.1 Lainsäädäntömuutosten vaikutus valvontalautakunnan asemaan	10
1.2 Valvonnan laajenemisen vaikutuksista	11
1.3 Valvontalautakunnan tehtävät ja kokoonpano	12
1.4 Valvontalautakunnan kokoonpano 1.1.2017	14
1.5 Kaavio valvontaprosessista	15

2 LUVAN SAANEIDEN OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJIEN VALVONTA

2.1 Luvan saaneita oikeudenkäynti-avustajia koskevat ratkaisut	17
2.2 Uuden lainsäädännön vaikutus hyvää asianajatapaa koskeviin ohjeisiin	19

3 TAPAUSELUSTUKSET

3.1 Hyvän asianajattavan velvoittavuus ja lähteet	20
3.2 Perusarvot	22
3.2.1 Luottamuksellisuus (TO 3.4)	22
3.2.2 Kunniallisuus (TO 3.5)	23
3.3 Yleiset velvollisuudet (TO 4. luku)	28
3.3.1 Huolellisuus ja tehokkuus (TO 4.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 6-kohta)	28
3.3.2 Asianajajan täydennyskoulutautumisvelvollisuus (TO 4.2)	32
3.3.3 Asiakasvarojen hoito (TO 4.4)	34
3.4 Velvollisuudet asiakasta kohtaan (TO 5. luku)	36
3.4.1 Velvollisuus luopua tehtävästä (TO 5.8), oikeus luopua tehtävästä (TO 5.9), menettely tehtävästä luovuttaessa (TO 5.10) ja asiakirjojen luovuttaminen (TO 5.11)	36
3.4.2 Asianajopalkkio (TO 5.12 ja palkkio-ohje)	39
3.5 Esteellisyys (TO 6. luku)	44
3.5.1 Esteettömyys (TO 3.3 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 3-kohta)	45
3.5.2 Esteellisyys samassa asiassa (TO 6.1)	50
3.5.3 Esteellisyys lojaalisuusvelvollisuuden perusteella (TO 6.2)	51
3.5.4 Esteellisyys salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden perusteella (TO 6.3)	54
3.5.5 Esteellisyys taloudellisen tai henkilökohtaisen liittynän perusteella (TO 6.4)	56

3.6 Velvollisuudet asiakkaan vastapuolta kohtaan (TO 7. luku)	56
3.6.1 Sovinnollisuus (TO 7.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 13-kohta)	57
3.6.2 Painostuskielto (TO 7.3 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 15-kohta)	58
3.7 Velvollisuudet tuomioistuimessa (TO 8. luku)	59
3.7.1 Arvonannon osoittaminen (TO 8.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 16-kohta).....	59
3.8 Julkisuus ja markkinointi	60
3.8.1 Markkinointi (TO 10.2)	60
3.9 Asianajotoimiston järjestäminen (TO 11. luku)	61
3.9.1 Asianajajan muu toiminta (TO 11.4).....	61
3.9.2 Asianajotoimiston asianmukainen järjestäminen ja henkilökunnan valvonta (TO 11.5).....	62
4 TILASTOTIETOJA VALVONNASTA	64
4.1 Vireille tulleet asiat	64
4.2 Ratkaistut valvonta- ja palkkioriiita-asiat	64
4.2.1 Valvonta-asiat	64
4.2.2 Palkkioriiita-asiat.....	64
4.2.3 Valvonta- ja palkkioriiita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika	64
4.2.4 Muutoksenhaku valvonta-asioissa.....	65
4.2.5 Helsingin hovioikeuden ratkaisemat valitukset.....	65
4.2.6 Muutoksenhakulupa korkeimpaan oikeuteen.....	65
4.3 Hallituksen yleisvalvonta	65
4.3.1 Hallituksen yleisvalvonta ja jäsenkelpoisuutta koskeva valvonta	65
4.3.2 Velkaantumisselvitys.....	65
5 SAMMANFATTNING	68
6 YHTEYSTIEDOT	71

Koko ammattikunnan puolesta

Valvontalautakunnan puheenjohtajana vuoden 2016 kesällä aloittanut asianajaja Harri Tuure haluaa tehdä työtä koko ammattikunnan puolesta. Hän pitää tärkeänä, että valvonta on oman ammattikunnan organisoimaa. Asianajajan tulee työssään sietää joskus myös arvostelua.

TEKSTI: JOHANNA KAINULAINEN // KUVA: MIKKO KAUPPINEN

Varkautelainen **Harri Tuure** on työskennellyt asianajajana reilun parinkymmenen vuoden ajan. Kesällä 2016 hän aloitti asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimintaa valvovan valvontalautakunnan puheenjohtajana.

Päätyössään hän toimii omassa pienessä asianajotoimistossaan ja hoitaa sekä yritysten että yksityisten asiakkaiden oikeudellisia asioita. Toimeksiantoja on ympäri Suomea.

Valvontalautakunnan puheenjohtajuudessa kiinnostivat sekä eettiset kysymykset että työn tekeminen oman ammattikunnan hyväksi.

– Pidän eettisten kysymysten pohtimisesta ammatillisesti mielenkiintoisena. Lisäksi en ole juurikaan toiminut Asianajajaliiton muissa luottamustehtävissä ja tämä on minulle sopiva tapa kantaa oma korteni kekoon asianajajakunnan puolesta.

Hyvin perusteltuja ratkaisuja

Ennen puheenjohtajan pestiään Harri Tuure toimi useita vuosia valvontalautakuntaa edel-

tävän kurinpitolautakunnan jäsenenä 2000-luvun alkupuolella. Hän näkee ison muutoksen noista ajoista.

– Juttumäärät ovat kasvaneet ja valvontalautakunnan työtapa on muuttunut täysin. Nykyisin lautakunnalla on neljä jaostoa. Ennen kaikki ratkaisut annettiin täysistunnossa, jolloin yhdessä kokouksessa saattoi olla jopa sata juttua ratkaistavana.

Myös ratkaisukäytännön laatuun on kiinnitetty vuosien varrella entistä enemmän huomiota.

– Nykyisin kaikki ratkaisut yritetään perustella mahdollisimman hyvin. Aiemmin pyrittiin enemmän nopeisiin ratkaisuihin, jolloin perustelutkin jäivät lyhyemmiksi.

Tavoitteena yhtäläinen valvonta

Harri Tuuren on yllättänyt luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevien kantelujen työläys.

Asianajajien ja julkisten oikeudenkäyntiavustajien kaikki juridinen työ kuuluu valvontalautakunnan valvonnan piiriin, mutta

lupalakimiehiä valvotaan vain oikeudenkäyntiasioiden osalta.

– Työläys aiheutuu sen pohtimisesta, mistä oikeudenkäyntiasia oikein alkaa, ja onko valvontalautakunnalla ylipäänsä toimivaltaa käsitellä luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskeva kantelu.

Harri Tuure onkin samoilla linjoilla edeltäjänsä **Matti Kunnaksen** kanssa: kaikkia valvonnan kohteita pitäisi valvoa samojen kriteerien mukaan.

Valvontalautakunnan työprosessien suuria linjoja puheenjohtaja pitää kunnossa olevina. Painetta kuitenkin on nopeammin tehtyihin ratkaisuihin. Keskimäärin yhden kantelun rat-

Keskimäärin kantelun ratkaiseminen kestää puoli vuotta.

kaiseminen kestää tarvittavine kirjeenvaihtoineen puoli vuotta.

Hyvät tavat kunniaan

Vuonna 2016 valvontalautakuntaan tuli vireille 546 kantelua, mikä oli 12 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

Pitkään kanteluista ratkoneella puheenjohtajalla on selkeä käsitys siitä, miten suurimman osan kanteluista voisi välttää: ripeällä asiakaspalvelulla ja hyvien käytöstapojen muistamisella.

– Monta kantelua välttäisi vastaamalla nopeasti yhteydenottoihin. Samoin monta kantelua olisi vältetty yön yli nukkumisella. Sillä, ettei itse reaktiollaan kärjistä tilannetta lisää, Tuure pohtii.

Mikä on puheenjohtajan viesti avustajakunnalle?

– On hyvä, että valvonta on ammattikunnan omissa käsissä. Se on osa ammattia, että avustajaa voidaan myös moittia.

Asiakkaan etu unohtui lainsäätäjältä

Valvontalautakunnan luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia edustavat jäsenet eivät pidä muutaman vuoden takaista lainsäädäntömuutosta lupalakimiesten valvonnasta kovinkaan onnistuneena. Erityisen huolissaan he ovat siitä, että lakiasiantaimistojen asiakkaiden etu tuntuu unohtuneen.

TEKSTI: JOHANNA KAINULAINEN // KUVA: MIKKO KAUPPINEN

Valvontalautakunnan 12 jäsenestä viisi tulee asianajajakunnan ulkopuolelta. **Ilkka Malka** ja **Lotta Laineenkare** ovat edustaneet valvontalautakunnassa luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia eli lupalakimiehiä. Molemmat ovat toimineet vuosia yrittäjinä omissa lakiasiantaimistoissaan, Malka keskittyen yritys juridiikkaan ja Laineenkare perinteisempään yleisjuridiikkaan.

Helsinkiläinen Ilkka Malka hoitaa työssään muun muassa yrityskauppoja ja sopimusasioita sekä asiakasyritysten ulkoistettua lakiasianhallintoa. Ennen yrittäjyyttä hän työskenteli yritysten ja teollisuuden palveluksessa Suomessa ja ulkomailla. Hän on omankin uransa kautta seurannut yritys juridiikkaa hoitavien lakiasiantaimistojen kehittymistä pienistä muutaman hengen putiikeista jopa yli sadan juristin kasvuyrityksiksi. Muutos on ollut hänen mielestään huimaa erityisesti muutaman viime vuoden aikana, ja alalla tapahtuvien muutosten takia valvontaa pitäisi alkaa pikaisesti uudistaa ja sopeuttaa muuttuvaan toimintaympäristöön.

– Suurimmat toimistot ovat hakeutumassa pörssiin, ja niillä tulee olemaan jopa tuhansia eri osakkeenomistajia ja sitä kautta maallikkojäseniä hallituksissaan.

Hän on asiasta huolissaan valvonnan tasapuolisuuden kannalta. Valvontalautakunta valvoo asianajajien kaikkea toimintaa, mutta luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia vain oikeudenkäyntiasioiden osalta. Tällöin suuri-

kin liikejuridiikkaan keskittynyt lakiasiantaimisto voi käytännössä jäädä valvontalautakunnan valvonnan ulkopuolelle, mikäli se ei hoida oikeudenkäyntiasioita.

Asianajo- ja lakiasiantaimistojen omistuspohjien eriytyminen on merkittävä seikka myös, koska molemmat saattavat hoitaa hyvin samantyyppistä yritysten oikeudellista neuvontaa.

– Asianajotoimistossa osakkaat ovat henkilökohtaisesti vastuussa myös toimittaessa osakeyhtiönä. Pörssiin listautuva lakiasiantaimisto sen sijaan on vastuussa toimistaan paitsi asiakkailleen, myös osakkeenomistajilleen. Tämä voi aiheuttaa tulevaisuudessa monimutkaisia ongelmia valvonnan kannalta.

Lakia muutettava ja koulutusta lisättävä

Asiakkaan etu on jäänyt unohtuksiin.

– Nyt valvonta on suunniteltu vain valvottavien näkökulmasta, mutta karmeinta on, että asiakkaat eivät tiedä näistä valvonnan eroista. Asiakkaan pitäisi olla tärkein, Malka korostaa.

Lakia pitäisi muuttaa niin, että asianajo- ja lakiasiantaimistoja valvottaisiin yhtenäisesti, jolloin kaikki oikeudellinen neuvonta olisi valvonnan alasta, Ilkka Malka näkee.

– Oikeusministeriön, oikeuskanslerin, Asianajajaliiton ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien pitäisi alkaa yhdessä kehittää muutoksia nykyiseen lakiin ja ottaa huomioon nopeasti tapahtuvat muutokset alalla. Nyt Asianajajaliitto näkee lupalakimiehet kilpai-

lijoina, mikä ei tietysti ole herkullinen tilanne yhteistyölle.

Samalla luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien koulutusta velvollisuuksistaan pitäisi lisätä, Malka ja Lotta Laineenkare summaavat. Lupalakimiehen luvan saa suoritettuaan oikeustieteellisen loppututkinnon ja saatuaan vuoden työkokemuksen alalta.

Turun seudulla toimiva Lotta Laineenkare hoitaa työssään muun muassa perhe- ja jäämistöoikeutta sekä riita-asioita ja on pitänyt omaa lakiasiantointimistoa kymmenen vuoden ajan.

– Koulutuksen vähyys näkyy kentällä, siellä on monenlaista tallaajaa, Laineenkare sanoo.

– Nyt valvomme usein lupalakimiehiä, jotka eivät tunne lupalakimiesten valvontaan liittyviä lakeja ja ohjeita, joita heidän pitäisi noudataa, Malka lisää.

Arvokasta kokemusta

Sekä Ilkka Malka että Lotta Laineenkare kiittävät valvontalautakunnan kokoonpanon monipuolisuutta.

Asianajajien ja lupalakimiesten lisäksi jäsenenä on oikeustieteen tutkijoita ja tuomareita. Moniammatillinen kokoonpano varmistaa asioiden katsomisen useista näkökulmista.

– Usein kantelun kohteena olevissa tapauksissa ei ensi alkuun vaikutta olevan mitään ihmeellistä, mutta lopulta ne herättävät paljon keskustelua. Pohdiskelevan keskustelun lopputuloksena on aitoja, tarkastelun kestäviä ratkaisuja, Malka kuvaa.

Lotta Laineenkare kertoo, että viime vuonna kanteluita tuli edellisten vuosien tapaan runsaasti etenkin asiakkaalle vastaamatta jättämisestä tai viivyttelystä. Ilkka Malka ennakoii myös digitaaliseen kehitykseen liittyvien kantelujen lisääntymistä tulevaisuudessa.

– Digitalisointi ja keinoölyyn perustuvat ohjelmistoalustat tulevat olemaan alan toimitoissa muutamien vuosien kuluttua arkipäivää. Tämä on osa alalla tapahtuvaa toimintaympäristön muutosta. Valvontaa koskevilla hankkeissa pitäisi varautua näihin muutoksiin ja ymmärtää, että olemme alan ehkä toistaiseksi suurimpien muutosten edessä.

1 Valvontalautakunta

PIA KAUPPINEN

1.1 Lainsäädäntömuutosten vaikutus valvontalautakunnan asemaan

Asianajalain 6 a §:n 1 momentin mukaan asianajajayhdistyksen yhteydessä toimivat riippumattomat valvontalautakunta ja valvontayksikkö, joille kuuluvat tässä laissa säädetty asianajajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät. Säännöksen 5 momentissa säädetään, että valvontayksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua asianajajayhdistykselle kuuluvien muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen asioiden hoitamiseen, jos osallistuminen voi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Vuoden 2013 alusta tuli voimaan laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista (17.6.2011/715). Samassa yhteydessä tehtiin muutoksia myös asianajalakiin (17.6.2011/716). Nämä muutokset vaikuttivat valvontalautakunnan toimintaan ensinnäkin siten, että valvonnan piiriin tulivat osittain myös luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat. He ovat lakimiehiä, joille erillinen oikeudenkäyntiavustajalautakunta on myöntänyt luvan toimia oikeudenkäyntiasiamiehinä ja -avustajina. Lain muutos myös lisäsi valvontalautakunnan itsenäistä asemaa suhteessa Suomen Asianajajaliittoon. Lisäksi valvontalautakunnan kokoonpano muuttui siten, että valvontalautakunnan jäseniksi tuli myös kaksi luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien edustajaa.

Asianajalain muutosta koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 318/2010) perusteltiin valvonnan keskittämistä Asianajajaliiton val-

vontalautakuntaan seuraavasti:

“Valvonnan järjestämisen kannalta helpoin vaihtoehto olisi toteuttaa valvonta vastaavasti kuin asianajajien ja julkisten oikeusavustajien valvonta nykyisin, jolloin valvovana elimenä toimisi Asianajajaliiton valvontalautakunta. Asianajajaliiton valvontalautakunnalla on korkea osaamisen taso ja pitkäaikainen kokemus hyvän asianajajatavan valvonnasta. Valvonta tapahtuisi myös kustannustehokkaasti, kun se hoidettaisiin kaikkien osalta samassa elimessä. Koska valvontalautakunta valvoisi tällöin paitsi asianajajia ja julkisia oikeusavustajia, myös luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia, jotka eivät ole ja joista osa ei edes voisi olla Asianajajaliiton jäseniä, olisi tällöin kuitenkin tarpeen vahvistaa valvontalautakunnan riippumattomuutta ja toiminnallista erillisyyttä Asianajajaliitosta.

Toisaalta siltä osin kuin kyse on elinkeinoluvan kurinpidollisesta peruuttamisesta ja seuraamusmaksun määrittämisestä, tullaan ainakin lähelle merkittävää julkisen vallan käyttöä, joka voidaan perustuslain 124 §:n mukaan uskoa vain viranomaiselle. Mainituilla perusteilla esityksessä ehdotetaan, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja olisi sekä valvontalautakunnan että oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen.”

Asiaa käsitelleessä lakivaliokunnan mietinnössä valvonnan järjestämisestä ja valvontalautakunnan riippumattomuudesta todettiin seuraavasti (LaVM 40/2010):

“Valiokunta on pohtinut oikeudenkäyntiasiamiehen valvontamenettelyn erilaisia järjestämis-

tapoja. Valiokunnan mielestä esitettyä valvontarakennetta voidaan puoltaa ottaen huomioon esityksen lähtökohta, jonka mukaan oikeudenkäyntiasiamiehet ovat velvollisia noudattamaan asiallisesti saman sisältöisiä ammattieettisiä sääntöjä kuin asianajajat ja julkiset oikeusavustajat. Ehdotukset valvontalautakunnan roolista ja muutoksenhaun järjestämisestä yhdenmukaisesti asianajajia ja julkisia oikeusavustajia koskevien valvonta-asioiden kanssa ovat perusteltuja yhteisen ratkaisukäytännön turvaamisen kannalta. Valiokunta pitää kuitenkin tarpeellisena, että valvonnan toimivuutta seurataan ja arvioidaan, tuleeko järjestelmää jatkossa kehittää.

Kun valvontalautakunnalle annetaan oikeudenkäyntiasiamiehiä koskevia valvontatehtäviä, on tarpeellista, että valvontalautakunnan riippumattomuutta ja toiminnallista erillisyyttä Asianajajaliitosta vahvistetaan. Esityksessä ehdotetaan, että valvontalautakunnan kokoonpanoa laajennetaan ja että siihen otetaan jäseniksi asianajajien ja laissa tarkemmin määriteltyjen muiden lakimiesten lisäksi myös luvan saaneita oikeudenkäyntiasiamiehiä. Tässä yhteydessä on syytä tähdentää, että valvontalautakunnan jäsenet toimivat tehtävässään tuomarin vastuulla ja asioita valmistelevan valvontayksikön toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Lisäksi valvonta-asioiden käsittelyn järjestämiseen liittyvä yksi periaatteellinen lähtökohta on se, että valvonta-asioiden ohjautuminen valvontalautakunnan eri jaostojen kesken tapahtuu tuomioistuinten tapaan sattumanvaraisesti, jolloin etukäteen ei ole tiedossa, ketkä käsittelevät tiettyä valvonta-asiaa. Myös tämä osaltaan turvaa käsittelyn objektiivisuutta.”

Edellä mainituista syistä johtuen valvontalautakunnan ja valvontayksikön riippumattomuutta suhteessa Suomen Asianajajaliittoon on vahvistettu. Valvontayksikön henkilökunta ei osallistu Asianajajaliiton sellaisten tehtävien hoitamiseen, joihin osallistuminen voi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Valvontalautakunnan erillisyyttä Asianajajaliitosta osoittavat myös esimerkiksi oma graafinen ilme ja verkkosivusto.

1.2 Valvonnan laajenemisen vaikutuksista

Valvontalautakunta valvoo asianajajien lisäksi valtion oikeusaputoimistossa työskenteleviä julkisia oikeusavustajia sekä luvan saaneita oikeusavustajia. Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan myöntämiä voimassa olevia oikeudenkäyntiavustajalupia oli vuoden 2016 lopussa noin 1 540. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta ylläpitää luetteloa myönnettyistä oikeudenkäyntiavustajaluvista, mutta tarkempia tilastotietoja lupalakimiesten sijoittumisesta asianajotoimistoihin, lakiasiaintomistoihin ja muihin työpaikkoihin ei toistaiseksi ole saatavissa. Asianajajaliiton aktiivijäseniä eli asianajajia oli vuoden 2016 lopussa 2 119. Valtion oikeusaputoimistoissa työskenteleviä julkisia oikeusavustajia puolestaan oli noin 220.

Valvontalautakuntaan on ennen vuotta 2013 tullut vireille hieman alle 500 kantelua ja palkkioriiita-asiaa vuosittain. Valvontalautakunta valmistautui valvonnan laajenemiseen ja kanteluiden lisääntymiseen jo vuoden 2013 alussa, kun laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista tuli voimaan ja valvontalautakunnan neljäs jaosto aloitti toimintansa. Vuonna 2016 valvontalautakuntaan vireille tuli yhteensä 547 asiaa, joista 451 oli valvonta-asioita. Edelliseen vuoteen verrattuna vireille tulleiden asioiden määrä laski hieman yllättäen 12 prosenttia. Alkuvuodesta 2017 vireille tulleiden asioiden määrä viittaa kuitenkin siihen, että kyse ei ole laskevasta trendistä vaan normaalista vuosittaisesta vaihtelusta. Maaliskuun 2017 loppuun mennessä valvontalautakuntaan oli tullut vireille 202 asiaa, mikä on 60 asiaa enemmän kuin samaan aikaan vuonna 2016.

Valvonnan ulottuminen osittain myös luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin ei yksin selitä kantelumäärän lisääntymistä valvontalautakunnassa. Vertailtaessa asianajajiin, julkisiin oikeusavustajiin ja luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin kohdistettuja kanteluita kolmen vuoden aikana, prosentuaaliset erot kanteluiden määrissä ovat pysyneet kutakuinkin samalla tasolla. Valtaosa, yli 80 prosenttia valvontalautakunnan käsittelemistä kanteluis-

ta koskee asianajajaa, noin 11 prosenttia luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa ja noin 8 prosenttia julkista oikeusavustajaa. Vuonna 2016 vireille tulleista valvonta-asioista 49 kantelua kohdistui luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan, 38 julkiseen oikeusavustajaan ja 364 asianajajaan.

Luvut eivät ole keskenään vertailukelpoisia sen vuoksi, että luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien ja julkisten oikeusavustajien valvonta on suppeampaa kuin asianajajien. Valvontalautakunnalla ei ole toimivaltuutta tutkia luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevia oikeudenkäyntiasioihin liittyvätömiä kanteluita eikä luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimiston järjestämiseen tai heidän muuhun toimintaansa liittyviä kanteluita. Asiakkaiden näkökulmasta luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien rajoitetumpi ammatillinen valvonta ei ole perusteltua. Oikeuskansleri onkin tehnyt vuoden 2017 alussa oikeusministeriölle aloitteen luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain muuttamiseksi.

Mikäli luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvontaa laajennetaan tulevaisuudessa, myös valvontalautakunnan ja valvontayksikön resurssit tulee lisätä ja nykyisiä menettelytapoja uudistaa. Tässä yhteydessä on syytä pohtia kriittisesti myös luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevissa vakavammassa valvonta-asioissa nykyistä menettelyä, jossa asiat on käsiteltävä kahteen kertaan, sekä valvontalautakunnassa että oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa.

Suomessa valvontalautakuntaan vireille tulevien asioiden verrattain suureen määrään vaikuttaa valvontamenettelyn maksuttomuus,

kanteluiden alhainen tutkimiskynnys, muillekin tahoille kuin asianosaisille annettu mahdollisuus kannella sekä huomattavan pitkä viiden vuoden ajanjakso moitittavien tapahtumien jälkeen, jolloin kantelun voi vielä saattaa valvontalautakunnan ratkaistavaksi.

Verrattuna muihin Pohjoismaihin, Suomessa valvontalautakunnalla on vuosittain suunnilleen sama määrä käsiteltäviä asioita kuin Ruotsissa, jossa on noin 6 000 valvonnan alaista asianajajaa tai Norjaan, jossa on noin 9 000 valvonnan alaista asianajajaa ja tämän lisäksi myös muita valvonnan alaisia lakimiehiä. Sekä Ruotsissa että Norjassa on huomattavasti Suomea tiukemmat kriteerit kanteluiden vireille saattamiselle ja käsittelylle.

1.3 Valvontalautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimintaa koskevat kantelut käsittelee valvontalautakunta. Asianajajaliiton hallituksella on edelleen velvollisuus asianajajalain 6 §:ssä säädetyin tavoin valvoa asianajajien toimintaa. Jos hallitus tätä valvontaa suorittaessaan saa aiheen epäillä asianajajan menetelleen velvollisuksiensa vastaisesti, sen tulee saattaa asia valvontalautakunnan käsiteltäväksi.

Asianajajan laskutuksen kohtuullisuutta tai palkkioon liittyvää muuta riitaisuutta koskevat asiat käsitellään valvontalautakunnassa palkkioriiita-asioina. Palkkioriiita-asian käsittely valvontalautakunnassa on asianajajan asiakkaalle maksuton palvelu. Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 12.1-kohdan mukaan asianajaja ei saa vaatia korvausta valvontalautakunnan käsittelemän valvonta-asian tai palkkioriiita-asian hänelle aiheuttamista kuluista valvonta- tai palkkioriiita-asian käynnistäneeltä henkilöltä tai muultakaan taholta.

Palkkioriiitamenettelyn käyttäminen ei koske julkisten oikeusavustajien tai luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien asiakkaita. Palkkioriiita-asian ratkaisu on luonteeltaan suositus. Täytäntöönpanokelpoisen ratkaisun saamiseksi palkkioriidan osapuolet voivat vie-

**Valvontakertomukset
2010–2016:
valvontalautakunta.fi/
valvontakertomus**

dä asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Kuluttaja-asiakkaat voivat saattaa luvan saaneiden oikeusavustajien palkkiota koskevan riitaisuuden kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi. Myös kuluttajariitalautakunnan ratkaisut ovat luonteeltaan suosituksia.

Valvontalautakuntaan kuuluvat puheenjohtaja sekä yksitoista muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä sekä kuuden muun jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla asianajajia ja heidät valitsee tehtävänsä Asianajajaliiton valtuuskunta. Kolmen jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla asianajajakuntaan kuulumattomia oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka ovat perehtyneitä asianajotoimintaan sekä lisäksi tuomarin tehtäviin taikka oikeustieteen yliopistolliseen koulutukseen ja tutkimukseen.

Asianajajakuntaan kuulumattomat jäsenet ja heidän varajäsenensä nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä sen jälkeen, kun ministeriö on saanut Asianajajaliiton puoltavan lausunnon ehdokkaiden kelpoisuudesta tehtävään.

Lisäksi kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettuja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia. Myös luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajajäsenet nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä. Kaikkien jäsenten toimikausi on kolme vuotta.

Valvontalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Valtaosa käsiteltävistä valvonta-asioista ja

valvontalautakunta.fi

kaikki palkkioriiita-asiat käsitellään ja ratkaistaan lautakunnan jaostoissa. Jaostojen kokoonpanot määrää valvontalautakunta.

Jaostojen puheenjohtajina toimivat valvontalautakunnan puheenjohtaja ja valvontalautakunnan keskuudestaan vuosittain valitsevat kolme varapuheenjohtajaa. Palkkioriiita-asioissa puheenjohtajana toimii aina jaoston asianajajakuntaan kuulumaton jäsen, joka on muu kuin luvan saanut oikeudenkäyntiavustajajäsen.

Mikäli asiassa joudutaan harkitsemaan seuraamukseksi seuraamusmaksua tai erottamista tai mikäli asia on luonteeltaan sellainen, että sillä on ennakkotapausarvoa, käsitellään asia valvontalautakunnan täysistunnossa (plennum). Täysistuntoon osallistuvat kaikkien neljän jaoston jäsenet tai heidän varajäsenensä. Valvontalautakunnan täysistunto on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään kahdeksan muuta jäsentä on paikalla. Jaosto on päätösvaltainen, kun jaoston kaikki jäsenet ovat paikalla.

Tarkempia tietoja valvontamenettelystä löytyy valvontalautakunnan verkkosivuilta osoitteesta www.valvontalautakunta.fi.

1.4 Valvontalautakunnan kokoonpano 1.1.2017

Valvontalautakunnan kokoonpano 1.1.2017 on seuraava:

Puheenjohtaja

Harri Tuure, asianajaja

Varapuheenjohtajat

Veronica Dalenius, asianajaja

Markus Manninen, asianajaja

Ilkka Salonen, asianajaja

1. jaosto

Varsinainen jäsen

Harri Tuure, asianajaja, pj

Lotta Laineenkare, luvan saanut oik.käyntiäv.

Ahti Saarenpää, professori

sihteeri Sanna Leppänen, lakimies

Varajäsen

Pirjo Isoluoma, asianajaja

Petri Pulkkanen, luvan saanut oik.käyntiäv.

Pekka Pärnänen, hovioikeudenlaamanni

Kuvassa Ilkka Salonen (vas.), Veronica Dalenius, Markus Manninen ja Harri Tuure.

2. jaosto

Varsinainen jäsen

Ilkka Salonen, asianajaja, pj

Elina Saari, asianajaja

Matti Tolvanen, professori

sihteeri Päivikki Hartikainen, valvonta-assistentti

Varajäsen

Mikael Henriksson, asianajaja

Arto Viljanen, asianajaja

Jussi Tapani, professori

3. jaosto

Varsinainen jäsen

Veronica Dalenius, asianajaja, pj

Matti Niiranen, asianajaja

Rita Melartin, hovioikeudenneuvos

sihteeri Gunilla Nyström, lakimies (työvapaalla)

sijainen Anna Laamanen, lakimies

Varajäsen

Pontus Baarman, asianajaja

Jouni Nikkanen, asianajaja

Ilkka Ylönen, käräjätuomari

4. jaosto

Varsinainen jäsen

Markus Manninen, asianajaja, pj

Hannele Kojo, asianajaja

Ilona Pilkama-Paajanen, luvan saanut oik.käyntiäv.

sihteeri Sampsa Seppälä, lakimies

Varajäsen

Kai Kotiranta, asianajaja

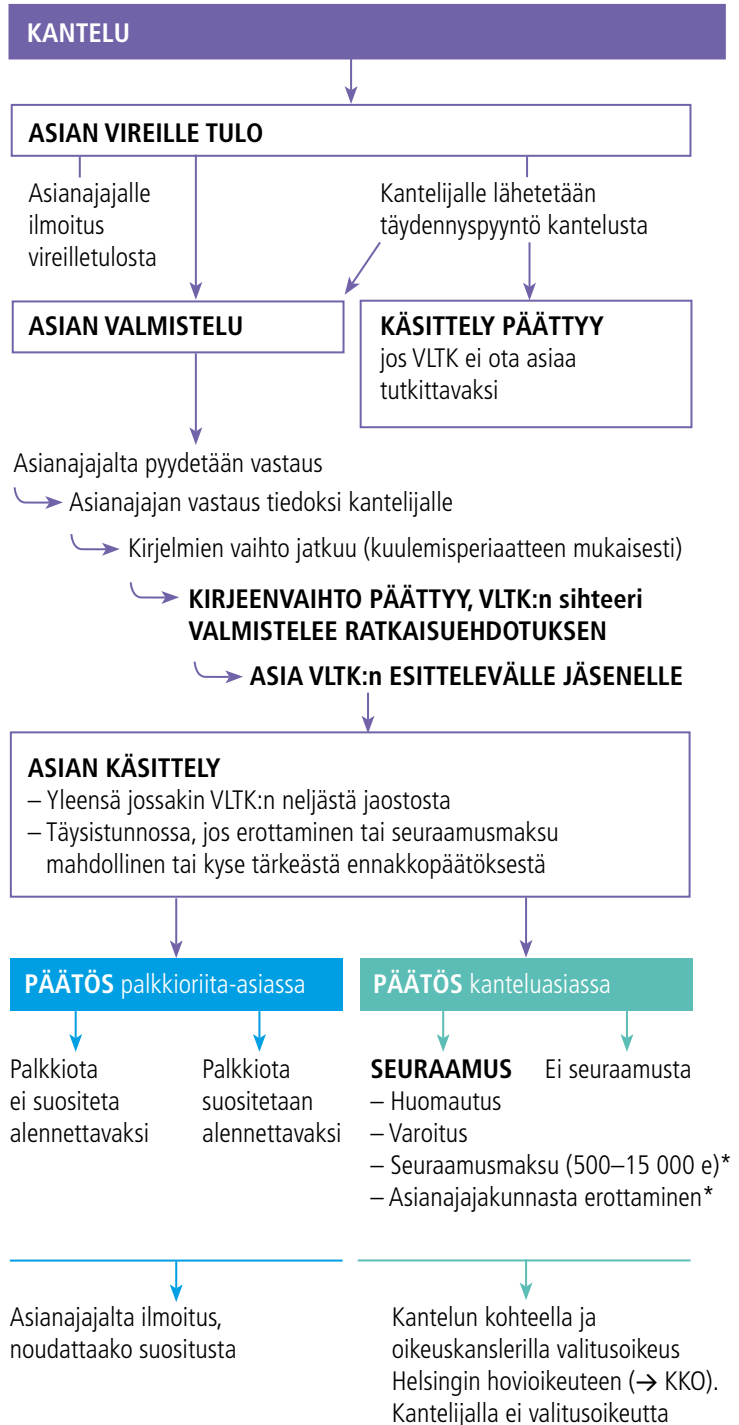
Juho Laine, asianajaja

Tuuli Lahikainen, luvan saanut oik.käyntiäv.

Valvontalautakunnan jäsenenä vuonna 2016 toimivat myös valvontalautakunnan entinen puheenjohtaja, asianajaja *Matti Kunnas*, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja *Ilkka Malka* ja laamanni *Antti Savela*.

1.5 Kaavio valvontaprosessista

Viereinen kaavio havainnollistaa valvonta- ja palkkioriiita-asioiden käsittelyä valvontalautakunnassa.

*) Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien seuraamusmaksuista ja luvan peruuttamisesta päättää viime kädessä oikeudenkäyntiavustajalautakunta valvontalautakunnan esityksestä.

2 Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 9 §:n mukaan luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on 8 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissään oikeuskanslerin, asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettun valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen. Lain 11 §:ssä täsmennetään edelleen, että luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskevan kantelun ratkaisee valvontalautakunta ja valvontalautakunnassa käsiteltävät asiat valmistelle valvontayksikkö.

Lain 8 §:n 1 momentin mukaan luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät. Lisäksi säännöksen 1 momentissa on 19-kohtainen luettelo niistä erityisistä velvollisuuksista, jotka luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on erityisesti täytettävä.

Säännös koskee oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviä, tuomioistuimen määräyksen perusteella saatuja tehtäviä sekä tehtäviä, joihin oikeudenkäyntiavustaja on määrätty oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetuksi avustajaksi riippumatta siitä, onko kyseessä tuomioistuinasia vai ns. ulkoprosessuaalinen asia (esim. testamentin tai perukirjan laatiminen).

Edellä mainituissa tehtävissä oikeudenkäyntiavustajan tulee noudattaa 8 §:ssä tarkemmin säädettyjä velvollisuuksia, jotka ovat hallituksen esityksen (HE 318/2010) mukaan asiallisesti saman sisältöisiä ammattieettisiä

sääntöjä kuin ne, joita asianajajat ja julkiset oikeudenkäyntiavustajat noudattavat. Hallituksen esityksen mukaan 8 §:n velvollisuudet tulevat voimaan siitä lukien, kun luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle on myönnetty laissa tarkoitettu lupa. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta ylläpitää oikeudenkäyntiavustajaluetteloa, josta myönnettyt luvat ilmenevät.

Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonnan kannalta ongelmana on, että lain kirjoitustapa ei välttämättä anna vastausta siihen, missä laajuudessa luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviä hoitaessaan velvollinen noudattamaan lain 8 §:ssä säädettyjä vaatimuksia ja missä laajuudessa hän täten on velvollisuksiensa kautta valvonnan alainen. Lain mukaan selvänä on pidettävä, että oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävillä tarkoitetaan niitä tehtäviä, joiden suorittamisen ehtona on oikeudenkäyntiavustajalautakunnan myöntämä lupa.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan lupa on OK 15 luvun ja lastensuojelulain 86 a §:n mukaan tarpeen toimimiseen lastensuojelulaissa tarkoitettussa asiassa yksityisen asianosaisen asiamiehenä tai avustajana hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Sitä vastoin oikeudenkäyntiin liittymättömät oikeudelliset palvelut, esimerkiksi asiakirjojen laatiminen ja neuvonanto, jäävät velvollisuuden ulkopuolelle. Laissa luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista ei yksiselitteisesti määritellä, milloin asiamiehen tai

avustajan tehtävä alkaa ja päättyy. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät tulee ymmärtää laajasti; tehtäviin kuuluvat paitsi varsinainen edustaminen ja esiintyminen tuomioistuimessa myös esimerkiksi oikeudenkäyntiä valmistelevat toimet, kuten asianosaisen avustaminen rikosasian esitutkinnassa.

Markku Ylönen¹ toteaa seuraavaa:

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksien laajaa tulkintaa oikeudenkäyntiasioissa voidaan perustella myös lain 8 §:n 1 momentissa luetelluilla erityisillä velvollisuuksilla. Näitä erikseen lueteltuja erityisiä velvollisuuksia ovat esimerkiksi:

- tehtävää vastaanottaessaan ja sitä hoitaessaan olla esteetön;
- hoitaa saamansa tehtävät huolellisesti, täsmällisesti, tarpeellisella joutuisuudella sekä tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta;
- kieltäytyä ottamasta tehtävää vastaan, jos hänellä ei ole sen edellyttämää ammattitaitoa tai jos hän ei muutoin kykene huolehtimaan tehtävän asianmukaisesta hoitamisesta;
- vastata kohtuullisessa ajassa saamiinsa oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviin liittyviin yhteydenottoihin, jollei se aiemman vastauksen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta;
- vastata tehtävää tarjonneelle ilman aiheutonta viivytystä, jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja ei ota vastaan hänelle tarjottua tehtävää;
- olla ilman erityistä syytä ryhtymättä oikeudellisiin toimenpiteisiin ilmoittamatta vastapuolelle asiakkaansa vaatimuksia ja varaamatta vastapuolelle kohtuullista harkinta-aikaa sekä tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen; ja
- olla ilman vastapuolen suostumusta sopimusneuvotteluiden ulkopuolella vetoamatta vastapuolen tekemään sovintotarjoukseen.

Edellä luetellut erityiset velvollisuudet ovat kaikki sellaisia, jotka luonteensa mukaisesti tulee täyttää jo ennen kuin oikeudenkäyntiavustaja hänelle uskotussa tehtävässä esimerkiksi laatii haastehakemuksen tai hoitaa asiaa tuomioistumen istunnossa.

Jos luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan toimeksianto koskee asiakirjan laatimista tai oikeudellisen neuvonnan antamista oikeudenkäyntiin liittymättömässä asiassa, toiminta jää laissa tarkoitettujen velvollisuuksien noudattamisen ja samalla valvonnan ulkopuolelle.

Jos taas kyseessä on oikeudellisen palvelun tarjoaminen asiassa, joka jo on vireillä tuomioistuimessa, on selvästi kyseessä toiminta, jossa luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on noudatettava laissa säädettyjä velvollisuuksiaan ja samalla hän on valvontalautakunnan valvonnan alainen.

Edellä mainittujen kahden tilanteen väliin jää niin sanottu harmaa vyöhyke, jossa kysymys velvollisuuksien noudattamisesta ja toiminnan valvonnan alaisuudesta on ratkaistava kussakin yksittäistapauksessa tapauksen erityispiirteet huomioon ottaen.

2.1 Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevat ratkaisut

Valvontalautakunta ratkaisi vuonna 2016 yhteensä 50 luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevaa valvonta-asiaa. Valvontalautakunta määräsi lupalakimiehelle kuudessa asiassa kurinpidollisena seuraamuksena varoituksen, 12 tapauksessa huomautuksen ja yhdessä tapauksessa seuraamus jätettiin määräämättä vähäisyysperusteella. 27 asiassa ei määrätty seuraamusta ja neljässä asiassa kantelua ei otettu tutkittavaksi.

Valvontalautakunta esitti oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle kolmen luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan peruuttamista kurinpidollisena seuraamuksena yhteensä kuudesta valvonta-asiasta.

¹ Markku Ylönen, Asianajajaoikeus. Laki, säännöt ja tapaohjeet (2014), s. 102–103.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta ratkaisi vuonna 2016 valvontalautakunnan esityksestä kuusi valvonta-asiaa, jotka koskivat kolmea luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta peruutti valvontalautakunnan esityksestä yhden luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan (yhteinen seuraamus kolmessa valvonta-asiassa). Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan ratkaisu ei ole lainvoimainen luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan valitettua päätöksestä hovioikeuteen. Toisessa tapauksessa oikeudenkäyntiavustajan lupa olisi peruutettu, mikäli se olisi ollut vielä voimassa (yhteinen seuraamus kahdesta valvonta-asiasta). Kolmannessa tapauksessa oikeudenkäyntiavustajalautakunta katsoi, että valvontalautakunnan esittämä luvan peruuttaminen oli kohtuuton seuraamus ja määräsi luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle kurinpidollisena seuraamuksena varoituksen. Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan ratkaisu ei ole lainvoimainen. Hovioikeus peruutti oikeudenkäyntiavustajan luvan oikeuskanslerin valituksesta (HO 26.4.2017). Ks. lisää s. 28.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa on vireillä yksi valvontalautakunnan esittämä luvan peruttamista koskeva esitys, jota ei ole vielä ratkaistu.

Valvontalautakunta määräsi kurinpidollisena seuraamuksena **varoitukset** seuraavilla perusteilla:

- Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja jätti useissa eri asioissa hallinto-oikeuteen perustelemattoman valituksen, laiminlöi velvollisuutensa toimittaa täydennystä tai laskujaan määräjässä kehotuksista huolimatta; tahallinen asioiden käsittelyn viivyttäminen hallinto-oikeudessa.
- Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja moitti hallinto-oikeuden tuomaria perusteettomasti esteelliseksi ja syytti sosiaalityöntekijää mahdollisesta väärennysrikoksesta.
- Esteellisyys (HO 17.5.2016: ei muutosta. KKO 13.2.2017: ei valituslupaa).
- Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja laiminlöi velvollisuutensa varmistaa huolel-

lisesti päämiehensä suostumuksen sovittoon, jätti pyytämättä tuomioistuimelta oikeusapulain 9 §:n mukaisen suostumuksen avustajan vaihtamiseen ja antoi virheellisen tiedon tuomioistuimelle palkkiolaskussa (ei lainvoimainen).

- Turvapaikanhakijana olleen päämiehen valitusasiaa koskevan informointivelvollisuuden laiminlyönti ja päämiehen hyväksynnän hankkimatta jättäminen valituslupahakemukselle.
- Huolimattomuus, oikeudenkäynnin viivyttäminen ja ylimääräisten oikeudenkäyntikulujen aiheuttaminen vastapuolelle.

Valvontalautakunta määräsi kurinpidollisena seuraamuksena **huomautukset** seuraavilla perusteilla:

- Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja viivytteli kantelijan asiakirjojen palauttamisessa toimeksiannon päättymisen jälkeen. (HO 7.10.2016: ei muutosta.)
- Pesänselvittäjän hakemiseen liittyvän sisällöltään huonosti harkitun sähköpositiiviestin lähettäminen kihlakunnansyyttäjän virkasähköpostiin, vaikka syyttäjä ei ollut asianosainen.
- Muiden asiakkaiden salassa pidettävien tietojen luovuttaminen kantelijalle palautettujen asiakirjojen joukossa ja aiheuttoman toimenpiteen merkitseminen laskuun.
- Viivyttely pesänselvittäjän ja -jakajan tehtävässä, verohallinnon oikaisupäätöksen toimittamatta jättäminen osakaille ja tiedusteluun vastaamatta jättäminen.
- Viivyttely oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan vaihtamiseen liittyviin viesteihin vastaamisessa.
- Sovintoneuvotteluissa käydyn sähköpostikirjeenvaihdon toimittaminen ilman vastapuolen suostumusta todisteeksi oikeudelle.
- Haastehakemuksen toimittaminen oikeudelle tarjoamatta ensin vastapuolelle sovinnollisen ratkaisun mahdollisuutta.

- Valituksen laatimisen laiminlyönti asiakkaalle annetusta lupauksesta huolimatta.
- Määräajan pidentämistä koskevan pyynnön toimittaminen väärään sähköposti-osoitteeseen ja laiminlyönti tarkistaa viestin perillemeno käräjäoikeuteen.
- Pesänselvittäjänä ja -jakajana viivytely varojen lopullisessa jakamisessa, tiedusteluun vastaamatta jättäminen, huolimattomuus, informointivollisuuden laiminlyönti maksetuista jako-osuuksista ja palkkiolaskusta.
- Julkisen puolustajana laiminlyönti selvittää päämiehen kannanotto hovioikeuden lausumapyyntöön.
- Kohtuuttoman palkkiolaskun esittäminen oikeusapulain mukaisesta avustajan tehtävästä hallinto-oikeudelle.

Valvontalautakunta **jätti seuraamuksen määräämättä** vähäisyysperusteella:

- Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja jätti ilmoittamatta muuttuneet yhteystietonsa tuomioistuimelle, vaikka oli hakenut avustajanmääräystä riita-asioihin.

Valvontalautakunnan luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevat edellä mainitut ratkaisut ovat yhtä ratkaisua lukuun ottamatta lainvoimaisia.

2.2 Uuden lainsäädännön vaikutus hyvää asianajajatapaa koskeviin ohjeisiin

Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 11.5-kohdan toisen kappaleen mukaan asianajaja ei henkilökohtaisesti vastaa siitä, että hänen henkilökuntaansa kuuluva luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja noudattaa tehtäviä suorittaessaan luvan saaneista oikeudenkäynti-

avustajista annetun lain 8 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia.

Edelleen 11.5-kohdan kolmannen kappaleen mukaan asianajajan tulee pitää asianmukaisia luetteloita vastaanotetuista oikeudenkäynti- ja muista tehtävistä sekä niissä suoritetuista toimista ja tehtäviin liittyvistä asiakasvaroista.

Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonnan osalta on siis syntynyt kaksi eri ryhmää; sellaiset luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat, jotka ovat asianajotoimiston palveluksessa avustavina lakimiehinä ja sellaiset, jotka toimivat täysin itsenäisesti.

Ensiksi mainitun ryhmän osalta valvonta on laajempaa, koska hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 11.5-kohdan ensimmäisen kappaleen mukaan asianajajan on järjestettävä toimistonsa asianmukaisesti sekä ohjattava ja valvottava henkilökuntansa työtä. Asianajajan on erityisesti huolehdittava siitä, että myös toimiston palveluksessa oleva henkilökunta – mukaan lukien luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat – noudattaa hyvää asianajajatapaa.

Mikäli asianajotoimiston palveluksessa toimivaa luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskeva kantelu ei liity luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 8 §:ssä säädettyyn oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajan tehtävään, kantelu ja valvontamenetely saatetaan vireille luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan valvonnasta vastaavaa asianajajaa kohtaan.

Jälkimmäisen ryhmän, täysin itsenäisesti toimivien luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien, kohdalla valvonta on suppeimmillaan.

3 Tapausselostukset

Valvontalautakunnan työjärjestyksen 32-kohdan mukaan valvontalautakunnan on annettava vuosittain kertomus, jossa on tilastotietojen lisäksi lyhyesti selostettava periaatteellisesti merkittävien valvonta-asioiden vaiheet ja ratkaisujen perusteet tarpeellisin osin. Kertomukseen voidaan ottaa muitakin tietoja lautakunnan käsittelemistä asioista ja hallituksen toimenpiteistä asianajajien valvonnassa.

Tässä valvontakertomuksessa on referoitu periaatteellisesti merkittäviä ja muutoin mielenkiintoisia kertomusvuoden aikana tehtyjä päätöksiä. Tapaukset on esitetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden mukaisessa järjestyksessä.

Valvontakertomus 2016 on lähetty myös luvan saaneille oikeudenkäyntiavustajille oikeudenkäyntiavustajalautakunnalta saatujen osoitetietojen perusteella. Valvontakertomukset vuosilta 2010–2016 ovat luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa www.valvontalautakunta.fi/valvontakertomus.

Valvontalautakunnalla on mahdollisuus tarvittaessa saattaa valvonta- tai palkkiorita-asiasa tehtyä ratkaisua koskeva seloste julkisuuteen myös muulla tavalla. Valvontalautakunnan ja

Valvontaratkaisujen hakemisto:
valvontalautakunta.fi/sallex

sitä edeltäneen kurinpitolautakunnan tekemiä ratkaisuja sisältävästä tapaushakemisto Sallexistä voi hakea ratkaisuja vuosiluvun, tapaohjeen säännöksen, asiananan tai vapaan sanahaun perusteella. Hakemistossa on tapauksia vuodesta 2001 alkaen. Mielenkiintoisista tapauksista julkaistaan myös referaatteja Advokaattilehden Sallittua ja kiellettyä -palstalla.

3.1 Hyvän asianajajatavan velvoittavuus ja lähteet

Hyvä asianajajatapa ilmenee laissa ja Suomen Asianajajaliiton säännöissä säädetyn lisäksi hyvää asianajajatapaa koskevista ohjeista, muista asianajajaa velvoittavista ohjeista, valvonta- ja kurinpitoasioissa annetuista ratkaisuista ja asianajajakunnan omaksumista hyväksyttävistä käytännöistä.

Hyvän asianajajatavan tärkeimmät osat on koottu tapaohjeisiin, jotka eivät kuitenkaan kuvaa hyvän asianajajatavan sisältöä tyhjentävästi. Sen vuoksi kaikkea, mitä tapaohjeissa ei ole nimenomaisesti kielletty, ei välttämättä voida pitää sallittuna. Myös Asianajajaliiton toimielinten päätökset ja muut kannanotot sisältävät tulkintoja hyvän asianajajatavan sisällöstä. Asian-

Tapaohjeet:
asianajajaliitto.fi/tapaohjeet

ajajan on noudatettava hyvää asianajajatapaa sen lisäksi, mitä laissa on määrätty määräyksen- ja nimityksenvaraisen tai muun asianajo-tehtävän hoitamisesta.

TO 1.1 HYVÄN ASIANAJAJATAVAN

VELVOITTAUVUUS JA LÄHTEET

LAKI RAHANPESUN JA TERRORISMIN RAHOITTA-MISEN ESTÄMISESTÄ JA SELVITTÄMISESTÄ

6 §, 34 §

B 17.1 OPAS RAHANPESUN JA TERRORISMIN RAHOITTA-MISEN ESTÄMISESTÄ

Suomen Asianajajaliiton hallitus päätti käynnistää asianajajaan kohdistuvan valvonta-asian sen selvittämiseksi, oliko tämä menetellyt rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain, Asianajajaliiton rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun oppaan ohjeistuksen ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti. Valvontalautakunta pyysi asianajajalta selvitystä siitä, oliko hänen asianajotoimistollaan riskiperusteiseen arviointiin perustuva kirjallinen suunnitelma lainsäädännön edellyttämien velvollisuuksien täyttämiseksi ja oliko asianajajalla ohjetta asiakkaidensa tuntemisesta ja selonteko- ja ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

Asianajaja myönsi, ettei hän ollut laatinut erikseen kirjallista riskiperusteiseen arviointiin perustuvaa suunnitelmaa tai ohjetta asiakkaiden tuntemisesta. Asianajaja ei ollut pitänyt tätä tarpeellisena, koska kyseessä oli pieni toimisto ja asianajajan käsityksen mukaan lakiin perehtyminen ja Asianajajaliiton riskimatriisin tunteminen oli riittävä menetellyä laissa ja liiton ohjeissa edellytettyjen velvoitteiden täyttämiseksi.

Rahanpesulain 6 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskienhallintaa koskevat, ilmoitusvelvollisen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät menetelmät. Lain 34 §:n 3 momentissa edellytetään, että asianajajalla on omaan toimintaansa soveltuvat toimintaohjeet asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä sekä selonteko- ja ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

Valvontalautakunta totesi, että lähes kaikissa asianajotoimistoissa voi tulla hoidettavaksi

lain soveltamisalaan kuuluvia liiketoimia, minkä vuoksi asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asianajajalla ei ollut vaadittavaa kirjallista suunnitelmaa ja ohjetta, eikä hän myöskään ollut selvittänyt, miten Asianajajaliiton yksinkertaistettua riskimatriisimallia olisi sovellettu asianajotoimiston toiminnassa laissa edellytettynä riskiperusteisena arviona. Asianajaja oli siten laiminlyönyt velvollisuutensa noudattaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentissa ja 34 §:n 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia ja oli siten menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti. **(HUOMAUTUS. Täysistunto 8.4.2016, 5 §).**

Äänestysratkaisu 8-3. Eri mieltä olevien jäsenten lausunnon mukaan asianajajan menettelyä oli kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä ottaen huomioon Asianajajaliiton antama tulkinvarainen ohjeistus, josta osa oli selkeästi suosituksia ja se, että asianajaja oli viipymättä toimistotarkastuksen jälkeen laatinut toimistolleen kirjalliset toimintaohjeet, minkä vuoksi seuraamus voidaan jättää määräämättä. Muilta osin vähemmistöön jääneet olivat samaa mieltä kuin enemmistö).

TO 1.1 HYVÄN ASIANAJAJATAVAN

VELVOITTAUVUUS JA LÄHTEET

ASIANAJAJALIITON SÄÄNNÖT 10 § 2 MOM.

Asianajaja (eläkkeellä) -nimikkeellä asianajajaluetteloon merkitty X avusti päämiehiään A ja B osituksessa ja perinnönjaossa ja esiintyi kyseisellä nimikkeellä tuomioistuimelle toimittamassaan haastehakemuksessa. Kantelija moitti X:ää siitä, että tämä oli harjoittanut asianajotoimintaa asianajaja (eläkkeellä) -nimikkeellä, vaikka ehtona nimikkeen käyttämiselle oli asianajotoiminnan lopettaminen. Myös perinnönjaon moitetta käsittelevä tuomioistuin teki valvontalautakunnalle oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 10 a §:n mukaisen ilmoituksen X:n menettelystä. Käräjäoikeus oli evännyt X:ltä oikeuden toimia perinnönjaon moitetta koskevassa asiassa kantajan oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana, koska tältä puuttui oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ssä edellytetty kelpoisuus tehtävään.

X ilmoitti olleensa eläkkeellä 1.4.2014 lukien. X myönsi hoitaneensa asianajotoiminnastaan keskeneräiseksi jääneitä kahta toimeksian-

toa ja aikoi hoitaa 11 vuotta kestäneen asian loppuun käyttäen nimikettä asianajaja (eläkkeellä). X oli edelleen asianajajayhdistyksen jäsen ja hänelle oli myönnetty oikeus käyttää kyseistä nimikettä. X oli myös laatinut työsopimuksen päämiehensä kanssa ja toimittanut sen tuomioistuimelle.

Valvontalautakunta totesi, että X oli menetellyt Asianajajaliiton sääntöjen 10 §:n ja siten hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden kohdan 1.1 vastaisesti. Asianajaja, joka eläkkeelle siirtymisen johdosta lopettaa asianajajan toimen harjoittamisen, voi jäädä Suomen Asianajajaliiton jäseneksi ja näin säilyttää oikeuden asianajajan ammattinimikkeen käyttämiseen. Liiton sääntöjen mukaan asianajajan, joka on saanut luvan käyttää nimikettä asianajaja (eläkkeellä), tulee menetellä siten, että hänen ei voida asiayhteydestä johtuen tai muulla perusteella erheellisesti olettaa enää harjoittavan asianajotoimintaa.

Asianajajaliiton pääsihteeri oli jo aikaisemmin lähettänyt X:lle kirjeen sen johdosta, että tämä oli harjoittanut asianajotoimintaa ja X:llä oli edelleen asianajotoimiston kotisivut, joilla X markkinoi asianajopalveluitaan ja ilmoitti olevansa asianajaja. Kirjeessä X:lle oli ilmoitettu, ettei eläkkeellä oleva asianajaja voi hoitaa asianajotoimeksiantoja ja mikäli X:n toiminta jatkuu, joutuu Asianajajaliitto harkitsemaan mahdollisia jatkotoimia.

Valvontalautakunta katsoi X:n menettelyyn liittyvän raskauttavia seikkoja, koska X ei ollut saattanut toimintaansa pääsihteerin kehotuksen jälkeen sääntöjen mukaiseksi tai hakeutunut luvan saaneeksi oikeudenkäyntiavustajaksi. Sen sijaan X oli oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n kelpoisuusedellytysten kiertämiseksi laatinut päämiehensä kanssa todellisuutta vastaamattoman työsopimuksen ja pyrkinyt siten osoittamaan olevansa työsuhteen perusteella oikeutettu toimimaan A:n avustajana tuomioistuimessa. Työsopimuksen laatiminen ennen haastehakemuksen jättämistä osoitti X:n tienneen, ettei hän ollut oikeutettu toimimaan oikeudessa asianajaja (eläkkeellä) -nimikkeellä. Raskauttavana seikkana oli pidettävä myös X:n ilmoitusta siitä, ettei hän luovu toimeksiannosta ja päämiehensä avustamisesta, vaikka

hänellä ei ollut siihen kelpoisuutta. Koska X ilmoitti eroavansa Asianajajaliiton jäsenyydestä 4.2.2016, mutta valvonta-asiat olivat tulleet vireille tätä ennen, määrättiin seuraamus, jonka X olisi voinut saada, mikäli olisi vielä ollut Asianajajaliiton jäsen.

(OLISI ANSAINNUT TULLA EROTETUKSI. Täysistunto 12.2.2016, 2 ja 3 § yhteinen seuraamus. Ratkaisut eivät ole lainvoimaisia).

3.2 Perusarvot

Hyvää asianajajatapaa koskevissa ohjeissa on määritelty asianajajakunnan perusarvot selkeästi. Perusarvot ovat asianajajakunnan yhteisesti hyväksymiä arvoja ja tapaohjeiden sisältö on näiden perusarvojen ilmentymää konkreettisemmässä muodossa. Tapaohjeiden yksityiskohtaisia sääntöjä on luettava yhdessä perusarvojen kanssa. Koska hyvä asianajajatapa on eettinen säännöstö, on perusarvot aina otettava huomioon. Vaikka kaikkea ei olisi tapaohjeiden yksityiskohtaisemmissa säännöissä huomioitu, tulee asianajajan toiminnassaan aina noudattaa perusarvoja. Asianajajaa voidaan moittia perusarvojen rikkomisesta, vaikka mitään yksityiskohtaista tapaohjeiden sääntöä ei olisikaan rikottu.

3.2.1 Luottamuksellisuus (TO 3.4)

Asianajaja ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon (salassapitovelvollisuus). Asianajaja ei saa myöskään luvattomasti ilmaista muita tietoja, joita hän on tehtävää hoitaessaan saanut tietää asiakkaasta ja tämän oloista (vaitiolovelvollisuus). Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 4- ja 5-kohdissa on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 3.4-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 3.4 LUOTTAMUKSELLISUUS

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS

TO 11.5 HENKILÖKUNNAN VALVONTA

Asianajaja oli A:n puolesta toimittanut käräjäoikeudelle haastehakemuksen lapsen elatusta

koskevassa asiassa. A:n vastapuoli moitti asianajajaa siitä, että tämä oli liittänyt käräjäoikeudelle toimittamaansa vastaukseen asiaan kulumattoman salassa pidettävän asiakirjan ja rikonut siten salassapitosäännöksiä.

Asianajaja kertoi, että hänen toimittamansa vastauksen liitteenä oli ollut 62 asiakirjaa. Kantelija väitti saaneensa valvontalautakunnalle toimittamansa salassa pidettävän asiakirjan kyseisen aineiston mukana. Asianajaja oli käynyt läpi oman liitevihkonsa ja tuossa kokonaisuudessa ei ollut mukana kyseisiä asiakirjoja. Asianajaja ei osannut vastata, missä vaiheessa tai kenen toimesta asiakirjat olivat liiteaineistoon päätyneet. Todennäköisesti toimiston kopiointikone oli jossain vaiheessa tulostanut salassa pidettävät asiakirjat käsillä olleiden asiakirjojen väliin.

Asianajaja katsoi, ettei kyseessä ollut hänen oma virheensä, koska hänen liiteaineistoissaan salassa pidettäviä asiakirjoja ei ollut. Kenenkään ei ollut tarkoitus liittää asiakirjaa aineistoon; kyseessä oli ollut inhimillinen ja tahaton virhe.

Valvontalautakunta totesi, että riippumatta siitä, johtuiko salassa pidettävien asiakirjojen toimittaminen asianajajan omasta huolimattomuudesta tai toimiston henkilökunnan toiminnasta, oli asianajaja joka tapauksessa vastuussa asiasta. Asianajaja oli jättänyt huolehtimatta siitä, että asianajajan salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei toimiteta eteenpäin.

Asianajajan toiminnan moitittavuutta korosti se, että kyseessä oli vakava rikosasia, jota koskevat asiakirjat tuomioistuimissa oli nimettömästi julistanut salassa pidettäväksi. Ottaen huomioon, että asianajajan hyvän asianajajattavan vastainen menettely oli koskenut asianajajan yhden keskeisimmän velvollisuuden rikkomista, asiakirjat olivat koskeneet ulkopuolisten henkilöiden salaisuuksia ja asiakirjoissa oli käsitelty keskeneräistä salaiseksi pyydettyä vangitsemisasiaa, huomautusta ei pidetty riittävänä seuraamuksena asianajajan menettelystä.

(VAROITUS. 4. jaosto 2.11.2016, 16 §).

3.2.2 Kunniallisuus (TO 3.5)

Asianajajan on täytettävä hänelle uskotut tehtävät rehellisesti ja esiinnyttävä asiallisesti ja moitteet-

tomasti. Asianajajan on asianajotoiminnassaan ja muutenkin vältettävä kaikkea, mikä saattaa alentaa asianajajakunnan arvoa tai vähentää luottamusta asianajajakuntaan. Kunniallisuuden tulkinta on jätetty valvontalautakunnalle, mutta jokaisen asianajajan on arvioitava omaa toimintaansa tämän perusarvon kautta. Vaatimus asiallisesta ja moitteettomasta käyttäytymisestä liittyy ensi sijassa käyttäytymiseen asianajotehtävissä, mutta myös asianajajan muuhun toimintaan esimerkiksi työnantajana ja vapaa-ajalla.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa ei ole tapaohjeiden 3.5-kohdasta vastaavaa säännöstä. Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee 8 §:n 1 momentin ensimmäisen lauseen mukaan rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät.

TO 3.5 KUNNIAL LISUUS

Käräjäoikeus ja hovioikeus olivat antamissaan tuomioissa tuominneet asianajaja A:n rangaitukseen rahanpesusta ja ampuma-aserikoksesta. Hovioikeus kovensi käräjäoikeudessa A:lle tuomitun sakkorangaistuksen ehdolliseksi vankeusrangaistukseksi. Perusteluissa oli otettu huomioon asianajajan ammatti. A:n oli katsottu menettelyllään vaarantaneen luottamuksen, jota vangitun päämiehen avustajalta edellytetään. Korkein oikeus ei ollut myöntänyt A:lle valituslupaa.

Valvontalautakunta katsoi, että A oli menettelyt epärehellisesti syyllistyessään em. rikoksiin. A:n menettely oli samalla ollut omiaan alentamaan asianajajakunnan arvoa. Tämän vuoksi seuraamuksena voi tulla kyseeseen ainoastaan Asianajajaliiton jäsenyydestä erottaminen. Koska A oli jo aikaisemmin erotettu Asianajajaliiton jäsenyydestä, mutta nyt ratkaistu valvonta-asia oli tullut vireille tätä ennen, seuraamus oli määrättävä siten, millaisen seuraamuksen A olisi voinut saada, mikäli olisi vielä ollut Asianajajaliiton jäsen.

(OLISI ANSAINNUT TULLA EROTETUKSI.

Täysistunto 16.12.2016, 3 §).

TO 3.5 KUNNIAL LISUUS

Asianajajalla ja hänen entisellä puolisoillaan oli erimielisyyksiä yhteisen lapsen huollosta ja ta-

paamisesta. Käräjäoikeus oli antaessaan väliaikais määräyksen asianajajan ja tämän lapsen tapaamisista määrännyt, että tapaamiset tuli järjestää Jyväskylän ensi- ja turvakodissa. Kyseisen nimistä laitosta ei ole olemassa. Käräjäoikeus oli tarkoittanut määräyksessään Jyväskylässä sijaitsevaa Keski-Suomen ensi- ja turvakotia.

Päätöksen saatuaan asianajaja oli samana päivänä perustanut Jyväskylän ensi- ja turvakodin toiselle paikkakunnalle ja lähetti tämän jälkeen toiselle käräjäoikeudelle hakemuksen väliaikais määräyksen täytäntöönpanosta perustamassaan laitoksessa. Hakemuksessaan asianajaja oli ilmoittanut Jyväskylän ensi- ja turvakodin toimitilojen sijaitsevan eri paikkakunnalla, toimitilojen osoitteen sekä yhtiön X ylimääräisen yhtiökokouksen pöytäkirjan, josta ilmeni Jyväskylän ensi- ja turvakodin perustamiseen liittyviä yksityiskohtia.

Asianajaja kiisti yrittäneensä erehdyttää käräjäoikeutta tai antaneensa oikeudelle harhaanjohtavaa tietoa. Ensi- ja turvakoti ei ollut toiminut asianajotoimiston tiloissa, vaan sillä oli erillinen toimipaikka. Asianajaja oli perustanut laitoksen, jotta hänen lapsensa etu ja oikeudet voisivat tapaamisten osalta toteutua. Ilman laitoksen perustamista käräjäoikeuden päätös ei olisi ollut toimeenpantavissa.

Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli pyrkinyt tarkoituksellisesti käyttämään hyväkseen käräjäoikeuden päätöksessä ollutta ilmeistä nimivirhettä. Asianajajan menettely oli tältä osin omiaan alentamaan asianajajakunnan arvoa, vähentämään luottamusta asianajajakuntaan ja siten hyvän asianajajatavan vastaista. Ottaen huomioon, että asianajajan menettely oli ristiriidassa asianajajien tuomioistuimia kohtaan olevan arvannon osoittamisen vaatimuksen kanssa ja koska asianajaja oli pyrkinyt hyötymään tuomioistuimen virheestä, huomautusta ei pidetty riittävänä seuraamuksena asianajajan menettelystä.

(VAROITUS. Täysistunto 27.5.2016, 2 ja 3 §.
Ratkaisut eivät ole lainvoimaisia).

TO 3.5 KUNNIALLIISUUS

Asianajaja oli lähettänyt päämiehensä puolesta kantelijalle kaksi kirjettä, joissa oli vaadittu hy-

Tekijänoikeuskirjeistä tuli useita kanteluita vuonna 2016.

vitystä tekijänoikeuslailla suojatun teoksen luovuttomasta jakamisesta. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli totuudenvastaisesti väittänyt kantelijan syyllistyneen tekijänoikeuslain vastaiseen tekoon saattamalla suojattua teosta yleisön saataville BitTorrent-verkossa. Asianajajan kirjeissä oli väitetty, että teko voitaisiin katsoa rikokseksi rikoslain 49 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan. Asianajaja totesi, että hän oli saanut päämieheltään tiedon, että eräästä IP-osoitteesta oli saatettu useana eri ajankohtana yleisön saataville asianajajan päämiehen hallinnoimaa televisiosarjaa.

Markkinaoikeus oli sittemmin määrännyt teleoperaattorin luovuttamaan asianajajalle tiedon kyseisen IP-osoitteen omistajasta, joka oli kantelija. Asianajajan lähettämän kirjeen tarkoituksena oli tiedottaa kantelijaa havaitusta tekijänoikeuden loukkauksesta sekä ilmoittaa hänelle mahdollisuudesta sovintoon niiden ehtojen mukaan, joilla asianajajan päämies oli valmis sopimaan asian.

Asianajajan mukaan tapaohjeiden kohdan 7.1 perusteella asianajajalla oli velvollisuus ilmoittaa kantelijalle päämiehensä vaatimukset sekä varata tälle kohtuullinen harkinta-aika ja tilaisuus asian sovinnolliseen selvittämiseen. Asianajaja oli ilmoittanut kantelijalle lähettämässään kirjeissä ne seikat ja lainkohdat, joihin hänen esittämänsä vaatimus oli perustunut. Mikäli kantelijalla oli erilainen näkemys, oli hänellä ollut mahdollisuus antaa vastine ja jättää asia viime kädessä tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla oli ollut päämieheltään ja teleoperaattorilta saamiensa tietojen perusteella perusteltu syy olettaa, että kantelijan IP-osoitteesta oli jaettu luovuttomasti asianajajan päämiehen hallinnoimaa televisiosarjaa. Kantelija oli kiistänyt toimineen-

sa asianajajan kirjeissä esitetyllä tavalla, mutta ei ollut kyennyt osoittamaan, että hänen IP-osoitettaan ei ollut käytetty luvattomaan teoksen jakamiseen taikka pyrkinyt arvioimaan sitä, miten hänen IP-osoitteen saisi voinut tulla jonkin toisen tahon käyttämäksi, esimerkiksi internet-yhteyden suojaamattomuuden vuoksi. Näissä olosuhteissa ja eritoten minkäänlaisen vastakkaisen näytön puuttuessa valvontalautakunta katsoi, että asianajajan vaatimus ei ollut hyvän asianajajatavan vastaisesti ilmeisen perusteeton.

(EI SEURAAMUSTA. 4. jaosto 10.6.2016, 19 §).

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

Asianajaja oli lähettänyt päämiehensä puolesta kantelijalle kirjeen, jossa oli vaadittu hyvitystä tekijänoikeuslailla suojatun teoksen luvattomasta jakamisesta BitTorrent-verkossa. Asianajajan päämies oli sittemmin luopunut vaatimusten esittämisestä kantelijaa kohtaan. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli lähettänyt kantelijalle perusteettoman maksuvaatimuksen liittyen väitettyyn tekijänoikeuden loukkaukseen. Kantelijan mukaan asianajajan maksuvaatimuksessa esittämät todisteet olivat todistettavasti virheellisiä.

Asianajaja ilmoitti saaneensa päämieheltään tiedon, että eräästä IP-osoitteesta oli saatettu useana eri ajankohtana yleisön saataviin asianajajan päämiehen hallinnoimaa televisiosarjaa. Markkinaoikeus oli sittemmin määrännyt teleoperaattorin luovuttamaan asianajajalle tiedon kyseisen IP-osoitteen tuolloisesta omistajasta. IP-osoite oli ollut jakoajankohtana kantelijan nimissä.

Asianajajan mukaan kirjeen tarkoituksena oli tiedottaa kantelijaa havaitusta tekijänoikeuden loukkauksesta sekä ilmoittaa mahdollisuudesta sovintoon niiden ehtojen mukaan, joilla asianajajan päämies oli valmis sopimaan. Asianajajan avustaja oli sittemmin keskustellut puhelimitse kantelijan kanssa, jolloin kantelija oli esittänyt kiistämisensä tueksi sellaisia tietoja, joiden todenperäisyyden asianajajan avustaja oli kyennyt myöhemmin tarkistamaan. Tämän jälkeen kantelijalle oli ilmoitettu, että asia oli hänen osaltaan selvitetty, eikä asianajajan päämiehellä ollut enää vaatimuksia.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla on lähtökohtaisesti oikeus luottaa siihen, että hänen asiakkaaltaan vastaanottamat tiedot ovat paikkansapitäviä. Asianajajalla oli kantelijalle maksuvaatimuksen lähettäessään perusteltu syy tiedustella kantelijan käsitystä mahdollisesta tekijänoikeusloukkauksesta. Kantelija oli informoinut asianajajaa vaatimuskirjeen perusteettomuudesta kirjeen lähettämisen jälkeen esittäen kiistämisen tueksi sellaisia seikkoja, joiden pohjalta asianajajan päämies oli luopunut vaatimuksistaan. Nämä seikat eivät valvontalautakunnan havaintojen mukaan olleet asianajajan tiedossa, kun hän oli lähettänyt kirjeen kantelijalle. Valvontalautakunta ei muutoinkaan havainnut asianajajan lähettämän kirjeen olleen sisällöltään epäasiallinen. Asianajaja ei ollut menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 4. jaosto 8.9.2016, 17 §).

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

Asianajaja oli lähettänyt kantelijalle päämiehensä puolesta kaksi kirjettä, joissa oli vaadittu hyvitystä tekijänoikeuslailla suojatun teoksen luvattomasta jakamisesta BitTorrent-verkossa. Asianajajan valvontavastuun piirissä oleva henkilö oli lisäksi käynyt kyseisten kirjeiden lähettämisen välissä kantelijan kanssa kirjeenvaihtoa, jossa kantelija oli vaatinut asian jatkokäsittelyä tuomioistuimessa. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli lähettänyt kantelijalle uuden maksuvaatimuksen vielä sen jälkeen, kun kantelija oli pyytänyt jatkokäsittelyä tuomioistuimessa ja asianajajan avustaja oli ilmoittanut tulevasa suosittellemaan päämiehelleen asian viemistä poliisiviranomaisen käsiteltäväksi.

Asianajajan mukaan hänen lähettämänsä ensimmäisen kirjeen tarkoituksena oli tiedottaa kantelijaa havaitusta tekijänoikeuden loukkauksesta sekä ilmoittaa kantelijalle mahdollisuudesta sovintoon niiden ehtojen mukaan, joilla asianajajan päämies oli valmis sopimaan asian. Kantelija oli tämän jälkeen yhteydessä asianajajaan, jonka jälkeen hän oli kieltäytynyt vastaamasta asianajajan avustajan esittämiin kysymyksiin. Asianajaja oli lähettänyt tästä syystä kantelijalle uuden kirjeen tiedottaakseen, ettei

kantelijan selvitys ollut riittävää ja asia oli tuolin vielä sovittavissa kirjeessä mainituin ehdoin. Asianajaja katsoi lisäksi, ettei hyvä asianajajatapa edellytä kommunikaation välitöntä lopettamista silloin, kun päämiehen vastapuoli niin vaatii, jos kirjeen lähettäminen on perusteltua asian käsittelyvaiheesta ja sovintomahdollisuudesta tiedottamiseksi.

Valvontalautakunnalle toimitetusta aineistosta kävi ilmi, että asianajajan avustajan lähetettyä viimeisen viestin, jossa kantelijalle oli ilmoitettu asianajajan suosittelevan päämiehelleen asian viemistä poliisiviranomaisten käsiteltäväksi, kantelijalla oli perusteltu syy odottaa yhteydenottoja poliisi- tai muilta viranomaisilta. Kun asianajaja oli tästä huolimatta noin kuukautta myöhemmin lähettänyt kantelijalle viestin, joka oli sisällöltään lähes identtinen asianajajan ensimmäisen kirjeen kanssa eikä asianajaja ollut saattanut asiaa viranomaisten käsiteltäväksi, valvontalautakunta katsoi asianajajan menettelyn olevan omiaan vähentämään luottamusta asianajajakuntaan. Näissä olosuhteissa asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 8.9.2016, 15 §. Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

Kantelija oli kääntynyt asianajajan puoleen asuntonsa remonttiin liittyvässä asiassa. Asianajaja toimitti kantelijalle 347,20 euron suuruisen palkkiolaskunsa puhelinneuvotteluista. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä ei informoinut kantelijaa asianajotoimeksiannon syntymisestä ja laskutusperusteistaan. Kantelijan käsityksen mukaan puhelinneuvotteluissa oli kysymys tuttavien palveluksista, joista ei vielä laskuteta. Asianajaja oli ilmoittanut kantelijan ”olevan dorka ja voivan repiä laskun”. Asianajaja ei kantelijan tiedusteluista huolimatta ilmoittanut laskulle tarkempaa erittelyä tai sitä, oliko lasku edelleen voimassa.

Asianajaja ilmoitti, ettei hän ollut aluksi ajatellut laskutusta. Jutun pitkittyessä ja vaativuuden kasvaessa asianajaja oli pitänyt selvänä, että hän tulee laatimaan laskun. Sittemmin kantelija oli ilmoittanut, että jos juttu menee oikeuteen, hän luultavasti palkkaa asianajajan

oikeudenkäyntiin. Asianajaja oli tämän jälkeen soittanut kantelijalle ilmoittaen olevansa laatimassa laskua. Tässä yhteydessä kantelijalle oli ilmoitettu tuntiveloitusperuste, käytetty aika ja laskun suuruusluokka.

Kantelija ei ollut väittänyt itse työssä tapahtuneen mitään virhettä, ainoastaan laskutuksessa ja sen oikeutuksessa. Asianajaja myönsi, että hän oli saattanut käyttää kantelijasta ”dorka” tai muuta vähemmän kehuva ilmaisu. Asianajaja oli ilmoittanut kantelijalle, ettei hän tule laittamaan laskusaatavaansa perintään ja laskun voi repiä. Samalla asianajaja oli kuitenkin ilmoittanut, ettei hän anna saatavaansa anteeksi.

Valvontalautakunta totesi, että kantelijalle oli syntynyt perusteltu olettama tuttavien kesken annetun neuvonnan maksuttomuudesta. Toimeksiannosta ei ollut syntynyt, mutta laskun lähettämistä kantelijalle ei katsottu tällaisessa epäselvässä tilanteessa hyvän asianajajatavan vastaiseksi. Laskun lopullinen kohtalo oli jäänyt kantelijalle epäselväksi.

Valvontalautakunta katsoi, etteivät asianajajan ilmoitukset olleet tältä osin riittävän selkeitä. Kutsuessaan kantelijaa ”dorkaksi” tai muulla vastaavalla vähemmän kehuvalta ilmaisulla asianajaja oli käyttäytynyt epäasiallisesti ja hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 10.6.2016, 7 §).

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

TO 9.1 MUIDEN AMMATTIKUNTAAN KUULUVIEN KOHTELU

Kantelija oli ajanut omaa asiaansa työoikeudellisessa riita-asiassa. Kantelija moitti asianajajaa epäasiallisen sähköpostiviestin lähettamisestä kantelijalle. Asianajaja oli välittänyt kantelijalle viestin, jossa kantelijan toimintaa todistajien kuulemisessa kommentoitiin negatiiviseen sävyyn ja kantelijaa haukuttiin toteamalla ”tuo ei pelaa täydellä pakalla”. Kantelijan mukaan asianajajan menettely oli harkittua ja sen tarkoituksena oli häiritä kantelijan keskittymistä oikeudenkäyntiin. Kantelijan epäilyn mukaan hän oli asianajajan edustamassa asianajotoimistossa yleisen pilkan kohteena ja hänen viestejään oli luvatta välitetty useille henkilöille.

Asianajaja totesi: "Tuo ei pelaa täydellä pakalla."

Asianajaja kiisti lähettäneensä sähköposti- viestiä kantelijalle harkitusti tai oikeudenkäynnin häiritsemistarkoituksessa. Asianajajan kanssa samassa toimistossa työskentelevä kollega, joka oli kantelijan vastapuolen asiamiehenä, oli lähettänyt asianajajalle ja toiselle työoikeusryhmän lakimiehelle edelleen kantelijan ja vastapuolen asiamiehen välisen sähköpostikirjeenvaihdon riita-asian todistajien kuulemisen aikataulusta. Asianajaja oli vastannut kollegansa viestiin. Asianajajan puhelimesta oli ollut tekninen virhe, jonka johdosta asianajajan viesti oli lähtenyt virheellisesti kantelijalle ja työoikeusryhmän toiselle lakimiehelle, mutta ei lainkaan tarkoitettulle vastaanottajalle. Asianajaja oli välittömästi pahoitellut tapahtunutta kantelijalle. Kantelija ei ollut asianajotoimistossa yleisen pilkan kohteena, eikä hänen viestejään ollut välitetty luvatta eteenpäin. Oli normaalia, että samassa asianajotoimistossa työskentelevät lakimiehet kävivät sisäistä keskustelua hoidettavista toimeksiannoista.

Valvontalautakunta katsoi, että asianajajan lähettämä sähköpostiviesti oli sävyltään ja sisällöltään epäasiallinen ja omiaan loukkaamaan kantelijaa. Asianajaja oli viestiä lähettäessään laiminlyönyt velvollisuutensa esiintyä asiallisesti ja moitteettomasti sekä välttää kaikkea, mikä saattaa alentaa asianajajakunnan arvoa tai vähentää luottamusta asianajajakuntaan. Samalla asianajaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa osoittaa toiselle asianajajalle huomaavaisuutta ja arvovantoa, kun hän oli kohdistanut kantelijaan epäasiallista arvostelua. Näin ollen asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

Koska valvontalautakunnan tehtävänä oli arvioida asianajajan toimintaa eettisestä näkökulmasta, sillä ei ollut merkitystä, oliko viesti lähetetty tietoisesti vai vahingossa, eikä silläkään

seikalla, oliko viesti saavuttanut kantelijan. Arvioitavana oli viestin sisältö, sen asianmukaisuus ja sitä kautta asianajajan toiminnan moitittavuus. Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajajan menettelyn tarkoituksena olisi ollut häiritä kantelijan keskittymistä oikeudenkäyntiin tai että kantelija olisi ollut yleisen pilkan kohteena asianajajan edustamassa toimistossa. Valvontalautakunta katsoi edelleen, että samassa asianajotoimistossa työskentelevien lakimiesten viireillä oleviin asioihin liittyvä keskustelu, konsultointi ja aineiston lähettäminen toisilleen ei ole hyvän asianajajatavan vastaista. **(HUOMAUTUS. 3. jaosto 16.6.2016, 7 §).**

REHELLISYYS JA TUNNOLLISUUSVELVOLLISUUS. 8 § 1 MOM. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTI- AVUSTAJA

Käräjäoikeus oli tuominnut lupalakimiehen huumausainerikoksesta 80 päiväsakon rangais- tukseen. Lupalakimies oli käräjäoikeuden istun- nossa yrittänyt luovuttaa huumausaineita van- keusrangaistusta suorittavalle päämiehelleen ja sitä kautta vankilaan edelleen luovutettavaksi. Lupalakimies oli rikoksen johdosta määrätty määräaikaiseen esiintymiskieltoon käräjäoikeu- dessa. Tuomioistuimen ilmoitus esiintymiskiel- losta käynnisti valvontalautakunnassa lupalaki- miestä koskevan valvonta-asian.

Lupalakimiehen mukaan huumausainetta si- sältävän paketin tuoja oli uhannut hänen pää- miestään väkivallalla, ellei tämä toimita pakettia edelleen eräälle henkilölle vankilaan. Mitään rahallista tai muuta etua lupalakimiehelle ei ollut tarjottu eikä hän ollut pyytänyt. Rikos ei ollut kokonaisuutena raskas ottaen huomioon sen motiivi, aineen laatu ja vähäinen määrä.

Valvontalautakunta katsoi, että lupalakimies oli menetellyt vastoin luvan saaneista oikeu- denkäyntiavustajista annetun lain 8 §:n 1 mo- mentissa säädettyä velvollisuutta rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeuden- käyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät ja myös 2-kohdassa säädettyä velvollisuutta säilyttää toiminnassaan riippumattomuutensa. Lupalaki- mies oli menetellyt epärehellisesti. Valvontalau- takunta esitti, että oikeudenkäyntiavustajalauta- kunta määräisi kurinpidollisena seuraamuksena

lupalakimiehen oikeudenkäyntiavustajaluvan peruuttettavaksi. Esitys oli yksimielinen.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta katsoi, että lupalakimiehen syyllystyminen huumausaineen välittämisen yritykseen oikeudenkäynnin yhteydessä osoitti, ettei hän ollut hoitanut rehellisyyttä ja luottamuksellisuutta edellyttävää tehtäväänsä luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain velvoittamalla tavalla. Lupalakimiehen menettely sinänsä ei huumausainerikoksena ollut erityisen moitittava ottaen huomioon huumausaineen vähäinen määrä ja laatu. Sen sijaan lupalakimiehen rikosta oli pidettävä moitittavampana, kun sitä arvioitiin luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan ammattietuisten sääntöjen vastaisena menettelynä ja tekoon syyllystymistä erityisesti oikeudenkäynnin yhteydessä ja tarkoituksin välittää huumausainetta rangaistuslaitokseen. Lupalakimiehelle oli määrätty neljän kuukauden esiintymiskielto, joka oli vaikuttanut hänen ammatinharjoittamiseensa ja toimeentuloonsa.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta piti lieventävänä seikkana lupalakimiehen motiivia estää hänen päämiehensä joutuminen väkivallan kohteeksi sekä se, että lupalakimiehen päämiehen oikeusturva ei ollut lupalakimiehen menettelyn johdosta vaarantunut. Nämä seikat kokonaisuutena huomioon ottaen oikeudenkäyntiavustajalautakunta katsoi, että lupalakimiehen luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta. Koska seuraamusmaksun määrääminen ei luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 13 §:n 5 momentin mukaan ollut mahdollista, lupalakimiehelle määrättiin varoitus. Ratkaisu oli yksimielinen.

(VAROITUS. Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan ratkaisu 16.6.2016 nro 16/199. Hovioikeus peruutti oikeudenkäyntiavustajan luvan oikeuskanslerin valituksesta (HO 26.4.2017). Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

3.3 Yleiset velvollisuudet (TO 4. luku)

Yleiset velvollisuudet ovat asianajajan velvollisuuksia, jotka kohdistuvat tai voivat kohdistua oman asiakkaan lisäksi myös muihin hoidettavana olevaan tehtävään liittyviin tahoihin,

kuten kollegoihin, viranomaisiin, tuomioistuihin tai asiakkaan vastapuoleen. Kyse on myös laajemmin yleisestä edusta.

Yleisiä velvollisuuksia sovellettaessa on otettava huomioon, että erilaiset velvollisuudet kohdistuvat hieman eri perustein ja erisältöisinä eri tahoja kohtaan. Lojaalisuus omaa asiakasta kohtaan on aina ensisijainen arviointiperuste eri tahoihin kohdistuvien velvollisuuksien mahdollisessa ristiriidassa.

Yleisiä velvollisuuksia ovat huolellisuus ja tehokkuus, ammattitaitovaatimus, salassapitovelvollisuus, asiakasvarojen hoitoa koskevat ohjeet, vastaamisvelvollisuus yhteydenottoihin, kielto antaa palkkiota tehtävien hankkimisesta sekä rajoitukset tallenteiden hyödyntämisessä.

3.3.1 Huolellisuus ja tehokkuus (TO 4.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 6-kohta)

Asianajajalla on huolellisuusvelvollisuus ja toimimisvelvollisuus. Tehtävät on hoidettava huolellisesti, täsmällisesti, tarpeellisella joutuisuudella sekä tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta. Huolellisuusvelvollisuuden ja toimimisvelvollisuuden erottaminen toisistaan korostaa sitä, että pelkkä toimiminen ei ole riittävää, vaan toimimisen on oltava huolellisuusvaatimuksen mukaista. Tehtävän vastaanottaminen luo asianajajalle velvollisuuden hoitaa vastaanotettu tehtävä tunnollisesti toimeksiantosopimuksen mukaisesti ja sen rajoissa. Tehtävä on aloitettava ja suoritettava kohtuullisessa ajassa, ellei muuta ole sovittu tai ellei asiasta tai olosuhteista muuta johdu.

Valvontalautakunnan ratkaisuissa on usein kysymys siitä, että kantelija kokee asianajajan viivyttelleen asian hoitamisessa tai menetelleen huolimattomasti. Oman asiakkaan kanteluista suuri osa koskee asianajajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan huolellisuusvelvollisuuden rikkomista. Tähän liittyy yleensä myös moitteita siitä, ettei asiakasta informoida riittävästi tehtävän edistymisestä ja sen vaiheista.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista koskevan lain 8 §:n 1 momentin 6-kohdassa on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 4.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS TO 5.4 YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

Asianajaja oli määrätty lokakuussa 2013 pesän selvittäjäksi ja -jakajaksi kantelijan vanhempien kuolinpesissä. Kantelija oli luopunut perintöosuudestaan veljensä hyväksi. Kantelija moitti asianajajaa viivyttelystä ja siitä, ettei asianajaja ollut vastannut osakkaiden tiedusteluihin asian etenemisestä. Asianajaja oli pitänyt yhden pesänselvityskokouksen marraskuussa 2013. Kantelija ei ollut saanut kokouksen pöytäkirjaa tai muuta selvitystä kokouksessa käsitellyistä ja päätetyistä asioista.

Asianajaja kiisti viivytelleensä pesän hoitamisessa, koska osakkaat olivat asianajajan käsityksen mukaan neuvotelleet pesän pääasiallisen varallisuuden muodostavan kiinteistön jakamisesta. Kantelijan veli oli ollut yhteydessä asianajajaan ja pesässä oli pyritty järjestämään kokous loppuvuodesta 2015, mutta asianajajan ehdottamat ajankohdat eivät sopineet kaikille osakkaille. Kantelija oli saanut selvityksen marraskuussa 2013 pidetyn kokouksen kulusta ja tapahtumista eräältä pesän osakkaalta.

Valvontalautakunta katsoi, että asianajajalla oli määräksenvarainen tehtävä, jonka huolellinen hoitaminen edellytti asian eteenpäin viemistä. Näin ei ollut tapahtunut osakkaiden tiedusteluista huolimatta. Asianajaja ei ollut osoittanut, että hän olisi aktiivisesti vienyt tehtävää eteenpäin marraskuun 2013 ja syyskuun 2016 välillä. Asianajaja ilmoitti, ettei hän ollut vastannut kantelijan lokakuussa 2015 lähettämään viestiin, koska kantelija oli ilmoittanut, ettei vastaamisesta saanut aiheutua kuluja.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja on velvollinen noudattamaan tapaohjeita ja vastaamaan asiakkaan tehtävää koskeviin tiedusteluihin siitä riippumatta, aiheuttiko tämä asiakkaalle mahdollisesti kuluja. Asianajaja oli myös laiminlyönyt velvollisuutensa toimittaa pesänselvityskokouksen pöytäkirjan kantelijalle, joka oli edelleen pesän osakas. Asianajaja oli menettänyt vastoin laissa säädettyä joutuisuusvelvoitetta, tapaohjeissa säädettyä huolellisuusvelvollisuuttaan ja velvollisuuttaan vastata tehtävää koskeviin asiakkaan tiedusteluihin.

(VAROITUS. 3. jaosto 11.11.2016, 18 §).

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS. KONKURSSIPESÄN PESÄNHOITAJA

Asianajaja toimi As Oy X:n konkurssipesän pesänhoitajana. Käräjäoikeus oli vahvistanut kantelijan ja konkurssipesän välisen sovinnon vastikevelkaa koskevassa asiassa. Sovinnon mukaan kantelija oli velkaa konkurssipesälle 62 935 euroa ja vastikevelkaa koskevan yksipuolisen tuomion perusteella ulosmitatut varat voitiin tilittää em. määrään asti konkurssipesän haltuun säilytettäväksi kantelijan ja konkurssipesän lukuun, kunnes käräjäoikeudessa vireillä oleva riita-asia oli lainvoimaisesti ratkaistu.

Ulosottoviranomainen oli sopimuksen perusteella tilittänyt yli 67 176,07 euroa konkurssipesälle. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä ei säilyttänyt kyseisiä varoja kantelijan ja konkurssipesän nimellä olevalla pankkitilillä. Kyseiset varat olivat asianajajaan nähden asiakasvaroja. Myös pesänhoitajana asianajajalla oli velvollisuus pitää varat erillään.

Valvontalautakunta totesi, että vaikka varat oli voitu tilittää konkurssipesän haltuun, oli varojen kuuluminen joko kantelijalle tai konkurssipesälle taikka osittain molemmille jäänyt riippumaan käräjäoikeudessa vireillä olleen oikeudenkäynnin lopputuloksesta. Konkurssipesän haltuun yhteiseen lukuun säilytettäväksi uskotut varat eivät siten olleet tulleet konkurssipesän omaisuudeksi.

Konkurssipesän haltuun tilitetty varat eivät olleet sellaisia asiakasvaroja, joita tarkoitettiin Asiakasvarojen hoitoa koskevassa ohjeessa (5.6.2009). Ottaen huomioon, että konkurssimenettelyn jatkuminen oli perustunut siihen, että velkoja oli ottanut vastattavakseen menettelyn kustannuksista, oli asianajajalla ollut erityinen syy huolehtia siitä, että kyseiset varat eivät sekoittuneet konkurssipesän muihin varoihin.

Asianajajan olisi tullut huolehtia siitä, että varat pidettiin erillään konkurssipesän muista varoista avaamalla näitä varten erillinen pankkitili, jolla varoja olisi säilytetty kantelijan ja konkurssipesän yhteiseen lukuun. Mikäli varoja säilytettiin samalla tilillä pesän muiden rahavarojen kanssa, oli olemassa vaara, että myös nämä yhteiseen lukuun säilytettävät varat ulosmitattaisiin kolmannen tahon saatavista. Jättäessään varat konkurssipesän nimiin jo aikaisemmin avatulle

tilille asianajaja oli menetellyt hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 17.6.2016, 19 §.

Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS

Kantelija moitti asianajajaa siitä, ettei tämä ollut toimittanut kantelijalle laskunsa toimenpide-erittelyä. Asianajaja oli toimittanut kantelijalle ainoastaan tämän maksuosuutta koskevan laskun sen jälkeen, kun vakuutusyhtiö oli korvannut asianajajalle kantelijan oikeusturvavakuutuksesta maksettavan osuuden.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan oli myös oikeusturvavakuutuksesta korvattavissa asioissa toimitettava oma-aloitteisesti palkkiolaskunsa toimenpide-erittelyineen asiakkaalle. Asiakkaalla oli vakuutusyhtiötä paremmat edellytykset arvioida laskutuksen kohtuullisuutta. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja ei ollut hoitanut tehtävää tältä osin hyvän asianajajatavan edellyttämällä tavalla huolellisesti ja täsmällisesti.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 14.12.2016, 10 §).

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS.

VIIVYTTELY

Asianajaja oli saanut marraskuussa 2009 pesänselvitystä ja perinnönjakoa koskeneen toimeksiannon. Kantelija moitti asianajajaa viivytelmästä pesänselvityksessä ja -jaossa. Asianajaja ei myöskään vastannut keväällä 2016 puheluihin ja soittopyyntöihin. Asianajaja ilmoitti, että tehtävän hoitaminen oli vuonna 2016 viivästynyt hänen neljä kuukautta kestäneen sairauslomansa vuoksi. Valvontalautakunta ei tältä osin havainnut asianajajan viivytelleen tehtävän hoitamisessa.

Asianajajan vastauksesta ei ilmennyt syytä siihen, miksi kuolinpesän tilanteen ja varallisuuden selvittämiseen oli ennen asianajajan sairauslomaa kulunut viisi vuotta. Asianajaja oli valvontalautakunnalle antamassaan vastauksessa kesäkuussa 2016 ilmoittanut hoitavansa toimeksiannon loppuun kesän 2016 aikana. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli viivytellyt tehtävän hoitamisessa ja menetellyt siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS. 2. jaosto 23.9.2016, 3 §).

Lupalakimies viivästytti tahallaan hallinto-oikeuden prosessia.

LOJAALISUUSVELVOLLISUUS. HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA. 8 § 1 MOM. 1- JA 6-KOHDAT

Verohallinto haki kantelijan toiminimeä konkurssiin. Kantelija moitti lupalakimiestä siitä, että tämä ei ollut määräajassa pyytänyt kärjäoikeudelta lisäaikaa verovelan suorittamiseksi. Lupalakimiehen laiminlyönnin johdosta kantelijan yritys asetettiin konkurssiin. Lupalakimies ilmoitti lähettäneensä määräajan pidentämistä koskevan pyynnön sähköpostilla, mutta näppäilyvirheen vuoksi viesti ei ollut mennyt perille kärjäoikeuteen. Lupalakimiehen mukaan konkurssiin asettaminen olisi tullut joka tapauksessa kysymykseen muutaman päivän sisällä, vaikka lausuma olisi mennyt perille.

Valvontalautakunta katsoi, että lupalakimies menetteli huolimattomasti lähettäessään määräajan pidennyspyynnön virheelliseen sähköpostiosoitteeseen ja jättäessään tarkistamatta viestin perillemenon. Lupalakimies oli siten menetellyt vastoin oikeudenkäyntiavustajan velvollisuksiaan. Valvontalautakunta ei kuitenkaan havainnut, että syy konkurssiin asettamiselle olisi ollut pelkästään lupalakimiehen laiminlyönti.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 23.9.2016, 20 §).

HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA. 8 § 1 MOM. 1 LAUSE JA 6-KOHTA

Hallinto-oikeus teki OK 15:10 a §:n mukaisen ilmoituksen turvapaikanhakijoiden avustajana toimivasta lupalakimiehestä, jolla oli tapana jättää useissa eri asioissa valitusajan kuluessa perustelematon valituskirjelmä. Lupalakimies ei toimittanut täydennystä tai laskujaan asetetuissa määräajoissa kehotuksista huolimatta, mikä aiheutti hallinto-oikeudessa ylimääräistä työtä ja 3–4 kuukauden viiveen asioiden kokonaissittelyssä.

Lupalakimies myönsi menettelleensä hallinto-oikeuden ilmoituksessa kuvatulla tavalla. Laiminlyönnit olivat johtuneet osin hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan ja osin hänen turvapaikkaa hakeneiden päämiestensä edusta. Lupalakimies oli tarkoituksellisesti viivästyttänyt hallinto-oikeuden prosessia, jotta päämiehet saisivat järjestettyä oleskeluluvan jollain muulla perusteella. Hallinto-oikeus oli myös aikaisemmin hyväksynyt menettelyn, jossa valituksen perusteet sai esittää kahden viikon kuluttua valituksen vireille tulosta. Lupalakimies oli muuttanut toimintatapojaan hallinto-oikeuden ilmoituksen jälkeen.

Valvontalautakunta katsoi asiassa esitetyn selvityksen perusteella, että lupalakimies oli menettänyt vastoin luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain velvollisuutta rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät sekä 6-kohdassa säädetyn huolellisuusvelvollisuutensa. Lupalakimiehen esittämät perusteet eivät oikeuttaneet lupalakimiestä menettelemään vastoin laissa säädettyjä velvollisuuksiaan. Valvontalautakunta katsoi, ettei lupalakimiehen menettelyyn liittynyt kuitenkaan raskauttavia seikkoja, joten lupalakimiehelle määrättiin varoitus.

(VAROITUS. Täysistunto 27.5.2016, 5 §. Äänestysratkaisu 8-4. Eri mieltä olevien jäsenten lausunnon mukaan raskauttavina seikkoina voitiin pitää lupalakimiehen menettelyn tahallisuutta ja sitä, että lupalakimies oli toistuvasti laiminlyönyt velvollisuutensa useissa eri asioissa. Hallinto-oikeuden ilmoituksessa ja suullisessa kuulemisessa esitetyt seikat osoittivat, että lupalakimiehen toiminta oli ollut kaikin tavoin huolimattomaa, minkä vuoksi varoitus ei ollut riittävä kurinpidollinen seuraamus. Valvontalautakunnan tulee esittää oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle, että lupalakimiehelle määrättäisiin seuraamusmaksu).

LOJAALISUUSVELVOLLISUUS. HUOLELLISUUS-VELVOLLISUUS. TOTUUSVELVOLLISUUS.

LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA.

8 § 1 MOM. 1-, 6-, JA 17-KOHDAT

Käräjäoikeus teki valvontalautakunnalle OK 15:10 a §:n mukaisen ilmoituksen lupalakimie-

hen menettelystä työsuhdesaatavaa koskevassa riita-asiassa. Lupalakimies oli aloittanut toimeksiantannon hoitamisen pyytämättä ja saamatta käräjäoikeudelta lupaa toimia erään toisen lupalakimiehen sijaisena. Ilmoituksen kohteena oleva lupalakimies ei varmistanut henkilökohtaisesti, minkälaiseen sovintoon päämiehenä ollut kantaja oli valmis tai miten lupalakimies pystyisi neuvotteluissa parhaiten edistämään kantajan etua. Lupalakimies ei ollut tavannut kantajaa henkilökohtaisesti ja yhteydenpito kantajaan hoidettiin asiaa aikaisemmin hoitaneesta lakiasiaintoimistosta. Lupalakimies oli ilmoittanut sovinnon sisällöstä kantajan asemesta em. lakiasiaintoimistolle ja sitoutunut sovintoon jonkin ”puhelinsoiton” perusteella. Lupalakimies vaati suoritettavaksi valtion varoista korvausta toimenpiteistä, joita lupalakimies tai hänen edustamansa toimisto eivät olleet lainkaan suorittaneet. Tulkkauskuuluja ei voinut syntyä ainaakaan kantajan tapaamisesta.

Lupalakimies oli ilmoittanut käräjäoikeudelle toimivansa kantajan uutena asiamiehenä ja että edellinen avustaja antaisi tähän tarvittaessa suostumuksensa. Lupalakimies oli suosittelut kantajalle sovinnon tekemistä tulokseltaan epävarman ja mahdollisesti pitkäkestoisen oikeudenkäynnin välttämiseksi. Yhteyshenkilönä toimi viron kielen taitoinen henkilö, jota lupalakimies pyysi ilmoittamaan kannastaan kantajalle. Kyseinen henkilö oli käynyt asian läpi kantajan kanssa ja ilmoittanut lupalakimiehelle, että kantaja suostuu lupalakimiehen ehdottamaan sovintoon. Lupalakimies ilmoitti laskulla kantajan kanssa asioidessa kertyneet toimenpiteet. Lupalakimies oli itse vastaanottamassa toimeksiantoa lakiasiaintoimistossa ja kävi asiaa läpi lakiasiaintoimiston henkilökunnan kanssa. Kantaja oli henkilökohtaisesti asioinut asiassa käytetyn tulkin kanssa. Asian hoitamisesta aiheutui tulkkauskuuluja, mistä toimistoa oli myös laskutettu.

Valvontalautakunta totesi, että tuomioistuimessa toimeksiantoja hoitavan lakimiehen perusosaamiseen kuuluu tietämys siitä, että avustajan vaihtamista tulee pyytää oikeusapulain 9 §:n nojalla tuomioistuimelta. Lupalakimies oli tämän laiminlyödessään menettänyt ammattitaidottomasti ja huolimattomasti. Lupalakimiehen

olisi tullut huolellisemmin varmistua myös siitä, että vahvistettavaksi pyydetty sovinto oli kantajan tahdon mukainen. Velvollisuus korostui erityisesti silloin, kun avustaja ei ollut tavannut päämiestään henkilökohtaisesti tai muutoinkaan neuvotellut suoraan hänen kanssaan. Valvontalautakunta totesi lupalakimiehen menetelleen päämiehensä edun vastaisesti laiminlyödessään tämän velvollisuutensa. Valvontalautakunta katsoi lupalakimiehen lisäksi antaneen tuomioistumelle palkkiolaskussaan virheellistä tietoa.

(VAROITUS. 1. jaosto 15.12.2016, 18 §. Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

LOJAALISUUSVELVOLLISUUS. HUOLELLISUUS-VELVOLLISUUS. VASTAAMISVELVOLLISUUS. TÄRKEIDEN RATKAISUJEN HYVÄKSYTTÄMINEN PÄÄMIEHELLÄ. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA. 8 § 1 MOM. 1-, 6-, 10- JA 12-KOHDAT

Lupalakimies avusti kantelijaa kielteistä oleskelulupapäätöstä koskevassa valitusasiassa hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Kantelija moitti lupalakimiestä siitä, että tämä oli jättänyt yhteydenpitovastuun asiakkaalleen eikä ollut vastannut kantelijan tai tämän avustajan yhteydenottopyyntöihin. Lupalakimies ei myöskään pitänyt kantelijaa ajan tasalla tehtävän tai päätöksenteon kaikissa eri vaiheissa. Kantelijan kanssa ei ollut käyty läpi lupalakimiehen hallinto-oikeuteen lähettämää valitusta, eikä kantelija ollut tietoinen lupalakimiehen korkeimpaan hallinto-oikeuteen toimittamasta valituslupahakemuksesta.

Valvontalautakunta totesi, että kyseinen asia oli kantelijalle erityisen tärkeä ottaen huomioon, että valitusasian lopputuloksella oli merkittäviä vaikutuksia kantelijan elämään. Lupalakimies oli laiminlyönyt vastaamisvelvollisuutensa, kun hän ei ollut vastannut kantelijan asiamiehen tiedusteluun toimeksiannon etenemisestä. Lupalakimies oli myös laiminlyönyt velvollisuutensa varmistaa, että hänellä oli kaikki asiassa tarvittava tieto ja että hänelle annetut tiedot olivat tulleet oikein ymmärretyiksi ja kirjatuiksi. Lupalakimies ei myöskään ollut hankkinut kantelijan hyväksyntää laatimalleen valitukselle ennen sen toimittamista hallinto-oikeudelle, tiedottanut

kantelijalle hallinto-oikeuden ratkaisusta eikä informoinut kantelijaa valituslupahakemuksen sisällöstä ennen sen toimittamista korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

(VAROITUS. 3. jaosto 11.11.2016, 10 §).

TO 5.4. YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

Asianajaja toimi kantelijan avustajana muun muassa törkeää veropetosta koskevassa rikosasiassa. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä sai käräjäoikeuden tuomion jälkeen yhteyden asianajajaan vasta jätettyään kansavastajaan avustajalle yhteydenottopyynnön. Kantelija sai tietää tuomiosta mediasta vasta tuomion antamispäivän iltana.

Asianajaja vetosi siihen, että hänellä oli ollut tuomion antamispäivänä perjantaina laaja rikosasia käräjäoikeudessa ja asianajaja oli päässyt lukemaan tuomion toimistollaan vasta klo 19. Asianajaja oli ollut yhteydessä kanteliijaan viimeistään maanantaina tuomion pääasiallisen sisällön osalta ja käynyt tuomion henkilökohtaisesti läpi kantelijan kanssa samalla viikolla.

Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti laiminlyödessään velvollisuutensa huolehtia siitä, että päämies sai tiedon käräjäoikeuden tuomiosta viipymättä ja ennen tiedotusvälineitä.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 23.9.2016, 2 §).

3.3.2 Asianajajan täydennyskouluttautumisvelvollisuus (TO 4.2)

Asianajajien täydennyskoulutusta koskevien ohjeiden (10.6.2005) mukaan asianajajien vähimmäiskouluttautumisvelvollisuus on 18 tuntia vuodessa. Ohjeen tarkoittamaksi täydennyskoulutukseksi hyväksytään oikeustieteellinen, muu asianajotoimintaan liittyvä ja ammattieteen koulutus sekä ammattiin liittyvät kieliopinnot ja oikeustieteen alalla tapahtuva tutkimus-, opetus- tai julkaisu toiminta. Täydennyskouluttautumiseksi voidaan katsoa myös oikeustieteellisten lausuntojen antaminen ja lainvalmisteluun liittyvien lausuntojen laatiminen.

Valvontalautakunta on aiemmissa ratkaisuisaan katsonut, että hyväksyttävää täy-

Asianajajien täydennyskouluttautumisolvelvoite on 18 tuntia vuodessa.

dennyskouluttautumista ei ole ollut tehtävien hoidon edellyttämä perehtyminen kulloinkin käsillä olevaan asiaan ja sen oikeudellisiin ongelmiin, vaikka tähän sisältyisi toimiston sisäistä konsultaatiota. Myöskään tehtävien hoidon edellyttämä ulkopuolisten asiantuntijoiden konsultointi ja asiantuntijalausuntoihin perehtyminen, kirjaston ajantasaisena pitäminen, hovioikeuden kirjaston omatoiminen hyödyntäminen tai uuden lainsäädännön, oikeuskäytännön ja oikeustieteellisen kirjallisuuden omaehtoinen opiskelu eivät ole täydennyskouluttautumista. Valvontalautakunta ei ole hyväksynyt perusteena kouluttautumisolvelvollisuuden laiminlyömiselle myöskään sitä, että asianajaja on ilmoittanut olevansa jo osittain eläkkeellä ja lopettavansa toimintansa, kun keskeneräiset toimeksiannot on hoidettu loppuun.

Valvontalautakunta on aiemmin antamissaan ratkaisuisissa omaksunut tulkinnan, jonka mukaan sääntöä tulkitaan siten, että jos vuotuinen kouluttautumisolvelvollisuus on jäänyt vajaaksi, asianajajan seuraavan vuoden kouluttautumisajasta täytetään ensin kyseisen vuoden kouluttautumisolvelvollisuus ja tästä ylimenevä tuntimäärä voidaan lukea edellisen vuoden kouluttautumisolvelvollisuuden hyväksi.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 7- ja 8-kohdissa on säädetty luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan ammattitaitoa koskevista velvollisuuksista.

TO 4.2 TÄYDENNYSKOULUTTAUTUMISVELVOLLI-SUUS. ASIANAJAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSTA KOSKEVAT OHJEET (10.6.2005)

Asianajotoimiston tarkastuksen yhteydessä oli käynyt ilmi, että asianajaja oli kouluttautunut vuonna 2014 yhteensä 8 tunnin ajan. Asianajajan toimittamasta selvityksestä oli käynyt il-

mi, että hänen tarkoituksenaan oli ollut kouluttautua vuonna 2015 ainakin 27 tunnin ja 45 minuutin verran. Asianajaja ei kuitenkaan tapaturmaisen loukkaantumisen ja yleisen terveydentilansa vuoksi kyennyt kouluttautumaan vuonna 2015 aikana kuin 7,5 tuntia. Asianajaja oli kuitenkin perehtynyt itsenäisesti todisteluun ja isyyslainsäädäntöä koskeviin muutoksiin, johon oli mennyt aikaa parin työpäivän verran.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan olisi täyttääkseen vajeen vuoden 2014 kouluttautumisesta tullut kouluttautua vuoden 2015 aikana yhteensä 28 tuntia. Tapaturmaisen loukkaantumisen osalta valvontalautakunta totesi, että valvontalautakunnan ratkaisukäytännössä hyväksyttävänä syynä kouluttautumisolvelvollisuuden laiminlyönnille on pidetty koko vuoden kestänyttä sairauslomaa. Asianajaja ei kuitenkaan ollut vuoden aikana täysin työkyvytön, vaan hän oli terveysongelmistaan huolimatta jatkanut työskentelyä. Näin ollen asianajajalla ei ollut hyväksyttävää syytä kouluttautumisolvelvollisuuden täyttämättä jättämiselle. Lainsäädäntömuutoksiin perehtyminen ei ollut hyväksyttävää kouluttautumista.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 13.12.2016, 6 §).

TO 4.2 TÄYDENNYSKOULUTTAUTUMISVELVOLLI-SUUS. ASIANAJAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSTA KOSKEVAT OHJEET (10.6.2005)

Asianajaja oli kouluttautunut vuonna 2014 yhteensä 5 tuntia 15 minuuttia ja vuonna 2015 noin 25,5 tuntia huomioiden koko päivän koulutuksista vähennettävät tauot. Asianajajan kouluttautuminen vuonna 2015 ei riittänyt kattamaan vajetta vuoden 2014 kouluttautumisesta. Asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajattavan vastaisesti laiminlyömällä vuoden 2014 kouluttautumisolvelvollisuutensa.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 10.6.2016, 24 §).

TO 4.2 TÄYDENNYSKOULUTTAUTUMISVELVOLLI-SUUS. ASIANAJAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSTA KOSKEVAT OHJEET (10.6.2005)

Asianajajalta puuttui vuoden 2014 kouluttautumisolvelvollisuudesta 13 tuntia. Asianajaja vetosi siihen, ettei hän ollut hoitanut yhtään oikeudenkäyntiasiaa vuodesta 2014 lähtien. Asian-

ajaja oli siirtänyt kaikki toimeksiannot toiselle asianajajalle lukuun ottamatta vähäisiä perintö- ja perheoikeudellisia asioita. Asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti laiminlyömällä vuoden 2014 kouluttautumisvelvollisuutensa.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 23.9.2016, 11 §).

3.3.3 Asiakasvarojen hoito (TO 4.4)

Asianajajan on pidettävä asiakasvarat erillään omista varoistaan asianajajista annetun lain 5 §:n 3 momentin nojalla. Tapaohjeiden 4.4-kohdassa on myös asiakasvarojen hoitoon liittyviä sääntöjä, minkä lisäksi asianajajien on noudatettava asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjesäännön (B6.1, 5.6.2009) määräyksiä.

Asiakasvaratilillä saa säilyttää varoja ainoastaan lyhytaikaisesti. Mikäli tiedossa on, ettei varoja voida lyhyen ajan sisällä tilittää asiakkaalle, tulee asianajajan avata asiakkaan nimellä oleva erillinen asiakasvaratili, jolla varoja säilytetään.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 9-kohdassa säädetään velvollisuudesta pitää asiakkaalle kuuluvat raha- ja muut varat erillään omista varoista.

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO. ASIAKASVAROJEN HOITOA KOSKEVA OHJE (5.6.2009) KOHTA 2

Asianajotoimiston tarkastuskertomuksesta ilmeni, ettei toimistolla ollut asiakasvaraluetteloa. Asianajaja ilmoitti, että toimeksiantokirjaan oli kunkin toimeksiantajan kohdalle erikseen merkitty asiakasvarakoodi A, mikäli toimeksiantoon liittyi asiakasvarojen hoitoa. Tästä oli asiakaskohtaisesti selvitettävissä yksittäiseen asiakkaaseen liittyvät asiakasvaratapaukset.

Valvontalautakunta katsoi, ettei toimeksiantoluetteloa ja yksittäisen toimeksiannon yhteyteen kirjattua asiakasvarakoodia A voitu sellaisenaan pitää asiakasvarojen hoitoa koskevassa ohjeessa tarkoitettuna asiakasvaraluettelona. Asianajaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa laatia asiakasvarojen hoitoa koskevassa ohjeessa edellytetty luettelo asiakasvaroista ja menetellyt siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 10.6.2016, 23 §).

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO. ASIAKASVAROJEN HOITOA KOSKEVA OHJE (5.6.2009)

KOHDAT 1.2.2 JA 2

Asianajotoimiston tarkastuskertomuksesta ilmeni, ettei asianajotoimistolla ollut erillistä asiakasvaraluetteloa. Asiakasvarojen kirjanpidosta ei käynyt ilmi, mihin toimeksiantoon asiakasvarat kuuluivat ja kenen varoista oli kyse. Yleistä asiakasvarojen pankkitiliä ei myöskään ollut pankissa nimetty asiakasvaratiliksi.

Asianajaja kertoi järjestäneensä asiakasvarakirjanpidon siten, että tiliotteista ja niiden yhteydessä olevista merkinnöistä selvisi vastaanotetut asiakasvarat, kenestä asiakkaasta oli kysymys ja varojen tilitys asiakkaalle. Asianajajan tehtyä tilityksen asiakkaalle, hän oli laittanut erillisen lehden merkintöineen ja laittanut sen asiakasvarakirjanpitomappiin tiliotteen yhteyteen. Asianajaja oli ilmoittanut pankille kysymyksessä olevan asiakasvaratili, mutta tieto ei ollut tullut tiliotteille.

Valvontalautakunta totesi, että pelkästään asiakasvaratiliin tiliotteita ja niihin asiakasvaratilityksen jälkeen liitettyjä erillisiä merkintöjä ei voida pitää asiakasvaraohjeessa tarkoitettuna asiakasvaraluettelona tai kirjanpitona. Asianajajille on myös asetettu nimenomainen velvoite huolehtia siitä, että yleinen asiakasvaratili on ulospäin näkyvällä tavalla identifioitu asiakasvaratiliksi, jolloin asiakkaille kuuluvat varat ovat erotettavissa asianajotoimiston varoista. Asianajaja oli laiminlyödessään tämän velvollisuutensa sekä jättäessään laatimatta erillisen luettelon asiakasvaroista ja niitä koskevan kirjanpidon menetellyt asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 15.4.2016, 22 §).

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO. ASIAKASVAROJEN HOITOA KOSKEVA OHJE (5.6.2009) KOHTA 2

Asianajotoimiston tarkastuksessa ilmeni, ettei toimistolla ollut erillistä asiakasvaraluetteloa lukuun ottamatta tiliotteita ja niiden perusteella tehtyjä Excel-taulukkoita. Tarkastajan lisäselvityksen mukaan Excel-taulukoista ei käynyt ilmi, mikä kokonaissumma oli kuulunut kullekin asiakkaalle muutoin kuin kirjanpitoa taaksepäin seilaamalla ja summat erikseen yhteen laskemalla.

Toimiston asiakasvarojen tilinä oli toisen toimintansa jo lopettaneen asianajotoimiston käyttötili.

Asianajaja kertoi laatineensa asiakaskohtaisen luettelon saldoineen valvontalautakunnalle vastatessaan, mutta asiakaskohtainen luettelo oli ollut olemassa jo aikaisemmin. Summat luetteloon oli täytynyt poimia kahta asiakasta lukuun ottamatta toimiston Excel-luettelosta. Asiakasvarojen tili oli yhä asianajajan vanhan yhtiön nimissä, koska kaikki tulevat suoritukset olivat vanhan toimiston asiakkaille kuuluvia suorituksia. Tiliä ei ollut lopetettu toimiston lopettamisen yhteydessä, koska asianajaja oli luvanut hoitaa keskeneräiset asiat loppuun. Tilin käyttöoikeus oli yksin asianajajalla.

Valvontalautakunta totesi, ettei asianajajan Excel-taulukosta käynyt ilmi, kuinka paljon asiakasvaratilin saldosta kuului kullekin päämiehelle. Taulukko ei näin ollen täyttänyt vaatimusta siitä, että kaikki asiakasvaroja koskevat tiedot tulee olla selkeällä tavalla kolmannen tahon tarkastettavissa. Asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen mukainen luettelo oli laadittu vasta toimistotarkastuksen suorittamisen jälkeen.

Valvontalautakunnalle esitetystä aineistosta kävi riidattomasti ilmi myös, että asianajajan asiakasvarojen tilinä oli ollut toisen toimintansa jo lopettaneen asianajotoimiston käyttötili. Asianajaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa huolehtia siitä, että toimiston asiakasvarojen tili oli nimetty tavalla, josta ilmeni kyseessä olevan nimenomaisesti asiakasvaroja koskeva tili. Asianajaja oli menettellyt asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 21.4.2016, 13 §).

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO. ASIAKASVAROJEN HOITOJA KOSKEVA OHJE (5.6.2009) KOHTA 2

Asianajotoimiston tarkastuskertomuksesta ilmeni, että asianajotoimistolla ei ollut erillistä asiakasvaroja koskevaa kirjanpitoa. Toimiston hallussa olleet asiakasvarat ja niiden siirtäminen asiakkaille oli selvinnyt asiakasvaratilin tilioitteesta.

Asianajajan mukaan tarkastuskertomukseen tehty merkintä ei vastannut todellisuutta ja perustui väärinkäsitykseen. Tarkastusta tehtäessä toimiston asiakasvaratilillä ei ollut lainkaan asiakasvaroja. Asianajaja oli tämän vuoksi ilmoitta-

nut tarkastajalle, että hänellä ei ollut sillä hetkellä asiakasvarakirjanpitoa, koska toimistolla ei tuolloin ollut varoja, joista olisi tullut pitää kirjaa. Asianajaja oli antanut tarkastajalle tilioitteeseen sen todentamiseksi, että asiakasvarat oli mahdollisimman nopeasti siirretty asiakkaalle.

Valvontalautakunta pyysi asianajajalta lisäselvitystä siitä, miksi toimiston asiakasvaratilillä oli ollut tarkastushetkellä 431,62 euroa ja vuoden 2015 lopussa 418,52 euroa, kun tilillä ei asianajajan mukaan ollut lainkaan asiakasvaroja. Asianajaja ilmoitti kyseessä olleen asianajotoimiston varat, jotka hän oli siirtänyt asiakasvaratilille kattamaan tililtä meneviä pankin tilinhoitomaksuja.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan asiakasvarojen kirjanpitovelvollisuus ei ole rajoitettu ainoastaan niihin hetkiin, jolloin asianajotoimistolla on hallussaan asiakasvaroja. Asianajaja oli menettellyt asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti jättäessään huolehtimatta siitä, että toimistolla oli tarkastushetkellä kirjanpito myös toimiston hallussa aiemmin olleista asiakasvaroista. Valvontalautakunta ei kuitenkaan katsonut, että asianajotoimiston 400 euron suuruisen omien varojen pitäminen asiakasvaratilillä olisi hyvän asianajajatavan vastaista ottaen huomioon pankkien veloittamat käyttömaksut.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 21.4.2016, 18 §.

Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO. ASIAKASVAROJEN HOITOJA KOSKEVA OHJE (5.6.2009) KOHTA 1.2.2

Asianajotoimiston tarkastuksessa ilmeni, että toimiston asiakasvaratilillä oli ollut tarkastushetkellä 4 039,34 euroa asianajotoimistolle kuuluvia varoja. Toimistolla oli erillinen pankkitili, jolle palkkio- ym. rahasuoritukset pääsääntöisesti ohjattiin.

Asianajaja ilmoitti, että toimiston toiminnan aikana asiakasvaratilille oli jätetty ulosotosta kertyneitä, asianajotoimistolle tuomittuja ja perittyjä oikeudenkäyntikuluja sekä Valtiokonttorin maksamia asianajopalkkioita. Syynä tähän oli se, että pankki oli perinyt asiakasvaratililtä pankin kuukausittain perimät palvelumaksut, eikä näitä

voitu periä asiakkaille tilitettävistä varoista.

Valvontalautakunta totesi, että asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen mukaan asianajajalla on oikeus säilyttää asiakasvaratilillä varoja pankin palvelumaksujen suorittamista varten. Ottaen kuitenkin huomioon pankkien tavanomaisesti veloittamien palvelumaksujen suuruus, asianajajan asiakasvaratilillä säilyttämä summa oli tarpeettoman suuri. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli menettänyt asiakasvarojen hoitoa koskevan ohjeen ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 21.4.2016, 19 §).

3.4 Velvollisuudet asiakasta kohtaan (TO 5. luku)

Asianajotoiminnan perusarvoja koskevassa 3.1-kohdassa määritelty lojaalisuus tarkoittaa asianajajan ehdotonta velvollisuutta valvoa vain asiakkaansa etua. Tämä lojaalisuusvelvoite on pohjana niille tapaohjeiden 5. luvun säännöille, jotka toisaalta asettavat asianajajalle aktiivisia asiakkaaseen kohdistuvia velvollisuuksia ja toisaalta rajaavat asianajajan toimintaa.

Suuri osa asianajajan asiakkaan tekemistä kanteluista koskee tilanteita, joissa asiakkaan mukaan hänen yhteydenottoihinsa ei ole vastattu eikä asiakkaalla ole ollut riittävästi tietoa siitä, missä vaiheessa hänen asiansa käsittely on. Eriytisesti pesänselvittäjää koskevissa kanteluissa on usein kysymys siitä, että pesän osakkailla ei ole tietoa pesänselvityksen etenemisestä.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 1-kohdassa on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 3.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta, 10-kohdassa tapaohjeiden 4.5- ja 5.4-kohtia vastaavista velvollisuuksista ja 12-kohdassa tapaohjeiden 5.5-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

3.4.1 Velvollisuus luopua tehtävästä (TO 5.8), oikeus luopua tehtävästä (TO 5.9), menettely tehtävästä luovuttaessa (TO 5.10) ja asiakirjojen luovuttaminen (TO 5.11)

Asianajaja on velvollinen luopumaan tehtävästä, jos sen vastaanottamisen jälkeen ilmaantuu

seikka, jonka perusteella asianajaja on ollut esteellinen tai tullut esteelliseksi. Asianajaja on velvollinen luopumaan tehtävästä myös, jos laillinen este tai siihen verrattava pakottava syy estää tehtävän täyttämisen tai asiakas vaatii asianajajaa menettelemään vastoin lakia tai hyvää asianajajatapaa eikä huomautuksesta huolimatta luovu vaatimuksestaan.

Asianajaja ei saa luopua vastaanottamastaan tehtävästä ilman asiakkaansa lupaa, paitsi jos hän on velvollinen luopumaan siitä, asiakas menettelee vilpillisesti, asiakkaan ja asianajajan välille on asiakkaan menettelyn vuoksi syntynyt luottamuspula tai muuten on olemassa erityinen syy.

Luopuessaan tehtävästä asianajajan on välitettävä menettelytapaa, joka saattaa vahingoittaa asiakkaan etua. Asianajajan on varattava asiakkaalle kohtuullinen aika kääntyä toisen asianajajan puoleen. Asianajajan on ilmoitettava tehtävästä luopumisesta ja sen syystä asiakkaalleen viipymättä. Asianajajan on lisäksi noudatettava, mitä on erikseen säädetty velvollisuudesta pyytää tuomioistuimelta tai muulta viranomaiselta lupa tehtävästä luopumiseen tuomioistuinasioissa sekä määräyksen- ja nimityksenvaraisissa tehtävissä.

Kun tehtävä on hoidettu tai muutoin päätynyt, asianajajan on palautettava asiakkaalle kuuluvat asiakirjat. Tehtävään liittyvät alkupe- räiset asiakirjat, siinä saadut viranomaispäätökset ja usein muukin asiakirja-aineisto kuuluu asiakkaalle. Asianajajalla ei ole oikeutta pidättää asiakirjoja siinäkin tapauksessa, että asiakas ei olisi huolehtinut maksuvelvollisuuksistaan asianajajalle.

TO 5.8 VELVOLLISUUS LUOPUA TEHTÄVÄSTÄ

Asianajaja oli hoitanut kantelijayhtiön toimeksiantoa toimiessaan työsuhteisena asianajajana asianajotoimiston palveluksessa. Työnantaja oli irtisanonut asianajajan työsuhteen taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä, koska asianajotoimistossa lopetettiin kokonaan muiden kuin perhe- ja jäämistöoikeudellisten toimeksiantojen hoitaminen. Asianajaja oli ilmoittanut työsuhteensa päättymisestä kantelijayhtiölle ja ettei hän voinut enää toimia yhtiön avustajana. Kan-

telijayhtiö moitti asianajajaa siitä, ettei asianajotehtävää voinut katkaista yksipuolisesti ja jättämällä päämiehensä pulaan. Yhtiöllä oli tulossa valmisteluistunto käräjäoikeudessa 1,5 kuukauden kuluttua, yhtiö oli joutunut hankkimaan uuden asiamiehen kiireellä ja tällä oli ollut eri kanta asian hoitamiseen.

Asianajaja kertoi saaneensa ottaa itsenäisesti toimeksiantoja vastaan työsuhteensa aikana. Toimeksiannoissa osapuolena ja laskutuksen vastaanottajana oli ollut asianajotoimisto. Koska asianajaja ei ollut toimeksiantosuhteen osapuoli, hän ei voinut tehdä ratkaisua toimeksiannon päättämisestä suhteessa asianajotoimistoon, vaan ainoastaan todeta ja ilmoittaa omasta puolestaan, ettei hän työsuhteensa päätyttyä voinut jatkaa tehtävän hoitamista.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja oli ollut tapaohjeiden kohdan 5.8 tilanteessa, jossa hän oli velvollinen luopumaan tehtävästä. Asianajaja oli tapaohjeiden kohdan 5.10 mukaisesti ilmoittanut tehtävästä luopumisesta asiakkaalleen niin, että tällä oli ollut kohtuullinen aika löytää uusi avustaja. Valvontalautakunta ei havainnut kantelijayhtiön toimeksiannon vaarantuneen asianajajan menettelyn vuoksi. Asianajaja ei ollut menettänyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 3. jaosto 23.9.2016, 6 §).

TO 5.8 VELVOLLISUUS LUOPUA TEHTÄVÄSTÄ

Asianajaja A oli hoitanut kantelijayhtiön toimeksiantoa toimiessaan työsuhteisena asianajajana asianajotoimiston palveluksessa. Asianajotoimiston omisti asianajaja B, joka oli irtisanonut A:n työsuhteen taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä. Kantelijayhtiö moitti asianajaja B:tä asianajotehtävän yksipuolisesta katkaisemisesta. B:n oli asianajotoimiston omistajana täytynyt olla tietoinen tulevista järjestelyistä paljon aikaisemmin ja B:llä oli A:n esimiehenä vastuu toimeksiannon jatkumisesta. B oli A:n työsuhteen irtisanomalla aiheuttanut kantelijayhtiölle ongelmia, kun yhtiö oli joutunut hankkimaan uuden asiamiehen lyhyessä ajassa ja tästä oli aiheutunut lisäkuluja.

B totesi A:n hoitaneen toimeksiantoa itsenäisesti. B:llä ei ollut tämän alueen erityisosaamista, eikä hänellä olisi ollut mahdollisuutta perehtyä siihen kyseisessä ajassa. A oli ollut

velvollinen luopumaan kantelijayhtiön toimeksiannosta, koska laillinen este tai siihen verrattava seikka oli estänyt tehtävän täyttämisen. A:n työsuhteen irtisanominen ei ollut aiheuttanut kantelijayhtiölle ongelmia. A oli ilmoittanut toimeksiannon päättymisestä yhtiölle noin 1,5 kuukautta ennen valmisteluistuntoa, jolloin yhtiöllä oli ollut kohtuullinen aika kääntyä uuden asiamiehen puoleen. A oli myös tarjoutunut auttamaan uuden avustajan hankkimisessa ja kantelijayhtiö oli löytänyt uuden asiamiehen varsin nopeassa aikataulussa.

Valvontalautakunta totesi, että koska B:n asianajotoimisto ei tuolloin enää hoitanut muita kuin perhe- ja jäämistöoikeudellisia toimeksiantoja, B:llä ei ollut mahdollisuutta jatkaa toimeksiannon hoitamista. B ei myöskään olisi saanut ottaa toimeksiantoa hoidettavakseen, jos hänellä ei ollut sen edellyttämää ammattitaitoa tai jos hän ei muulla tavalla kyennyt huolehtimaan tehtävän asianmukaisesta hoitamisesta. Näissä olosuhteissa B:llä tai hänen asianajotoimistollaan ei ollut velvollisuutta jatkaa kantelijayhtiön toimeksiannon hoitamista. B ei ollut menettänyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 3. jaosto 23.9.2016, 7 §).

TO 5.4 YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

TO 5.9 OIKEUS LUOPUA TEHTÄVÄSTÄ

TO 5.11 ASIAKIRJOJEN LUOVUTTAMINEN

Kantelija oli ottanut yhteyttä asianajajaan tammikuussa 2016 kesäasunnon rakennusvirheeseen liittyen. Kantelija oli käynyt asianajajan kanssa sähköpostikirjeenvaihtoa kevään aikana ja he olivat keskustelleet toukokuussa puhelimitse asian eteenpäin viemisestä. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli yllättäen toukokuussa ilmoittanut kantelijalle, ettei voinut jatkaa toimeksiannon hoitamista. Asianajaja ei ollut vastannut kantelijan yhteydenottoyrityksiin heinä- ja elokuun aikana. Asianajaja ei myöskään ollut palauttanut kantelijalle tämän toimittamaa aineistoa.

Asianajaja myönsi, ettei hän työntilanteensa vuoksi voinutkaan hoitaa kantelijan juttua. Asianajaja oli tämän keskustelun perustella katsonut, että toimeksiantosuhte oli päättynyt. Asianajaja myönsi, ettei hän ollut vastannut

kantelijan yhteydenottoihin heinä- ja elokuussa. Asianajaja ei ollut pitänyt yhteydenottoja tärkeintä, koska hän oli jo luopunut toimeksiannosta. Kantelija oli ollut myös tietoinen asianajajan kesäloma-ajasta, eikä ollut jättänyt mitään viestiä puhelinvastaajaan. Kantelijan toimittama asiakirja-aineisto oli toimitettu asianajajalle sähköpostin liitteenä. Asianajaja ei sen vuoksi ollut palauttanut asiakirjoja kantelijalle.

Valvontalautakunta totesi olevan riidatonta, että asianajaja oli vastaanottanut kantelijan toimeksiannon. Asianajajalla ei ollut tapaohjeissa mainittua syytä luopua toimeksiannosta. Asianajaja oli lisäksi laiminlyönyt vastaamisvelvollisuutensa jättäessään vastaamatta kantelijan yhteydenottoihin heinä-elokuussa 2016. Asianajajan olisi tullut luovuttaa kantelijalle kaikki luovutusvelvollisuuden piiriin kuuluvat asiakirjat, kuten kantelijalta saamansa paperikopiot, reklamaatiokirjeen ja siihen saadun vastauksen. Asianajaja oli myös tämän velvollisuuden laiminlyödessään menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 3. jaosto 15.12.2016, 3 §).

TO 5.9 OIKEUS LUOPUA TEHTÄVÄSTÄ

Kantelija oli ottanut asianajajaan yhteyttä riita-asiassa, jossa kantelijalta kiinteistön ostaneet henkilöt vaativat hinnanalennusta. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä ilmoitti muutama päivä ennen vastineen jättämistä kärjäoikeudelle, ettei hän ottais toimeksiantoa hoidettavakseen.

Valvontalautakunnalle esitetystä selvityksestä ilmeni, että asianajaja oli kiinteistön virheiden vuoksi kehottanut kantelijaa sopimaan asian ja sovintotarjousta varten toimittamaan tarjouksia virheiden korjaamisesta. Asianajaja oli katsonut, että tehtävän hoidon jatkaminen oli mahdotonta, koska kantelija ei ymmärtänyt vastapuolen hankkiman asiantuntijalausannon perusteella riidattomien virheiden merkitystä asiassa. Kantelija ei pyynnöistä huolimatta toimittanut omaa asiantuntijalausuntoa ja virheiden korjaamista koskenutta urakkatarjoustaan sovintoneuvotteluja varten.

Valvontalautakunta katsoi, että kantelija oli laiminlyönyt velvollisuutensa myötävaikuttua

Tehtävästä luopumisesta on ilmoitettava asiakkaalle viipymättä.

siihen, että tehtävän hoito eteni asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivästystä. Kyseisessä tilanteessa asianajajalla oli ollut tapaohjeissa tarkoitettu erityinen syy luopua tehtävän hoitamisesta, eikä hän ollut menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 4.11.2016, 10 §).

TO 5.10 MENETTELY TEHTÄVÄSTÄ LUOVUTTAESSA

Asianajaja oli 13.3.2014 ottanut hoidettavakseen perintätoimeksiannon kantelijalta ja hänen edustamaltaan yhtiöltä. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä ei ollut informoinut kantelijaa asianmukaisesti toimeksiantosuhteen päättämisestä. Asianajaja totesi, että hänen toimistonsa oli laatinut kantelijalle laskun tehdyistä toimenpiteistä ja lasku oli 19.7.2014 erääntynyt maksettavaksi. Useasta maksukehottuksesta huolimatta kantelija oli jättänyt laskun suorittamatta ja oli ilmeistä, ettei kantelija tulisi laskua vapaaehtoisesti suorittamaan. Asianajaja katsoi, että laskun laiminlyönnistä johtuen toimeksianto oli päättynyt viimeistään 18.8.2014, kantelija oli itse toiminnallaan aiheuttanut toimeksiantosuhteen purkautumisen eikä toimeksiannon päättämistä tullut sen vuoksi erikseen hyväksyttävä kantelijalla.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla oli oikeus päättää toimeksianto, koska asiakas huomautuksista huolimatta oli jättänyt maksamatta asianajajan laskun. Tehtävästä luopumisesta ja sen syystä on kuitenkin ilmoitettava asiakkaalle viipymättä. Laiminlyödessään velvollisuutensa informoida kantelijaa toimeksiantosuhteen päättymisestä, asianajaja oli menetellyt vastoin hyvää asianajajatapaa.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 2.11.2016, 4 §).

3.4.2 Asianajopalkkio (TO 5.12 ja palkkio-ohje)

Asianajajan asiakkaaltaan laskuttaman palkkion on oltava kohtuullinen sekä säädösten ja Asianajajaliiton ohjeiden mukainen. Palkkio-ohjeen 1.1-kohdan mukaan palkkion on oltava oikeassa suhteessa tehtävän laatuun ja sen vaatimaan työmäärään sekä muutoinkin kohtuullinen.

Palkkio-ohjeen 5-kohdan mukaan lasku on eriteltävä asiakkaan kanssa sovituin tavoin. Ellei muuta ole sovittu, asianajolaskussa on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden taroituksenmukainen erittely, jonka perusteella asiakas voi arvioida laskun sopimuksenmukaisuutta ja kohtuullisuutta.

Valvontalautakunta on ratkaisukäytännössään omaksunut kannan, jonka mukaan laskussa tulee pääsääntöisesti olla eriteltynä joko toimenpidekohtainen veloitus tai toimenpiteeseen käytetty aika, jolloin päämies voi tuntiveloituksen tietäen muodostaa käsityksensä laskun kohtuullisuudesta.

Kanteluissa ja palkkioriiita-asioissa on voitu moittia asianajajaa kohtuuttoman korkeasta laskutuksesta tai muista laskutusmenettelyyn liittyvistä seikoista. Asianajajan voidaan katsoa menetelleen normaalia korkeamman laskutuksensa vuoksi hyvän asianajajatavan vastaisesti. Kohtuuton laskutus on omiaan vähentämään yleistä luottamusta ja arvostusta koko asianajajakuntaa kohtaan. Mikäli asianajajan on havaittu menetelleen hyvän asianajajatavan vastaisesti selvästi kohtuuttoman korkealla laskutuksellaan, valvontalautakunta on pääsääntöisesti määrännyt hänelle kurinpidolliseksi seuraamukseksi varoituksen tai huomautuksen.

Kaikki palkkioriiita-asioissa tehdyt päätökset, joissa palkkiota on suositettu alennettavaksi, saatetaan Asianajajaliiton hallituksen tietoon sen arvioimiseksi, tuleeko hallituksen yleisvalvontavelvollisuutensa nojalla saattaa annetun suosituksen johdosta vireille myös valvonta-asia.

Erona valvonta-asiaan, jonka voi saattaa vireille kuka tahansa henkilö, voi palkkioriidan saattaa vireille vain se, jonka maksettavaksi lasku on osoitettu. Kuitenkin esimerkiksi pesän-

selvittäjän laskua voi moittia kuka tahansa kuolinpesän osakkaista tarvitsematta tähän muiden osakkaiden suostumusta. Tulkinta on ollut, että asianajajan noudattaessa annettua kohtuullistamissuosituksista palautus tehdään pesän varoihin, jolloin suosituksen suuruuden kannalta ei ole merkitystä sillä, että joku osakas mahdollisesti luopuisi vaatimasta palkkion kohtuullistamisesta.

Valvontalautakuntaan tulee yhteydenottoja myös tilanteissa, joissa henkilö on oikeuden päätöksellä tuomittu maksamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Näissä tapauksissa oikeus on kuitenkin jo ottanut kantaa laskun kohtuullisuuteen, eikä vastapuoli voi saattaa vireille palkkioriiita-asiaa. Myös omat päämiehet saattavat vaatia palkkion kohtuullistamista sillä perusteella, että tuomioistuimien kohtuullistanut laskua, joka on tuomittu vastapuolen maksettavaksi, mutta asianajaja perii loppuosaa laskusta omalta päämieheltään. Tuomioistuimen suorittama kohtuullistaminen kohdistuu kuitenkin nimenomaan vastapuoleen ja asianajajalla on lähtökohtaisesti oikeus veloitaa erotus omalta päämieheltään.

TO 3.1 LOJAALISUUSVELVOLLISUUS

TO 3.5 KUNNIALISUUS

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO

TO 5.13 ASIANAJOKULUJEN KATTAMINEN

ULKOPUOLISIN VAROIN

Asianajaja oli avustanut kantelijoita asunnon kaupan purkua koskevassa asiassa. Asianajaja esitti kantelijoille kärjäoikeusvaiheesta 99 993,60 euron laskun arvonlisäverollisen tuntiveloituksen ollessa 297,60 euroa. Hovi-oikeusvaiheesta asianajaja esitti kantelijoille 56 733,10 euron laskun arvonlisäverollisen tuntiveloituksen ollessa 310 euroa ja toisen lakimiehen toimenpiteiden osalta 198,40 euroa.

Valvontalautakunnan 2. jaosto oli 7.4.2016 palkkioriiita-asian ratkaisussaan (§ 2) suosittanut asianajajan laskutuksen alentamista siten, ettei toiselle hakijalle jäänyt lainkaan maksuvelvollisuutta, koska asianajaja oli antanut tälle virheellisen tiedon oikeusapulain sisällöstä. Toisen hakijan osalta valvontalautakunta suositti laskutusta alennettavaksi siten, että tuntiveloitus oli asian-

ajan hakijoille ilmoittama 200 euroa lisätynä arvonlisäverolla. Hakijan maksettavaksi tuleva osuus oli 64 349,80 euroa, jossa tuli huomioida vähennyksenä hakijoiden maksama määrä 39 781,03 euroa ja vakuutuskorvaus 9 500 euroa. Hakijan maksettavaksi jäi siten 15 068,77 euroa sisältäen arvonlisäveron.

Kantelijat moittivat asianajajaa siitä, että tämän tuntiveloitus oli ollut käräjäoikeusvaiheelta 240 euroa, vaikka asianajaja oli ilmoittanut kantelijalle tuntiveloitukseksi 200 euroa. Asianajaja oli korottanut tuntiveloitustaan käräjäoikeuden tuomion jälkeen 240 eurosta 250 euroon ilmoittamatta tästä kantelijoille.

Asianajaja oli vaatinut kantelijoilta viivästyskorkoa palkkiosaatavalleen 8.10.2013 lukien, vaikka oikea päivämäärä oli 18.6.2015, jolloin palkkiota vaadittiin kantelijoilta maksuun. Asianajaja oli myös alioikeusvaiheen jälkeen kehottanut kantelijaa siirtämään varansa ”jonkun toisen tilille”, ettei tämä joutuisi vastapuolen ulosoton kohteeksi.

Asianajaja oli lisäksi laiminlyönyt velvollisuutensa hakea toiselle kantelijoista oikeusapua, vaikka tämä olisi saanut maksuttoman oikeusavun ilman omavastuusuutta. Asianajaja oli ilmoittanut, että kantelijoiden tulisi maksaa asianajajan normaalin tuntiveloituksen ja oikeusavun tuntitaksan välinen erotus, mikäli julkista oikeusapua haettaisiin. Asianajajan laskutus oli ollut kohtuutonta.

Asianajaja kiisti menelleensä tapaohjeiden vastaisesti. Kantelijoiden kanssa oli sovittu, että tehtävässä käytetään normaalia tuntiveloitusta, joka oli noussut toimeksiannon aikana 200 eurosta 250 euroon lisätynä arvonlisäverolla. Kantelijat olivat tulleet tietoisiksi taksasta ainakin laskuerittelyistä. Viivästyskorkovaatimus perustui alioikeusvaiheen palkkion osalta siihen, että korkoa kertyi oikeudenkäyntikululaskun päivämäärästä. Asianajaja oli informoinut kantelijaa siitä, että käräjäoikeuden tuomio oli täytäntöön pantavissa, jolloin ulosottomiehellä oli mahdollisuus ottaa varoja kantelijoiden pankkitileiltä. Oikeusapua ei haettu, koska vastapuoleen olisi silloin voinut kohdistaa ainoastaan oikeusaputaksan mukaisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen ja kantelijan olisi juttu voitetta-

essa pitänyt maksaa normaalitaksan ja oikeusaputaksan erotus asianajajalle vastapuolelta saatavista korvauksista. Asianajaja kiisti veloittamiensa palkkioiden olleen kohtuuttomia.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja oli velvollinen ilmoittamaan etukäteen palkkioperusteensa muutoksesta asiakkaalle. Riittävää ei ollut, että toimeksiantosopimusta solmittaessa oli sovittu käytettävän normaalia tuntiveloitusta. Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi ennen 18.6.2015 päivättyä laskua ja sen perimistä koskevan haastehakemuksen vireillepanoa lähettänyt kantelijoille laskua tai vaatinut muutoinkaan laskun mukaisen summan suorittamista. Oikeudenkäynnissä esitettyä oikeudenkäyntikululaskua tai -erittelyä ei voida pitää tällaisena velalliselle lähetettynä laskuna tai vaatimuksena. Asianajaja ei ollut vaatinut korkoa suoritettavaksi ajalta ennen laskun päiväystä, joten asianajajan ei olisi tullut vaatia saatavalleen korkoa ennen 18.6.2015 päivätyn laskun erääntymistä. Asianajaja oli sähköpostitse kehottanut toista kantelijaa siirtämään tilillään olevat varat jonkun toisen tilille, koska heti kun vastapuoli laittaisi asian ulosottoon, niin ulosottoviranomaiset jäädyttäisivät pankkitilillä olevat varat.

Valvontalautakunta totesi, että mikäli kantelija olisi toiminut asianajajan ohjeistamalla tavalla, teko olisi saattanut tulla arvioitavaksi jopa rikoslain 39 luvun mukaisena menettelynä. Hyvä asianajajatapa edellyttää, että asianajajan on informoitava päämiestään julkisesta oikeusavusta kaikissa niissä tilanteissa, joissa päämiehellä on mahdollisuus oikeusapuun joko kokonaan tai osittain. Päämiehelle on avoimesti selvitettävä ne taloudelliset kustannukset, jotka aiheutuvat asiaa oikeusavun turvin hoidettuna tai ilman sitä. Asianajaja ei voi oikeusapulain 3 luvun 17 §:n 2 mom. mukaan veloittaa asiakastaan niistä toimenpiteistä, joista tuomioistuin on määrännyt suoritettavaksi hänelle korvausta oikeusapulain nojalla valtion varoista, eikä myöskään sellaisista toimenpiteistä, joita tuomioistuin ei ole pitänyt tarpeellisina. Asianajaja oli antanut kantelijalle virheellisen tiedon oikeusapulain sisällöstä.

Valvontalautakunta oli palkkioriiita-asian ratkaisussaan suositellut asianajajan laskutuksen alentamista siten, ettei toiselle hakijalle jäänyt

Asianajaja antoi virheellistä tietoa oikeusapulain sisällöstä ja ohjeisti siirtämään varoja ulosoton välttämiseksi.

lainkaan maksuvelvollisuutta ja toisen hakijan maksettavaksi jäi noin 41 prosenttia laskun summasta. Asianajajan laskutus oli siten ollut toisen kantelijan osalta perusteeton ja toisen kantelijan osalta kohtuuttoman korkea.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan menettelyyn liittyi raskauttavia seikkoja hänen annettuaan kantelijalle virheellistä tietoa oikeusapulain sisällöstä ja ohjeistettua kantelijaa siirtämään tilillään olevia varoja ulosoton välttämiseksi. Asianajajalle määrättiin sen vuoksi seuraamusmaksu.

(SEURAAMUSMAKSU 7 500 €. Täysistunto 4.10.2016, 2 §. Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO. PALKKIO-OHJE. KULUTTAJANSUOJALAKI 2 LUKU 8 a §

Asianajaja oli toiminut kantelijoiden asiamiehenä asunnon remonttia koskevassa riita-asiassa. Asianajaja oli laskuttanut kantelijoita toimeksiantannon hoitamisesta 69 858,47 euroa arvonlisäveroineen. Kantelijat moittivat asianajajan laskutusta kohtuuttoman suureksi tavanomaiseksi katsottavan tehtävän laatuun ja sen vaatimaan työmäärään nähden. Laskutuksen määrä oli ollut yli kolminkertainen asian lopulliseen intressiin nähden. Kaikki laskutetut toimenpiteet oli suoritettu ennen pääkäsittelyä ja asiassa oli järjestetty yksi valmisteluistunto. Asianajaja oli toimeksiantosopimuksessa ilmoittanut tuntiveloituksensa muodossa 285 euroa + alv.

Asianajaja kiisti palkkionsa olleen kohtuuton. Laskutus oli ollut maltillista ja monesta toimenpiteestä oli jätetty permättä palkkiota. Laskutus oli ollut myös oikeassa suhteessa tehtävän laatuun ja sen vaatimaan työmäärään

nähden ja täyttänyt palkkio-ohjeen kriteerit. Se, että tuntihintaan lisättiin 24 prosentin arvonlisävero, ei ollut jäänyt epäselväksi ja kantelijat olivat osanneet laskea nettomääräisen tuntiveloituksen ja arvonlisäveroprosentin summan.

Valvontalautakunta oli kyseiseen toimeksiantoon liittyvässä palkkioriiita-asiassa katsonut, ettei asianajajan laskutus ollut oikeassa suhteessa tehtävän laatuun, laajuuteen ja sen vaatimaan työmäärään. Palkkion kohtuullisuutta harkittaessa arvioinnin tulee suhteutua kulloisenkin asian erityispiirteisiin, mutta yleensä myös asian vaikeuteen, asianajajan suorittaman työn määrään ja laatuun sekä samanlaisissa asioissa yleensä käytettyyn laskutukseen. Asianajajalla on aina näyttövelvollisuus siitä, että hänen laskutuksensa on kohtuullista.

Asianajaja oli ilmoittanut hakijoiden intressin olleen asiassa yli 95 000 euroa. Hakijat olivat kiistäneet tämän ja ilmoittaneet intressin olleen huomattavasti tätä alhaisempi. Vastapuolten vaatimusten osalta riittäisi määriksi oli jäänyt yhteensä noin 33 000 euroa. Hakijat olivat valmisteluistunnossa myöntäneet vastapuolen vaatimuksista oikeaksi 18 133 euroa ja sovinnossa maksaneet 22 067 euroa. Valvontalautakunta katsoi asiassa esitetyn selvityksen perusteella, että hakijoiden todellinen intressi oli ollut huomattavasti alhaisempi kuin asianajajan ilmoittama määrä.

Valvontalautakunta ei myöskään havainnut, että asia olisi poikennut laajuudeltaan tai vaikeusasteeltaan tavanomaisesta urakkariidasta. Valvontalautakunta oli palkkioriiita-asiassa pitänyt asianajajan laskutusta kokonaisuutena arvioiden kohtuuttomana ja suosittanut laskutuksen alentamista noin 50 prosentilla.

Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli menetellyt tapaohjeiden vastaisesti laskuttaessaan päämiehiään tavalla, joka olennaisesti ylitti sen, mitä voitiin pitää kohtuullisena. Asianajaja oli lisäksi jättänyt ilmoittamatta käyttämänsä tuntihinnan arvonlisäverollisena ja siten laiminlyönyt velvollisuutensa noudattaa kuluttajansuojalakea ja palkkio-ohjetta. Asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS. 3. jaosto 15.4.2016, 19 §. Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS. PALKKIO-OHJE. HINTA-ARVIO

Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli antanut kantelijoille harhaanjohtavia arvioita kokonaislaskutuksesta käräjäoikeusvaiheessa. Laskutus oli ylittänyt asianajajan antaman arvion 11 000–12 000 euroa noin 6 000 eurolla, vaikka riita-asiaa ei ollut vielä käsitelty edes käräjäoikeudessa. Asianajaja oli lähettänyt kantelijoille laskun, jossa viivästyskoron määrä oli 11 %.

Asianajaja kiisti antaneensa kantelijoille arviota kokonaislaskutuksesta. Kantelijoille oli toimeksiannon aikana kerrottu, kuinka paljon laskutettavaa työtä oli kertynyt. Viivästyskoron määrä tuli laskuihin suoraan laskutusohjelmasta. Toimistolla ei ollut tapana periä asiakkailta viivästyskorkoa maksuviivästyksistä huolimatta, joten viivästyskoron määrään ei ollut kiinnitetty huomiota.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja oli elokuussa 2014 ilmoittanut kantelijoille, että laskutettavaa oli kertynyt 5 704 euroa ja että käräjäoikeudessa tulee helposti toinen samanlainen summa. Kesäkuussa 2015 kantelijoille oli ilmoitettu, että laskutettavan työn määrä oli 10 726 euroa. Kantelijoille oli edelleen heinäkuussa 2015 ilmoitettu, että tarkkaa arviota tulevista kuluista oli vaikea antaa, mutta käräjäoikeusprosessi toisi lisäkuluja ainakin 2 000–3 000 euroa.

Valvontalautakunta katsoi, että jutun laatu ja odotettavissa olevien erillisten valmistelutunnin ja pääkäsittelyn tarpeellisuus huomioon ottaen heinäkuussa 2015 annettu arvio vielä tulevista kustannuksista oli liian alhainen ja asianajaja oli siten menetellyt huolimattomasti. Asianajaja oli menetellyt huolimattomasti ja hyvän asianajajatavan vastaisesti myös lähettäessään kantelijoille virheellisen viivästyskorkoprosentin sisältävän laskun.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 23.9.2016, 8 §).

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS. PALKKIO-OHJE

Kantelija moitti asianajajaa siitä, että kantelijalle toimitetusta laskusta ei käynyt ilmi, millä perusteella ja millä hinnalla kantelijaa oli veloitettu. Kantelija moitti asianajajaa myös siitä, että tämä oli luvannut kantelijalle alkukonsultaation

olevan maksuton, mutta asianajaja oli kuitenkin laskuttanut kantelijaa sekä ennen ensimmäistä tapaamista käydyistä puhelinneuvottelusta että sähköpostikonsultaatiosta.

Asianajaja kertoi ilmoittaneensa kantelijalle, että alkuneuvottelu oli maksuton. Alkuneuvottelu koski neuvottelua ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Kun toimenpiteisiin oli tämän jälkeen ryhdytty, oli niistä laskutettu kantelijaa. Ensimmäinen yhteydenotto oli tapahtunut sähköpostitse, jonka jälkeen asianajaja oli pyytänyt kantelijaa käymään toimistolla. Mikäli toimeksiantoa ei olisi alkuneuvottelussa syntynyt, ei kantelijaa olisi laskutettu alkuneuvottelusta.

Valvontalautakunta totesi, ettei asianajajan laskusta käynyt ilmi tuntiveloitusperuste. Laskusta kävi kuitenkin ilmi laskun kokonaissumma sekä toimeksiannon hoitamiseen käytetty kokonaisaika ja lisäksi erikseen kunkin toimenpiteen suorittamiseen käytetty aika. Valvontalautakunta katsoi, että asianajajan lasku oli eritelty palkkio-ohjeen edellyttämällä tavalla. Kantelija oli pystynyt laskussa esitettyjen tietojen perusteella arvioimaan laskun sopimuksenmukaisuutta ja kohtuullisuutta ottaen huomioon sen, että laskun summa oli ollut suhteellisen pieni, yhteensä 772,20 euroa lisättynä arvonlisäverolla 185,33 euroa perustuen kuuden tunnin työhön. Asianajajan ei tältä osin katsottu menetelleen hyvän asianajajatavan vastaisesti.

Alkukonsultaation osalta oli riidatonta, että asianajaja oli luvannut kantelijalle alkukonsultaation olevan maksuton. Asianajaja oli kuitenkin myöhemmin todennut, että alkukonsultaation maksuttomuus oli ollut riippuvainen siitä, ryhdyttiinkö asiassa tämän jälkeen toimenpiteisiin. Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi informoinut kantelijaa tästä edellytyksestä. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli antanut alkukonsultaation laskutuksen osalta kantelijalle harhaanjohtavaa tietoa ja oli siten menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 10.6.2016, 7 §).

TO 5.4 YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO

Kantelija oli kääntynyt asianajajan puoleen ositusasiassa. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että

tämä ei informoinut kantelijaa etukäteen ensimmäisen neuvottelun maksullisuudesta. Asianajaja ei myöskään vastannut kantelijan laskutukseen liittyvään sähköpostiviestiin.

Asianajaja ilmoitti kertoneensa kantelijalle joko ensimmäisen puhelinneuvottelun aikana tai viimeistään neuvottelun alussa siitä, mikä toimiston tuntiveloitus oli. Jo neuvottelun alussa oli keskusteltu myös kyseisen neuvottelun maksullisuudesta. Kantelija oli itse ryhtynyt keskustelemaan siitä, voidaanko häntä jättää laskuttamatta kyseisestä neuvottelusta, jos hän päätyisikin siihen, ettei vie asiaansa eteenpäin kuluriskin vuoksi.

Asianajaja oli kertonut kantelijalle, että maksu neuvottelusta peritään, koska työ asian selvittämiseksi oli jo tehty. Asianajaja oli vastannut kantelijan sähköposteihin ja väitteisiin useita kertoja, kunnes viestit olivat menneet asiattomiksi ja samaa asiaa toistaviksi. Kantelija oli lähettänyt vielä yhden viestin, joka ei sisältänyt uutta väitettä, joka olisi edellyttänyt uudelleen vastaamista.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla oli oikeus laskuttaa tekemästään työstä kohtuullinen palkkio. Kantelija oli saanut tapausmisessa asianajajalta oikeudellista neuvontaa ositusasiassaan. Kantelija ei siten voinut perustellusti olla siinä käsityksessä, että neuvottelusta toimistolla ei laskutettaisi. Myöskään se, että neuvottelu ei johtanut enempään oikeudellisiin toimenpiteisiin, ei ollut peruste katsoa, että asianajaja ei olisi oikeutettu palkkioon tekemästään työstä.

Vastaamisvelvollisuuden osalta valvontalautakunta totesi, että asianajaja on lähtökohtaisesti velvollinen vastaamaan saamiinsa yhteydenottoihin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että asianajaja olisi velvollinen jatkamaan asiattomaksi kokemaansa väittelyä asiakkaan kanssa tai vastaamaan samoihin, jo kertaalleen käsitelyihin asioihin uudelleen. Valvontalautakunta ei havainnut, että kantelijan viimeisin viesti olisi ollut sisällöltään sellainen, että asianajajan olisi tullut siihen vielä erikseen vastata. Asianajaja ei ollut menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti. **(EI SEURAAMUSTA. 1. jaosto 4.11.2016, 7 §).**

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO. PALKKIO-OHJE

Asianajaja oli toiminut kantelijan ja A:n avustajana asiassa, jossa käräjäoikeus velvoitti kantelijan ja A:n suorittamaan asunto-osakeyhtiölle korvauksia. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä veloitti tehtävän hoitamisesta, vaikka toimeksiantoja vastaanotettaessa sovittiin, että kantelijaa laskutettaisiin vain voittotapauksessa. Asianajaja kiisti, että tällaisesta olisi sovittu.

Valvontalautakunta totesi, että kyseisen kaltaisen palkkionmääräytymisperuste oli erittäin poikkeuksellinen ja edellytti erityistä aihetta. Mikäli tällaisesta laskutuksesta sovittiin, tästä oli palkkio-ohjeen edellyttämällä tavalla tehtävä kirjallinen sopimus. Valvontalautakunta ei havainnut, että tehtävästä olisi laskutettu vastoin kantelijan kanssa sovittua.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 4.11.2016, 16 §).

TO 4.4 ASIAKASVAROJEN HOITO

TO 5.4 YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO. PALKKIO-OHJE

TO 5.15 PALKKIOERIMIELISYYS

Asianajaja oli määrätty pesänselvittäjäksi kantelijan isän kuolinpesään. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämän laskun erittely oli puutteellinen, eikä asianajaja ollut vastannut laskureklamaatioon. Asianajaja oli nostonut palkkionsa kuolinpesän tililtä ennen lopputilitystä ilmoittamatta siitä kuolinpesän osakkaille.

Asianajajan mukaan laskut oli eritelty tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden niin tarkoituksenmukaisesti, että osakkaat olivat voineet arvioida laskujen sopimuksenmukaisuutta ja kohtuullisuutta. Asianajaja kiisti menetelleensä hyvän asianajajatavan vastaisesti nostaessaan pesänselvittäjän palkkion kahdessa erässä neuvottelematta asiasta osakkaiden kanssa.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan laskusta puuttuivat kuhunkin toimenpiteeseen käytetty aika ja toimenpidekohtaiset palkkiot. Valvontalautakunta on aikaisemmassa ratkaisukäytännössään katsonut, että laskussa tulee pääsääntöisesti ilmoittaa käytetty aika toimenpidekohtaisesti tai vaihtoehtoisesti toimenpidekohtainen palkkio. Valvontalautakunta katsoi, että asianajajan lasku oli puutteellisesti eritelty ja siten palkkio-ohjeen ja hyvän asianajajatavan

vastainen. Asiassa oli myös riidatonta, ettei asianajaja ollut vastannut kantelijan laskureklamatioon. Pettymys asiakkaan asenteeseen ei ollut perusteltu syy olla vastaamatta. Asianajaja oli näin ollen laiminlyönyt sekä tapaohjeissa säädetyn vastaamisvelvollisuutensa että velvollisuutensa pyrkiä ratkaisemaan palkkiota koskeva erimielisyys sovinnollisesti kantelijan kanssa.

Valvontalautakunta totesi, että pesänselvittäjä ei tarvitse osakkaiden suostumusta nostakseen tekemästään työstä johtuvaa palkkiota kuolinpesän tililtä. Asianajajan on kuitenkin välittömästi varojen noston jälkeen informoitava osakkaita varojen nostosta. Ensimmäinen nosto oli tehty kesäkuussa 2015 ja toinen nosto elokuussa 2015 samana päivänä pesänselvittäjän tilityksen kanssa. Myös kesäkuussa tehdystä palkkion nostosta olisi tullut ilmoittaa osakkaille viipymättä. Siirtäessään nostosta ilmoittamisen tilityksen yhteyteen, asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 10.6.2016, 18 §).

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO

Asianajaja oli toiminut kantelijan ja kahden muun saman kuolinpesän osakkaan asiamiehenä riita-asiassa, jossa asianajajan päämiehet olivat vastaajina. Käräjäoikeus oli määrännyt kantajat maksamaan kantelijan ja muiden vastaajien oikeudenkäyntikulut. Kantajat olivat valittaneet oikeudenkäyntikuluista hovioikeuteen, joka oli tuomiossaan kohtuullistanut kuluja. Kantelija moitti asianajajaa siitä, ettei tämä ollut suostunut maksamaan laskunsa palkkio-osuuden ja hovioikeuden tuomiossa kohtuulliseksi katsotun palkkion erotusta takaisin kantelijalle.

Asianajaja totesi, että moite oli perusteeton. Asianajajan päämiesten vastattavaksi ei ollut jäänyt käräjäoikeusvaiheen oikeudenkäyntikulua. Kantelijan ja toisen vastaajan oikeusturvavakuutusyhtiöt olivat kantaneet sen osan oikeudenkäyntikuluista, jota hovioikeuden tuomiolla ei ollut veloitettu vastapuolen maksettavaksi. Asianajaja ei ollut menetellyt moitittavasti, koska hän ei ollut palauttanut päämiehelle kantelijan perusteettomasti vaatimaa kuluosuutta.

Valvontalautakunta totesi, ettei pelkästään se, että tuomioistuin oli katsonut vastapuolen mak-

settavaksi tulevan oikeudenkäyntikulun pienemmäksi kuin esitetty vaatimus, merkinnyt vaaditun palkkion olevan hyvän asianajajatavan vastainen. Hovioikeuden ratkaisu ei ollut muodostanut asianajajalle velvollisuutta palauttaa osaakaan hänelle maksetusta palkkiosta. Kysymys oli asiakkaan ja asianajajan välisestä erimielisyydestä, joka voidaan ratkaista yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävänä riita-asiana. Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti, kun hän oli kieltäytynyt palauttamasta hänelle maksettua palkkiota.

(EI SEURAAMUSTA. 3. jaosto 11.11.2016, 5 §).

TO 5.15 PALKKIOERIMIELISYYS

Kantelijat moittivat asianajajaa siitä, että tämä veloitti kantelijoita käräjäoikeuskäsittelyn jälkeen suoritetuista toimenpiteistä, jotka liittyivät kantelijoiden ja asianajajan väliseen asianajajan palkkiota koskevaan erimielisyyteen. Kantelijoiden ja asianajajan välisestä sähköpostikirjeenvaihdosta ilmeni, että osapuolten välillä oli käyty keskustelua ainoastaan kantelijan ja asianajajan välisestä laskuerimielisyydestä. Asianajaja oli veloittanut kantelijaa näistä viesteistä yhteensä 240 euroa lisätyn arvonnalisäverolla.

Valvontalautakunta totesi, että siltä osin kuin asianajajan laskuun sisältyi laskuerimielisyyttä koskevia eriä, nämä eivät olleet toimeksiannon hoitamiseen kuuluvia kustannuksia vaan liittyivät pyrkimykseen ratkaista sovinnollisesti asiakkaan ja asianajajan laskua koskeva erimielisyys. Veloittaessaan kantelijaa näistä toimenpiteistä asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 17.6.2016, 10 §).

3.5 Esteellisyys (TO 6. luku)

Kaikkien neuvontapalvelujen perusedellytyksenä on toimeksiantajan tuntema luottamus neuvonantajansa. Asianajajan toimen harjoittamisessa luottamussuhteella on erityinen merkitys ja luottamussuhteen varjeleminen on ollut lähtökohta asianajajan ammatillisten velvollisuuksien määrittämisessä. Asianajajia sitovat tapaohjeet ovat merkittävässä määrin pyrkinneet turvaamaan asiakkaan luottamusta asianajajaansa.

Luottamussuhteen yksi tärkeä elementti on, että asianajajan on kyettävä hoitamaan asiakkaansa asiaa lojaalisti ja vapaana toimeksiantosuhteen tai määräyksenvaraisen tehtävän ulkopuolisista intresseistä. Lojaalisuuteen liittyy sääntö asianajajan velvollisuudesta olla tapaohjeiden 3.3-kohdan mukaisesti esteetön tehtävää vastaanottaessa ja sitä hoidettaessa.

Näitä sääntöjä tulkittaessa on kuitenkin pidettävä mielessä, ettei sääntöjä voida koskaan kirjoittaa niin yksityiskohtaisesti, että niillä voitaisiin varautua kaikkiin tulkintatilanteisiin. Luvun sääntöjä tulkittaessa on muistettava tapaohjeiden 3.3-kohdan perusarvo esteettömyydestä sekä tapaohjeiden 1.1-kohdassa oleva lausuma, jonka mukaan kaikkea, mitä tapaohjeissa ei ole nimenomaisesti kielletty, ei välttämättä voida pitää sallittuna.

3.5.1 Esteettömyys (TO 3.3 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 3-kohta)

Asianajajan on tehtävää vastaanottaessaan ja sitä hoitaessaan oltava esteetön. Asianajajan tulee voida suorittaa tehtävänsä parhaan kykynsä mukaan ja vapaana sopimattomista sivuvaikutteista. Mikäli asianajaja ei jostakin syystä voi näin tehdä, on hän esteellinen suorittamaan tehtävää. Asianajaja voi olla esteetön tehtävää vastaanottaessaan, mutta tilanne saattaa muuttua ja jos esteellisyysperuste myöhemmin syntyy, tulee hänen luopua tehtävän hoitamisesta.

Esteettömyysvaatimus koskee sekä sopimuksenvaraisia että määräyksen- ja nimityksenvaraisia tehtäviä. Vaikka määräyksenvaraisia tehtäviä koskevat lain säännökset eivät aina huomioi kaikkia hyvään asianajajatapaan sisältyviä sääntöjä, tulee asianajajan itse pitää ne mielessään. Jos asianajaja on hyvän asianajajatavan perusteella esteellinen hoitamaan määräyksenvaraista tehtävää, ei hän saa ottaa sitä vastaan, vaikka tuomioistuin ei tätä esteellisyyttä huomioisi. Esteettömyysvaatimus suoja sitä, että asianajaja ei joudu paljastamaan tehtävää hoitaessaan muiden asiakkaiden asianajosalaisuuksia tai rikkomaan omaa salassapito-

tai vaitiolovelvollisuuttaan. Esteettömyys varmistaa sen, että asianajaja voi aina täysipainoisesti valvoa asiakkaansa etua ja oikeutta.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 3-kohdassa on säädetty tapaohjeiden 3.3-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS. KONKURSSIPESÄN HOITAJA

Kantelijan omistama A Oy omisti osittain B Oy:n, C Oy:n ja D Oy:n. C Oy omisti osittain D Oy:n ja E Oy:n. E Oy omisti As Oy:n, joka oli perustettu senioriasuntojen rakentamista varten. E Oy oli hankkeen pääurakoitsija. Yritykset olivat menneet konkurssiin. Asianajaja oli määrätty pesänhoitajaksi A Oy:n ja D Oy:n konkurssipesiin.

Kantelija moitti asianajajaa siitä, ettei tämä ollut ilmoittanut tuomioistuimelle suostumusta antaessaan toimineensa pankin asiamiehenä oikeudenkäynnissä As Oy:n sijoittajaosakkaita vastaan. Pankki oli velkojana kummassakin konkurssipesässä. Kantelija katsoi asianajajan olevan esteellinen toimimaan konkurssipesien pesänhoitajana, koska pankin asiamiehenä toimiminen samaan yritysrhyppäeseen ja asiakokonaisuuteen liittyvässä oikeudenkäynnissä oli ristiriidassa pesänhoitajan velvoitteiden kanssa ja vaaransi puolueettoman pesänhoidon. Pankin, konkurssipesien ja muiden velkojien edut eivät olleet yhteneväiset.

Asianajaja kiisti olleensa esteellinen konkurssipesien pesänhoitajan tehtäviin. Asianajajan antamat suostumukset pesänhoitajan tehtäviin olivat oikeansisältöisiä. Asianajaja oli saanut toimeksiannon edustaa pankkia oikeudenkäynnissä, jossa yksityishenkilöt vaativat pankilta vahingonkorvausta. Pankki oli lainoittanut yksityishenkilöitä, jotka olivat käyttäneet lainat As Oy:n osakkeiden ostoon.

Oikeudenkäynti ei liittynyt A Oy:n tai D Oy:n konkurssipesiin tai kantelijan yhtiöryppäeseen. Asianajajan edustama pankki ei ollut rahoittanut As Oy:tä, eikä As Oy ollut kyseisen pankin RS-kohde. A Oy:stä ja D Oy:stä oli laadittu erityistarkastukset, eivätkä yhtiöt omistaneet edes välillisesti As Oy:tä eikä As Oy omistanut A Oy:tä tai D Oy:tä. A Oy, D Oy tai niiden konkurssipesät eivät olleet osallisina As Oy:n rakentami-

nessa. Erityistarkastuksista ei käynyt ilmi, että A Oy:n tai D Oy:n konkurssipesien olisi tullut ryhtyä toimenpiteisiin asianajajan edustamaa pankkia kohtaan.

Konkurssipesän yhden velkojan toimeksiannon hoitaminen ei ollut omiaan vaarantamaan asianajajan riippumattomuutta tai tasapuolisuutta velkoihin tai velallisiin nähden, eikä yksittäinen toimeksianto ollut esteenä pesänhoitajan suostumuksen antamiselle tai pesänhoitajana toimimiselle konkurssipesissä.

Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajajan pankin asiamiehenä hoitama toimeksianto As Oy:n osakkeenomistajia vastaan olisi liittynyt A Oy:n tai D Oy:n konkurssipesien hoitamiseen. A Oy, D Oy tai niiden konkurssipesät eivät olleet osallisina kyseisessä riita-asiasa, eikä yhtiöiden ollut selvitetty omistaneen As Oy:tä tai osallistuneen As Oy:n rakentamiseen. A Oy:n tai D Oy:n konkurssipesien pesänhoidon yhteydessä ei ollut tullut ilmi seikkoja, jotka olisivat aiheuttaneet toimenpiteitä asianajajan edustamaa pankkia kohtaan.

Näin ollen valvontalautakunta katsoi, ettei pankin toimeksiannon hoitaminen ollut vaarantanut pesänhoitajalta konkurssilain 8 luvun 5 §:ssä edellytettyä pesänhoitajan riippumattomuutta tai kykyä muuten hoitaa asianmukaisesti tehtäväänsä. Asianajaja ei ollut esteellinen toimimaan A Oy:n tai D Oy:n konkurssipesien pesänhoitajan tehtävässä. Asianajajalla ei myöskään ollut velvollisuutta ilmoittaa kyseisestä toimeksiannosta tuomioistuimelle antaessaan suostumustaan pesänhoitajan tehtäviin. Asianajaja ei ollut menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 11.2.2016, 4 §).

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS. KONKURSSIPESÄN HOITAJA

Asianajaja oli toiminut konkurssipesän hoitajana kantelijan henkilökohtaisessa konkurssinnettelyssä. Kantelija moitti asianajajaa esteelliseksi, koska tämä oli työskennellyt aikaisemmin sellaisen asianajajan toimistossa, joka oli toiminut käsillä olevassa konkurssissa yhden velkojan avustajana. Asianajaja kiisti olleensa esteellinen.

Esteellisyden ydinalueeseen kuuluvat erityisesti tilanteet, joissa pesänhoitajaksi nimetty on toiminut jonkin velkojatahon avustajana.

Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan pelkästään se seikka, että asianajaja oli työskennellyt erästä velkojaa avustaneen asianajajan toimistossa ei tehnyt asianajajaa esteelliseksi tapaohjeiden 6-kohdassa määriteltyjen esteellisyysperusteiden nojalla. Esteellisyyttä oli siten arvioitava lähinnä konkurssilain 8 luvun 5 §:n ja tapaohjeiden kohdan 3.3 yleisen esteellisyysperusteen nojalla. Konkurssilain 8 luvun 5 §:n mukaan pesänhoitaja on esteellinen toimimaan tehtävässä, mikäli hän on velalliseen tai velkojaan sellaisessa suhteessa, joka on omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai tasapuolisuuttaan velkojiaan kohtaan taikka kykyään muuten hoitaa tehtäväänsä asianmukaisesti. Esteellisyden ydinalueeseen kuuluvat erityisesti ne tilanteet, joissa pesänhoitajaksi nimitetty henkilö on toiminut itse jonkin velkojatahon avustajana.

Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi itse missään vaiheessa avustanut jottain velkojatahoa tai kantelijaa itseään. Asiaa ei myöskään havaittu, että velkojataho, jota kantelijan aiempi työnantaja oli konkurssissa edustanut, olisi ollut asianajajan työnantajan päämies jo silloin, kun asianajaja oli työskennellyt kyseisessä asianajajatoimistossa. Asianajaja ei ollut esteellinen toimimaan kantelijan konkurssipesän pesänhoitajana, eikä siten menetellyt vastoin hyvää asianajajatapaa.

(EI SEURAAMUSTA. 4. jaosto 2.11.2016, 11 §).

ESTEETTÖMYYS. LUVAN SAANUT OIKEUDEN- KÄYNTIAVUSTAJA. 8 § 1 MOM. 3-KOHTA

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli toiminut kantelijan entisen aviopuolison avustajana asianosaisten yhteisen lapsen huoltoa koskevassa asiassa. Kantelija moitti lupalakimiestä siitä, että tämä oli esteellinen ottamaan vastaan ja hoitamaan kantelijan vastapuolen toimeksiantoa. Kantelija oli ollut aiemmin yhteydessä lupalakimiehen toimistossa työskentelevään psykologin ja kertonut tälle tapaukseen liittyviä luottamuksellisia tietoja, joita lupalakimies oli sittemmin voinut hyödyntää oikeusprosessissa.

Lupalakimies kiisti, että hänen tiedossaan olisi mitään seikkaa, joka olisi tehnyt hänet tai hänen toimistonsa esteelliseksi hoitamaan mainittua asiaa. Kellään toimistossa ei ollut kantelijaan asiakassuhdetta, joka muodostaisi lojaliteettivelvollisuuden perusteella esteellisyysperusteen. Kantelijan väitteen todenperäisyyttä oli mahdotonta tarkistaa, koska toimistossa ei pidetty kirjaa lukemattomista puhelinsitoista tai sähköposteista, jotka päivittäin saapuvat, jollei niistä syntynyt asiakassuhdetta.

Valvontalautakunta totesi, että mahdollisten esteellisyytilanteiden välttämiseksi yhteydenotot ja niiden sisältö tulisi kirjata ylös lakiasiaintoimistossa, vaikka ne eivät johtaisikaan asiakassuhteeseen. Valvontalautakunta piti asiassa esitetyn yksityiskohtaisen selvityksen perusteella mahdollisena, että kantelija oli ollut yhteydessä lupalakimiehen toimistoon ja kertonut vireillä olevaan huoltoriitaan liittyviä asioita. Lupalakimiehen toimistoa ei ollut järjestetty asianmukaisesti, jolloin oli mahdollista, ettei lupalakimies ollut tehtävää vastaanottaessaan ja sitä hoitaessaan esteetön.

Valvontalautakunta katsoi asiassa tulleen riittävän luotettavasti selvitettyksi, että lupalakimies oli ollut esteellinen ottamaan vastaan ja hoitamaan kantelijan entisen aviopuolison hoitamaa toimeksiantoa samaan asiaan liittyen.

(VAROITUS. 1. jaosto 19.2.2016, 26 §.

HO 17.5.2016: ei muutosta, KKO 13.2.2017:

ei valituslupaa).

Korkein oikeus antoi 21.6.2016 ennakkopäätöksen 2016:44 asianajajan esteellisyyteen pesänselvittäjän ja -jakajan tehtävään liittyvässä asiassa. Korkein oikeus myönsi asiassa valitusluvan oikeuskanslerille, kumosi hovioikeuden ratkaisun ja jätti asian valvontalautakunnan ratkaisun lopputuloksen varaan:

TO 3.3. ESTEETTÖMYYS. PESÄNSELVITTÄJÄ JA -JAKAJA

TO 3.5 KUNNIALISUUS

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS

Ilman lakimääräisiä perillisiä kuollut A oli vuonna 1998 tehnyt testamentin perustettavan säätiön hyväksi ja nimennyt X:n testamentin toimeenpanijaksi. A oli vuonna 2006 tekemällä uudella testamentilla peruuttanut aiemman testamenttinsa ja määrännyt omaisuutensa perheelle B. X oli hakemuksessaan pyytänyt itsensä tai toissijaisesti asianajaja Y:n määräämistä A:n kuolinpesän pesänselvittäjäksi ja -jakajaksi sekä asiaa käsiteltäessä esittänyt väitteen vuonna 2006 tehdyn testamentin pätemättömyydestä. Käräjäoikeus oli 11.2.2011 antamassaan päätöksessä katsonut, että tehtävään tuli määrätä täysin ulkopuolinen henkilö sekä määrännyt X:n toissijaisen vaatimuksen mukaan asianajaja Y:n pesänselvittäjäksi ja -jakajaksi kuolinpesään. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden päätöksen lopputulosta.

Perhe B kanteli Y:n menettelystä valvontalautakuntaan. Kantelijoiden mukaan Y:n ei olisi tullut ottaa vastaan tehtävää, eikä hän ollut saattanut mahdollisen esteellisyyden aiheuttanutta asiakassuhdettaan X:ään tuomioistuimen tietoon. Kantelijoiden mukaan Y oli tehnyt A:n jälkeen laadittuun perukirjan luonnokseen perusteettomia, vain toisen osapuolen esittämiä huomioita A:n terveydentilasta. Suuri osa Y:n toimista, esimerkiksi neuvottelut valtiokonttorin edustajien kanssa oli tähdännyt A:n tekemän viimeisen testamentin mitätöimiseen.

Valvontalautakunta katsoi täysistuntoratkaisussaan 14.12.2012, että Y oli tapauhjeiden kohdan 3.3 perusteella esteellinen ottamaan vastaan ja toimimaan A:n kuolinpesän pesänselvittäjänä ja -jakajana. Y oli ilmoi-

tuksensa mukaan hoitanut ja hoiti edelleen toimeksiantoja X:n edustamalle taholle. X oli vuonna 1998 tehdyssä testamentissa nimettynä toissijaisena toimeenpanijana ja testamentin saajan, perustettavaksi aiotun säätiön lukuun vaatinut itsensä tai toissijaisesti Y:n määräämistä pesänselvittäjäksi. X oli samassa yhteydessä esittänyt väitteitä myöhemmän, vuonna 2006 tehdyn testamentin pätemättömydestä. X:stä oli siten tullut asianosaistaho kuolinpesään liittyneessä testamenttiriidassa. Y oli jo ennen pesänselvittäjän ja -jakajan määräystä neuvotellut X:n kanssa ja tullut tietoiseksi jälkimmäisestä testamentista ja testamenttiin liittyneestä intressiristiidasta.

Vaikka Y:n toimeksiannot X:n edustamalta taholta eivät olleet liittyneet kysymyksessä olevaan kuolinpesään, Y:llä oli kuitenkin ollut asiakassuhde kuolinpesässä asianosaisasemassa olleeseen X:ään. Y oli myös jättänyt ilmoittamatta tuomioistuimelle esteellisyydestään ja Y oli näin menetellessään toiminut tapaohjeiden 3.5-kohdan vastaisesti asianajajakunnan arvoa alentavasti ja tavalla, joka oli ollut omiaan vähentämään luottamusta asianajajakuntaan. Y oli lisäksi selvittäessään testamentin moiteperusteita ja ilmoittaessaan siihen liittyneistä selvityksistään oikeudenomistajana olleelle Valtiokonttorille ylittänyt toimivaltansa pesänselvittäjän tehtävässään ja menetellyt siinä puolueellisesti. Y oli laajentaessaan tällä tavoin tehtävänsä aiheuttanut tarpeettomia kustannuksia ja menetellyt siten tapaohjeiden 4.1-kohdan vastaisesti.

Seuraamusta harkitessaan valvontalautakunta totesi, että Y oli pesänselvittäjän ja -jakajan tehtävässään esteellisenä ja asiakkaansa intressissä ryhtynyt aktiivisesti selvittämään testamentin moiteperusteita, vaikka menettely oli selkeästi ristiriidassa tehtävään liittyvän puolueettomuus- ja riippumattomuusvaatimuksen kanssa. Valvontalautakunta piti raskauttavana seikkana sitä, että Y oli käyttänyt väärin saamiaan toimivaltuuksiaan. Y:lle määrättiin kurinpidollisena seuraamuksena 10 000 euron suuruinen seuraamusmaksu.

Y valitti Helsingin hovioikeuteen. **Hovioi-**

Korkein oikeus pysytti valvontalautakunnan ratkaisun esteellisyydestä.

keus kumosi 19.11.2013 antamallaan päätöksellä valvontalautakunnan ratkaisun ja poisti Y:lle määrätyn seuraamusmaksun. Hovioikeus katsoi, ettei X ollut asianosainen asiassa eikä Y:llä ollut myöskään esteellisyyden synnyttävää asiakassuhdetta X:ään. Valvontalautakunnan viittaamaa intressiristiiriitaa ei hovioikeuden mukaan ollut syntynyt, eikä Y siten ollut esteellinen toimimaan A:n kuolinpesän pesänselvittäjänä ja -jakajana. Y:n ei myöskään olisi tarvinnut saattaa tuomioistuimen tietoon seikkoja, joiden johdosta valvontalautakunta katsoi hänet esteelliseksi. Pesänselvittäjän ja -jakajan tehtäviä koskevien säännösten yleisluonteisuus, niukkuus ja hajanaisuus huomioon ottaen hovioikeus katsoi, ettei Y:n menettely ollut yksiselitteisen moitittavaa niin, että hänelle olisi perusteltua määrätä kurinpidollinen seuraamus.

Oikeuskansleri vaati, että hovioikeuden päätös kumotaan ja asia jätetään valvontalautakunnan ratkaisun varaan. Hovioikeudella ei ollut oikeudellisesti hyväksyttävää perusteita kumota valvontalautakunnan ratkaisua, jossa Y:n oli katsottu yksiselitteisen selvästi loukanneen hyvää asianajajatapaa. Hovioikeus ei perustanut päätöstään korkeimman oikeuden ratkaisun 2009:10 mukaisesti siihen, että valvontalautakunnan ratkaisu olisi kohtuuton, ilmeisen virheellinen tai ihmis- ja perusoikeuksien asettamien vaatimusten vastainen. Hovioikeus oli puuttunut valvontalautakunnan ratkaisuun tavalla, joka on ristiriidassa tapaohjeiden luonteen sekä valvontalautakunnan ensisijaisen aseman kanssa, kun kysymys on tapaohjeiden tulkinnasta, niiden sisällön määrittämisestä ja noudattamisen valvonnasta.

Korkein oikeus totesi, että X oli vuonna 1998 tehdyssä testamentissa määrätty tes-

tamentin toimeenpanijaksi toissijaisesti siltä varalta, että hänen isänsä ei voisi ottaa tehtävää vastaan. X oli pesänselvittäjän ja -jakajan määräämistä koskevan hakemusasian yhteydessä esittänyt väitteen myöhemmän, vuonna 2006 tehdyn testamentin pätemättömydestä. Y oli antaessaan suostumuksen tehtävään ollut tietoinen X:n väitteestä ja testamentteihin liittyneestä ristiriitatilanteesta. X ei itse ollut perillisen asemassa, joten testamentin pätemättömyyttä koskevan väitteen ratkaiseminen olisi kuulunut Y:n toimivaltaan pesänjakajana, mikäli väite olisi perinnönjaon yhteydessä esitetty. X:llä oli siten ollut asema sellaisessa testamentin pätemättömyyttä koskevassa asiassa, joka olisi voinut tulla Y:n pesänjakajana ratkaistavaksi. Y ilmoitti vastauksessaan valvontalautakunnalle, että hän oli aiemmin hoitanut ja hoiti tuolloin edelleen toimeksiantoja X:n edustamalle taholle, mutta toimeksiantot eivät liittyneet A:n kuolinpesään. X oli kuitenkin asioinut näiden toimeksiantojen johdosta Y:n kanssa. Y:llä oli siten ollut X:ään sellainen asiakkuussuhde, jonka vuoksi hän oli ollut esteellinen pesänselvittäjän ja -jakajan tehtävään riippumatta siitä, olivatko hänen toimeksiantonsa X:ltä liittyneet A:n kuolinpesään. Asianajajalla voi varsinaisen asiakkaan lisäksi olla muita asiakkaaseen rinnastettavia tahoja, jotka on otettava huomioon esteellisyyssäännöksiä sovellettaessa.

Korkein oikeus katsoi, että valvontalautakunta ei ollut ylittänyt harkintavaltaansa, kun se katsoi X:n olleen asianosaistaho kuolinpesään liittyneessä testamenttiriidassa ja kun se oli päätenyt siihen, että Y:llä oli ollut esteellisyyden aiheuttava asiakkuussuhde X:ään.

Y ei ollut suostumuksensa yhteydessä tai muutoinkaan ilmoittanut käräjäoikeudelle X:ään liittyvästä asiakkuussuhteestaan. Käräjäoikeus oli ratkaisunsa perusteluissa todennut, että tehtävään on syytä määrätä täysin ulkopuolinen henkilö ja että Y oli asiassa ulkopuolinen. Perustelulausumasta päätellen tiedolla asiakkuudesta olisi ilmeisesti ollut merkitystä pesänselvittäjäksi ja -jakajaksi määrätävän henkilön esteettömyyden arvioinnissa.

Korkein oikeus katsoi, ettei valvontalautakunta ollut ylittänyt harkintavaltaansa katsoessaan Y:n toimineen tapaohjeiden 3.5-kohdan vastaisesti jättäessään ilmoittamatta käräjäoikeudelle esteellisyytensä arviointiin liittyvästä seikasta.

Y oli valvontalautakunnalle antamassaan vastauksessa kertonut tehneensä hankkimien sairaala- ja potilaskertomusten perusteella Valtiokonttorille yhteenvedon A:n terveydentilaa koskeneista seikoista ja A:n kelpoisuudesta testamentin tekemiseen jälkimmäisen, vuonna 2006 tehdyn testamentin tekoaikana. Hänen tarkoituksenaan oli ollut antaa "Valtiokonttorille eväät ottaa kantaa mahdolliseen testamentin moitteeseen".

Korkein oikeus totesi, että pesänselvityksen aikana oli syntynyt A:n vuonna 2006 ja 1998 tekemien testamenttien pätevyyttä ja voimassaoloa koskeva ristiriitatilanne. Y:n kertoma menettely oli tähdännyt siihen, että Valtiokonttori olisi voinut moittia A:n vuonna 2006 B:n hyväksi tekemää testamenttia, jolloin moitekanteen menestyessä A:n aikaisempi 1998 perustettavan säätiön hyväksi tekemä testamentti olisi voinut tulla voimaan. Ensiksi mainitun testamentin pätemättömäksi julkistaminen oli ollut myös Y:hyn asiakkuussuhteessa olleen X:n pyrkimyksenä.

Korkein oikeus katsoi, ettei Y näin toimiesaan ollut menettelyt tehtävässään puolueettomasti ja tasapuolisesti. Valvontalautakunta ei näin ollen ollut ylittänyt harkintavaltaansa katsoessaan Y:n menetelleen pesänselvittäjän tehtävässään tapaohjeiden 3.5- ja 4.1-kohtien vastaisesti. Valvontalautakunnalla oli ollut riittävät perusteet määrätä Y:lle hänen menettelynsä johdosta kurinpidollinen seuraamus. Korkein oikeus ei pitänyt seuraamusmaksua kohtuuttomana seuraamuksena Y:n hyvän asianajajatavan vastaisesta menettelystä. Korkein oikeus kumosi hovioikeuden päätöksen ja jätti asian valvontalautakunnan ratkaisun lopputuloksen varaan.

Y:lle määrätty 10 000 euron seuraamusmaksu jäi voimaan.

(SEURAAMUSMAKSU 10 000 €. Täysistunto 14.12.2012, 4 §).

3.5.2 Esteellisyys samassa asiassa (TO 6.1)

Asianajaja ei saa ottaa vastaan tehtävää samassa asiassa kahdelta tai useammalta asiakkaalta, jos asiakkaiden edut tai oikeudet ovat ristiriitaiset tai eturistiriidan mahdollisuus on ilmeinen. Eturistiriidan mahdollisuus aiheuttaa esteellisuuden, joten asianajajan on pohdittava asian todennäköistä tapahtumainkulkua ja arvioitava, aiheuttaako todennäköinen tapahtumainkulkua esteellisuuden. Siksi asianajajan on pohdittava, voiko hän oikeudenkäynnissä avustaa useampaa kuin yhtä asiakasta. Lähtökohtana on, että kahta asiakasta samassa asiassa avustettaessa kummaltakin asiakkaalta erikseen saatua tietoa on voitava käyttää hyväksi myös toista asiakasta avustettaessa. Samassa asiassa ei ole mahdollista hankkia asiakkaalta suostumusta kahden tai useamman ristiriitaisen intressin omaavan asiakkaan avustamiseen.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

TO 6.1 ESTEELLISYYS SAMASSA ASIASSA

Asianajaja toimi osakkaan avustajana kahden kuolinpesän pesänselvityksessä ja perinnönjaoissa. Pesänselvittäjä ja -jakaja oli vuonna 2011 jakanut kuolinpesissä jäljellä olevan kiinteistön siten, että kukin osakkaista sai 1/7-osan. Asianajaja laati tämän jälkeen kiinteistön kauppakirjoja ja niiden täydennyksen sekä toimi kauppoissa kaupanvahvistajana.

Kantelijat moittivat asianajajaa siitä, että tämä oli esteellinen toimimaan kaupanvahvistajana kiinteistökaupoissa, joissa hän oli laatinut kauppakirjat ja toiminut ostajan avustajana. Kantelijat moittivat asianajajaa myös siitä, että tämä oli toiminut esteellisenä myös avustajanaan päämiestään maa- ja metsätaloudessa.

Asianajaja kiisti olleensa kaupanvahvistajana siinä asemassa, että hänelle olisi muodostunut esteellisyys. Asianajaja ei katsonut olevansa esteellinen toimimaan maa- ja metsätaloudessa päämiestensä avustajana, mutta luopui toimeksiantosta sen vuoksi, ettei vastapuoli pystynyt pitkittämään oikeudenkäyntiä esteellisyysväitteellä.

Valvontalautakunta katsoi, ettei asianajaja ollut esteellinen toimimaan kaupanvahvistajana, vaikka hän oli laatinut kyseiset kauppa-

kirjat ja avustanut kaupan osapuolena olevaa päämiestään pesänselvityksessä ja perinnönjaoissa. Valvontalautakunta totesi, että laadittuaan kauppakirjat ja toimittuaan niissä kaupanvahvistajana asianajaja ei olisi saanut edustaa kauppojen osapuolena olevaa päämiestään maa- ja metsätaloudessa, jossa riidan kohteena oli kyseisen kiinteistö ja siihen liittyvä maanmittaustoituminen. Asianajaja oli tältä osin esteellinen ja menetteli siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS. 1. jaosto 4.11.2016, 5 §. Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 6.1 ESTEELLISYYS SAMASSA ASIASSA

Asianajaja oli toiminut yhden kunnanhallituksen jäsenen avustajana kunnanjohtajan irtisanomiseen liittyvässä virkarikosprosessissa. Toimeksianto oli koskenut avustamista esitutkintaviranomaisen kuulustelussa, jonka jälkeen toimeksianto oli päättynyt. Asianajaja oli lisäksi avustanut kuntaa sen tehdessä päätöstä siitä, aikooko kunta valittaa hallinto-oikeuden tekemästä ratkaisusta, jolla kunnanvaltuuston tekemä päätös kunnanjohtajan irtisanomisesta kumottiin.

Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli toiminut sekä kunnan että yksittäisten kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston jäsenten neuvonantajana ja jonkun näistä avustajana samoihin asioihin liittyvässä epäillyn virkarikoksen esitutkinnassa. Kantelijan mukaan oli aiheita epäillä, että asianajaja oli toimiessaan avustajana esitutkinnassa tullut esteelliseksi toimimaan samaan asiakokonaisuuteen liittyvissä kysymyksissä kunnan juridisena neuvonantajana.

Asianajaja kiisti, että hänellä olisi ollut toimeksiantoa kunnalta tai kunnanhallitukselta rikosprosessissa. Sen sijaan asianajaja oli avustanut kuntaa sen valmistellessa toimenpiteitä ja päätöksentekoa kunnanjohtajan irtisanomisasiassa annetun hallinto-oikeuden päätöksen johdosta. Kyse oli kunnallista päätöksentekoa eli lähinnä kuntalakia koskevasta oikeudellisesta neuvonnasta. Toimeksianto oli koskenut lisäksi sovintoneuvottelujen käynnistämistä kunnanjohtajan kanssa.

Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan asianajajan kunnalta vastaanottama toimeksian-

to oli virkarikosprosessista siinä määrin irrallinen prosessi, ettei asianajajalle ollut sen perusteella syntynyt esteellisyyttä hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden kohdan 6.1 nojalla. Koska asianajajan kunnalta vastaanottama toimeksianto ei ollut merkinnyt tehtävän ottamista entistä asiakasta, kunnanhallituksen jäsentä vastaan, asianajaja ei ollut esteellinen myöskään tapaohjeiden kohdan 6.2 perusteella.

Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi saanut kunnanhallituksen jäseneltä salassa pidettäviä tai muuten vaitiovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka olisivat estäneet häntä täysipainoisesti valvomasta kunnan etua hallintoprosessissa. Esteellisyyttä ei syntynyt myöskään tapaohjeiden kohdan 6.3 perusteella. Arvioitaessa asianajajan menettelyä kohdan 3.3 perusteella, olennaista oli se, oliko asianajajan yksittäiseltä kunnanhallituksen jäseneltä vastaanottama lyhytaikainen toimeksianto vaikuttanut tai voinut vaikuttaa asianajajan toimintaan hänen toimiessaan vt. kunnanjohtajan avustajana tämän valmistellessa kunnanvaltuuston kokousta, jossa käsiteltiin valituksen tekemistä hallinto-oikeuden päätöksestä.

Ottaen huomioon, että asianajajan entisen päämiehen rikosasiaa arvioidaan eri oikeudellisten sääntöjen nojalla kuin kunnanjohtajan irtisanomista koskevaa hallintoasiaa ja tästäkin syystä asiat olivat olleet varsin etäisiä toisistaan, valvontalautakunta ei havainnut asianajajan olleen esteellinen ottamaan vastaan kunnan tarjoamaa toimeksiantoa. Asianajaja ei ollut menettänyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA 4. jaosto 2.11.2016, 6 §).

3.5.3 Esteellisyys lojaalisuusvelvollisuuden perusteella (TO 6.2)

Tapaohjeiden 3.1-kohdan mukaan asianajajan on oltava asiakkaalleen lojaali ja hän on velvollinen lakia ja hyvää asianajajatapaa noudattaen parhaan kykynsä mukaan valvomaan asiakkaansa etua ja oikeutta.

Asianajajan lojaalisuusvelvollisuus asiakastaan kohtaan ei välttämättä päätty samalla hetkellä, kun tehtävän suorittaminen päättyy. Asianajaja ei saa ottaa tehtävää nykyistä tai en-

tistä asiakastaan vastaan, jos tehtävän vastaanottaminen rikkoo lojaalisuusvelvollisuutta uutta asiakasta tai vastapuolena olevaa nykyistä tai entistä asiakasta kohtaan, elleivät asiakkaat anna suostumusta tehtävän vastaanottamiseen. Lojaalisuusvelvollisuuden laajuuteen tehtävän suorittamisen aikana ja velvollisuuden keston tehtävän päättymisen jälkeen vaikuttavat esimerkiksi asianajajan asiakkaalleen hoitamien tehtävien laatu ja laajuus, asian merkitys asiakkaalle sekä asiakassuhteen kesto ja asiakkaan merkitys asianajajalle.

TO 6.2 ESTEELLISYYS LOJAALISUUSVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

TO 6.3 ESTEELLISYYS SALASSAPITO- JA VAITIOLOVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

Asianajaja oli toiminut kantelijan isän A avustajana tätä koskeneessa edunvalvontaprosessissa, jonka kantelija ja tämän sisar olivat saattaneet vireille käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus oli hylännyt hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi A:lle. Kantelija ja hänen sisarensa olivat valittaneet hovioikeuteen, joka oli kumonnut käräjäoikeuden päätöksen ja määrännyt tammikuussa 2015 yleisen edunvalvojan toimimaan A:n edunvalvojana. A oli lahjoittanut edunvalvontaprosessin aikana kantelijan sisarenpojalle B osakehuoneiston. A:n edunvalvoja oli keväällä 2016 nostanut kanteen lahjoituksen purkamiseksi. Asianajaja oli toiminut kyseisessä prosessissa B:n avustajana. A oli menehtynyt toukokuussa 2016.

Kantelija moitti asianajajaa muun muassa siitä, että tämä oli ollut esteellinen toimimaan B:n avustajana osakehuoneiston lahjoitukseen liittyneessä asiassa, koska hän oli aikaisemmin toiminut A:n avustajana edunvalvontaprosessissa. A ja sittemmin hänen kuolinpesänsä olivat lahjoituksen purkamista koskevassa asiassa B:n vastapuolia. Asianajaja kertoi, että B oli nimenomaisesti kertonut käräjäoikeudelle antamassaan vastauksessa, ettei hän riidellyt isoisänsä kanssa, vaan tämän edunvalvojan kanssa. Hovioikeuden toteama edunvalvonnan jaollisuus huomioiden asianajaja katsoi, ettei käräjäoikeudessa vireillä ollut riita-asia ollut A:n ja B:n välinen, eikä asianajaja katsonut siten olevansa esteellinen avustamaan B:tä.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja oli toiminut A:n avustajana edunvalvojan määräämiseen liittyvässä asiassa yli puolentoista vuoden ajan kolmessa oikeusasteessa. Toimeksianto oli päättynyt lokakuussa 2015. Asianajaja oli ottanut vastaan toimeksiannon B:ltä maaliskuun alussa 2016, jolloin A:n edunvalvoja oli saattanut vireille lahjoituksen purkamiseen liittyvän kanteen.

Valvontalautakunta katsoi, että vaikka prosessi oli tullut vireille edunvalvojan aloitteesta, tämä oli käynnistänyt prosessin A:n nimissä ja kanteen perusteella mahdollisesti saavutettu hyöty olisi tullut A:n tai A:n kuolinpesän hyväksi. Asiassa oli punnittava, oliko asianajaja ollut esteellinen ottamaan vastaan toimeksiannon B:ltä A:ta vastaan käydyssä prosessissa erityisesti lojaalisuusvelvollisuuden vuoksi. Lisäksi oli arvioitava sitä, oliko asianajaja saanut tai voinut saada A:ta avustamaan tietoonsa sellaisia asianajajan salassapito- tai vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia, erityisesti A:n terveydentilaan liittyviä tietoja, jotka tekisivät hänet esteelliseksi toimimaan B:n avustajana tapaohjeiden kohdan 6.3 perusteella.

Valvontalautakunnan mukaan asianajajan A:lta vastaanottamaa toimeksiantoa ei voitu pitää erityisen lyhytaikaisena ottaen huomioon, että edunvalvojan määräämistä koskeva asia oli tullut vireille käräjäoikeudessa jo tammikuussa 2014 ja toimeksianto oli päättynyt lokakuussa 2015. Asianajaja oli ottanut B:ltä toimeksiannon A:ta vastaan alle viisi kuukautta A:n toimeksiannon päättymisen jälkeen. B:n asianajajalle antama toimeksianto oli liittynyt läheisesti A:n asianajajalle antamaan toimeksiantoon, sillä ensin mainittu oli seurausta siitä, että A:lle oli määrätty edunvalvoja hoitamaan A:n asioita.

Asiassa oli otettava huomioon, että kyseisissä olosuhteissa asianajaja voisi B:n asiaa ajaessaan ajautua tilanteeseen, jossa asianajajan A:n toimeksiantoa hoitaessaan tietoonsa saamat salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvat seikat saattaisivat haitata hänen kykyään täysipainoisesti valvoa B:n etua. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli ollut esteellinen toimimaan B:n avustajana ja menetellyt siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS, 4. jaosto 2.11.2016, 19 §).

TO 6.1 ESTEELLISYYS SAMASSA ASIASSA

TO 6.2 ESTEELLISYYS LOJAALISUUS-VELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

TO 6.3 ESTEELLISYYS SALASSAPITO- JA VAITIOLOVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

Asunto-osakeyhtiö X Oy:n toisen asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet omisti kantelija puolisonsa kanssa ja toisen aviopari A ja B. X Oy:n hallituksessa oli kaksi jäsentä, kantelija ja A sekä varajäsenenä kantelijan ja A:n puoliset. Asianajaja avusti A:ta ja B:tä kantelijaa vastaan käydyssä oikeudenkäynnissä, jossa A ja B olivat vaatineet kantelijaa muun muassa allekirjoittamaan X Oy:n vuoden 2010 tilinpäätöksen. Käräjäoikeus oli velvoittanut kantelijan allekirjoittamaan vuoden 2010 tilinpäätöksen. Asianajaja oli sittemmin toimittanut X Oy:n puolesta käräjäoikeuteen haastehakemuksen, jossa kantelijaa vaadittiin suorittamaan X Oy:lle yhtiöjärjestyksen mukainen osuutensa tilintarkastuspalkkiosta. Asianajaja oli lisäksi toimittanut A:n ja B:n puolesta haastehakemuksen, jossa kantelijaa vaadittiin muun muassa allekirjoittamaan yhtiön tilinpäätökset vuosilta 2011–2015. Kantelija puolestaan oli käynnistänyt käräjäoikeudessa prosessin, jossa hän vaati käräjäoikeutta mitätöimään tai julistamaan pätemättömäksi yhtiökouksen päätöksen tilintarkastajan valitsemisesta. Asianajaja edusti tässä asiassa vastapuolena ollutta X Oy:tä.

Kantelija katsoi asianajajan olevan esteellinen toimimaan samanaikaisesti X Oy:n avustajana sekä X Oy:n toisen omistajapuolen avustajana kantelijaa vastaan. Kantelijan mukaan X Oy:n ja kantelijan väliset ja toisaalta A:n ja B:n sekä kantelijan väliset riitaisuudet olivat tulkittavissa samaksi asiaksi. Kaikissa asianajajan ajamista jutuissa oli kyse taloyhtiön tilinpäätöksen 2010 tilintarkastuksesta. Kyse oli tilanteesta, jossa kahden asiakkaan edut ja oikeudet olivat ristiriidassa tai jossa eturistiriidan mahdollisuus oli ilmeinen. Ristiriidassa oli erityisesti se seikka, että A:n ja B:n omistaman rakennuksen rakentamiseen oli varattu 817 000 euroa, vaikka rakennuksen hankintamenoksi oli merkitty vuoden 2010 tilinpäätökseen vain 268 378,40 euroa. A:n ja B:n edun mukaista oli, että vuoden 2010

osalta ei tehtäisi riippumatonta tilinpäätöstä, koska se voisi tuoda selvyyttä kyseiseen eroon tilinpäätöksen ja budjetin välillä. Riippumattoman tilintarkastuksen tekeminen oli sen sijaan X Oy:n edun mukaista. Kantelija viittasi myös asianajajan salassapito- ja vaitiolovelvollisuuteen siltä osin, että asianajaja oli saanut toisaalta X Oy:n ja toisaalta A:n ja B:n avustajana toimiessaan haltuunsa sellaisia luottamuksellisia tietoja, jotka saattaisivat vaikuttaa päämiesten etujen valvomiseen.

Asianajaja kiisti olleensa tapaohjeiden 6.1-kohdan nojalla esteellinen toimimaan kyseisissä asioissa X Oy:n sekä A:n ja B:n asiamiehenä. A:n ja B:n intressit eivät olleet millään osin ristiriidassa X Oy:n intressien kanssa, vaan kaikilla oli yhteinen intressi saada yhtiön tilinpäätökset ajan tasalle. Asiassa ei ollut kyse myöskään tapaohjeiden kohdan 6.2 tilanteesta, koska asianajajan päämiehen vastapuolena ei missään toimeksiannossa ollut asianajajan nykyinen tai entinen päämies. Osapuolten välisissä riidoissa oli keskeisesti kyse A:n ja B:n ja toisaalta kantelijan ja kantelijan puolison välisistä erimielisyyksistä. X Oy:ssä ei ollut muita ulkopuolisia osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä. Kantelijan väite asianajajan kahdelta eri päämieheltä saamista luottamuksellisista tiedoista oli absurdi, koska kaikki tieto oli tullut vain A:lta ja B:ltä. X Oy:llä ei ollut ketään muuta edustajaa, jolta asianajaja olisi voinut saada luottamuksellista tietoa, eikä asianajaja tai kukaan muukaan hänen toimistonsa henkilökunnasta ollut koskaan keskustellut X Oy:n asioista kantelijan tai tämän puolison kanssa.

Valvontalautakunnalle toimitetusta aineistosta kävi ilmi, että asianajaja oli toiminut riitaisuuksissa sekä A:n, B:n että X Oy:n avustajana. Kaikissa riitaisuuksissa vastapuolena oli ollut kantelija. Asianajajan ei havaittu toimineen missään vaiheessa kantelijan avustajana. Vaikka vireillä olevat asiat liittyivät yleisesti samaan asiakokonaisuuteen kantelijan sekä A:n ja B:n välisissä riitaisuuksissa, oli kanteissa esitetty sellaisia vaatimuksia, joiden lopputulokset olivat toisistaan riippumattomia. Prosessien lopputuloksiin ei myöskään vaikuttanut se, miten muut tapaukset lopulta tuomioistuimessa ratkaistiin.

Kyse ei ollut tapaohjeiden 6.1-kohdassa mainitusta edustamisesta samassa asiassa.

Valvontalautakunta ei havainnut, että A:n ja B:n ja toisaalta X Oy:n välillä olisi ollut eturistiriitaa tai että eturistiriidan mahdollisuus olisi ilmeinen. Valvontalautakunnalle toimitetusta tuomiosta kävi ilmi, että kyseinen hankintameno oli ilmoitettu vuoden 2009 tilinpäätöksessä, jonka kantelija oli hyväksynyt. Kantelija oli jättänyt AVI:lle hakemuksen erityistilintarkastuksen toimittamiseksi hankintamenoa koskevan epäselvyyden takia, mutta hakemus oli hylätty. Valvontalautakunnalle toimitetun aineiston perusteella AVI:n ratkaisua ei ollut syytä epäillä, eikä kantelijan viittaaman eturistiriidan olemassaoloa voitu hankintamenoa osalta tai muutoinkaan vahvistaa.

Valvontalautakunnan ratkaisukäytännössä on aiemmin todettu, että pelkästään asunto-osakeyhtiön ja toisaalta sen osakkaiden avustaminen ei yksinään luo asianajajalle esteellisyyttä. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että asianajajalle saattaa muodostua lojaliteettivelvollisuus yhtiön omistajatahoon pelkästään yhtiön avustamisen kautta, jos kyse on ns. harvainyhtiöstä, jossa on vain muutama yhtiömies tai osakkeenomistaja. Valvontalautakunnan ratkaisukäytännössä on kuitenkin edellytetty, että on voitu esittää jokin seikka, jonka perusteella lojaliteettivelvollisuus olisi syntynyt pelkästään osakasaseman perusteella.

Asianajaja ei ollut toiminut kantelijan avustajana, eikä valvontalautakunnalle ollut esitetty muitakaan erityisiä perusteita sille, että asianajajalle olisi muodostunut lojaliteettivelvollisuus kantelijaan nähden pelkästään X Oy:n avustajana toimimisen kautta. Asianajaja ei ollut esteellinen tapaohjeiden 6.2-kohdan perusteella.

Valvontalautakunta ei myöskään havainnut, että asianajaja olisi A:n, B:n ja X Oy:n asioita hoitaessaan vastaanottanut sellaisia salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka saattaisivat haitata hänen kykyään valvoa täysipainoisesti päämiestensä etua. Asianajaja ei ollut toiminut tapaohjeiden 6.3-kohdassa tarkoitettulla tavalla esteellisenä. Asianajaja ei ollut menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 4. jaosto 13.12.2016, 10 §).

3.5.4 Esteellisyys salassapito- ja vaitiolo- velvollisuuden perusteella (TO 6.3)

Asianajaja ei saa ottaa hoitaakseen tehtävää, jos muussa tehtävässä saadut salassapito- tai vaitiolo-velvollisuuden piiriin kuuluvat seikat saattavat haitata asianajajan kykyä valvoa asiakkaansa etua täysipainoisesti. Asianajaja voi kuitenkin ottaa tehtävän vastaan, jos hän on saanut suostumuksen salassapito- ja vaitiolo-velvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen käyttämiseen siltä, jota salassapito-velvollisuus suoja. Suostumusta ei saa pyytää siinä tarkoituksessa, että tietoja käytettäisiin suostumuksen antajaa vastaan.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

TO 6.3 ESTEELLISYYS SALASSAPITO- JA VAITIOLOVELLISUUDEN PERUSTEELLA

Asianajaja oli toiminut 14.8.2015 alkaen kantelijan entisen avopuolison avustajana omaisuuden erottelua ja lapsen huoltajuutta koskevissa asioissa. Kantelija moitti asianajajan olevan esteellinen, koska tämä oli toiminut vuonna 2010 kantelijan edellisestä liitosta syntyneen lapsen avustajana elatusavun muuttamista koskevassa asiassa. Kantelijan mukaan asianajaja oli saanut aikaisempaa toimeksiantoa hoitaessaan tietoonsa sellaisia kantelijaa koskevia tietoja, joita asianajaja oli sittemmin voinut käyttää kantelijaa vastaan.

Asianajaja kiisti olleensa esteellinen. Kantelijan ja tämän entisen avopuolison välisessä asiassa oli kysymys omaisuuden erottelusta ja heidän yhteisen alaikäisen lapsen asioista. Nämä eivät liittyneet asianajajan aikaisemmin hoitamaan, kantelijan toisen lapsen toimeksiantoon. Asianajaja kiisti saaneensa aiempaa toimeksiantoa hoitaessaan kantelijasta sellaisia tietoja, joista voisi olla haittaa kantelijalle käsillä olevassa asiassa. Toimeksianto oli ollut lyhytkestoinen ja liittynyt ainoastaan lapsen elatusavun muuttamiseen.

Valvontalautakunta katsoi, että arvioitaessa vanhemmalle määrättävän elatusvelvollisuuden määrää molempien vanhempien taloudellisia oloja käydään läpi varsin kattavalla tavalla. Elatuskyky arvioidaan vanhempien tulojen, ansiomahdollisuuksien ja varallisuuden perusteella. Tältä osin oli mahdollista, että asianajajan kantelijan varallisuudesta saamat tiedot voisivat

Asianajaja oli esteellinen toimimaan kantelijan ex- avopuolison avustajana.

tulla merkityksellisiksi kantelijan ja tämän entisen avopuolison välisessä yhteisen omaisuuden erottelussa. Asianajajan hoidettavana olevassa toimeksiannossa oli lisäksi kyse kantelijan ja tämän entisen avopuolison yhteisen lapsen huollosta ja asumisesta.

Valvontalautakunta katsoi, että aikaisemmassa elatusasiassa oli voinut tulla esille sellaisia kantelijan henkilöä tai asemaa koskevia tietoja, joilla voisi olla merkitystä kantelijan ja tämän entisen avopuolison yhteisen lapsen huoltoa ja asumista käsiteltäessä. Koska asianajaja oli ajallisesti rajoittamattomasti salassapito- ja vaitiolo-velvollinen aikaisemman toimeksiannon hoitamisen yhteydessä mahdollisesti saamistaan kantelijan henkilöä ja olosuhteita koskevista tiedoista, asianajaja ei voisi käyttää niitä kantelijan entisen avopuolison oikeuden ja edun valvomisessa. Tämä oli omiaan johtamaan ilmeisen ristiriidan vaaraan toisaalta kantelijalta saatujen tietojen salassapito- ja vaitiolo-velvollisuuden sekä toisaalta uuden päämiehen tehtävän vaikutteista vapaana hoitamisen veloitteen välillä. Valvontalautakunta katsoi asianajajan olleen esteellinen toimimaan kantelijan entisen avopuolison avustajana ja menetelleen siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS. 4 jaosto 10.6.2016, 3 §).

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS. KONKURSSIPESÄN HOITAJA

TO 6.1 ESTEELLISYYS SAMASSA ASIASSA

TO 6.2 ESTEELLISYYS LOJAALISUUSVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

TO 6.3 ESTEELLISYYS SALASSAPITO- JA VAITIOLOVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

TO 6.4 ESTEELLISYYS TALOUDELLISEN TAI HENKILÖKOHTAISEN LIITYNNÄN PERUSTEELLA

TO 6.5 ESTEELLISYYS ASIANAJOTOIMISTOSSA JA TOIMISTOYHTEISÖSSÄ

Asianajajan kanssa samassa toimistossa työskennellyt asianajaja X toimi E Oy:n konkurssipesän pesänhoitajana. Kantelija, E Oy:n konkurssipesän velkoja, moitti asianajajaa siitä, että tämä oli esteellinen toimimaan sekä X:n avustajana E Oy:n konkurssipesässä että pankkien asiamiehenä ulosottoasiassa kantelijaa vastaan. Kantelijan mukaan asianajaja oli menetellyt sekä konkurssilain 8 luvun 5 §:n että kaikkien hyvää asianajajatapaa koskevien esteellisyysääntöjen vastaisesti. Asianajaja ei ollut pyytänyt kantelijan suostumusta pankkien toimeksianton hoitamiselle.

Asianajaja kiisti olleensa esteellinen toimimaan pankkien asiamiehenä kantelijaan kohdistetuissa ulosottotoimissa. Asianajaja oli toiminut X:n avustajana E Oy:n konkurssipesän hoidossa vuodesta 2009 lukien. E Oy:n pesänhoidossa ja kantelijaa vastaan riita-asiassa annetun tuomion täytäntöönpanossa ei ollut kysymys samasta asiasta. Asianajaja ei ollut hoitanut riita-asiaa, eikä E Oy:n konkurssipesä ollut asianosaisena riita-asiassa. Kantelijan, asianajajan tai tämän edustaman asianajotoimiston välillä ei ollut asiakassuhdetta, eikä sellaista ollut muodostunut sillä perusteella, että kantelija oli E Oy:n velkoja. Näin ollen asianajajalle ei ollut muodostunut lojaalisuusvelvollisuutta kantelijaa kohtaan. Asianajaja kiisti olevansa esteellinen myöskään salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden perusteella, koska hän ei ollut saanut X:ltä mitään kantelijaa koskevia varallisuustietoja. Asianajajan ulosottoasiassa saamilta tiedoilla ei ollut merkitystä E Oy:n konkurssipesän hoidossa, koska pesällä ei ollut mitään oikeudenkäyntiä tai muutakaan keskeneräistä asiaa kantelijaa kohtaan. Koska kantelija ei ol-

lut asianajajan tai hänen edustamansa asianajotoimiston asiakas, sovellettavaksi eivät tulleet myöskään tapaohjeiden kohdat 6.4 tai 6.5.

Konkurssilain esteellisyysäännöksiä ei sovelleta suoraan pesänhoitajan apulaisiin. Kantelijaa oli kohdeltu velkoja-asemassaan tasapuolisesti. Pankkien kantelijaan kohdistamat ulosottotoimet eivät liittyneet myöskään kantelijan velkoja-asemaan E Oy:n konkurssissa.

Valvontalautakunta katsoi, ettei asianajajan hoitamissa tehtävissä ollut kysymys tapaohjeiden kohdassa 6.1 tarkoitettua samasta asiasta, koska E Oy:n konkurssipesä ei ollut osallisena kyseisessä riita-asiassa tai siihen liittyvässä ulosottooperinnässä. Kantelijan asema pelkästään E Oy:n konkurssipesän velkojana ei ollut muodostanut asianajajalle, X:lle tai heidän edustamalleen asianajotoimistolle lojaalisuusvelvollisuutta kantelijaa kohtaan. Näin ollen asianajaja ei ollut tapaohjeiden kohdan 6.2 nojalla esteellinen toimimaan pankkien asiamiehenä ulosottoasiassa kantelijaa vastaan.

E Oy:n konkurssipesällä ei selvitetty olleen vireillä muutakaan oikeudenkäyntiä tai prosessia kantelijaa kohtaan, jossa asianajajan saamilta luottamuksellisilla tiedoilla voisi katsoa olleen merkitystä tapaohjeiden kohdan 6.3 salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden perusteella. Koska kantelija ei ollut asianajajan tai hänen edustamansa asianajotoimiston asiakas, asianajaja ei ollut esteellinen hoitamaan ulosottotoimeksiantoa myöskään tapaohjeiden kohtien 6.4 tai 6.5 perusteella, eikä asianajaja ollut siten velvollinen pyytämään kantelijan suostumusta ulosottotoimeksianton hoitamiselle.

Valvontalautakunta totesi lisäksi, että samassa konkurssipesässä velkojina esiintyvillä tahoilla saattoi olla keskinäisiä velkasuhteita, jotka eivät sellaisenaan liittyneet konkurssipesän hoitamiseen. Käsillä olevassa tapauksessa pankkien ja kantelijan välinen ulosottoperintään edennyt asia oli tyypillisesti sellainen, jossa tällaista yhteyttä ei ollut. Ulosottoperintää koskevan toimeksianton hoitaminen ei vaarantanut pesänhoitajan riippumattomuutta taikka kykyään muuten hoitaa asianmukaisesti tehtäväänsä. Näin ollen asianajaja ei X:n pesänhoitajan tehtävän johdosta tullut esteelliseksi

hoitamaan toimeksiantoa, eikä asianajajan toimeksianto aiheuttanut myöskään X:n esteellisyyttä. Pankkien toimeksianto ei tehnyt asianajajaa esteelliseksi toimimaan myöskään X:n avustajana E Oy:n konkurssipesässä.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 11.2.2016, 2 §).

3.5.5 Esteellisyys taloudellisen tai henkilökohtaisen liitynnän perusteella (TO 6.4)

Asianajaja ei saa ottaa vastaan tehtävää, jos hänellä, hänelle läheisellä henkilöllä tai samassa toimistossa tai toimistoyhteisössä toimivalla henkilöllä on tehtävään sellainen taloudellinen tai henkilökohtainen liityntä, joka saattaa häitätä asianajajan kykyä täysipainoisesti valvoa asiakkaansa etua. Asiakkaan suostumus oikeuttaa asianajajan ottamaan tehtävän vastaan, ellei liityntä ole olennainen.

Jos asianajaja pitää itseään esteettömänä, mutta asianajajan tiedossa on seikkoja, jotka voivat aiheuttaa perusteltuja epäilyksiä hänen esteettömyydestään, asianajajan on ilmoitettava näistä seikoista asiakkaalle. Ilmoitusvelvollisuus on täytettävä rikkomatta asianajajan sallassapito- ja vaitiolovelvollisuutta.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

TO 3.5 KUNNIALLIISUUS

TO 6.4 ESTEELLISYYS TALOUDELLISEN TAI HENKILÖKOHTAISEN LIITYNNÄN PERUSTEELLA

Asianajaja B oli kantelijan avustajan, asianajaja A:n hakemuksesta määrätty kantelijan äidin kuolinpesän pesänselvittäjäksi ja -jakajaksi. Kantelija moitti B:tä siitä, että tämä antoi suostumuksensa tehtävään, vaikka oli esteellinen. Kantelijan avustajana toiminut A oli B:n asianajoyhtiön hallituksen varajäsen. Lisäksi A:n ja B:n asianajotoimistot olivat tehtävän aikana yhdistyneet. B ei ollut ilmoittanut kantelijalle toimistojen yhdistymisestä.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan toimiminen toisen asianajotoimiston hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä aiheutti esteellisuuden näiden toimistojen asianajajille toimia toistensa vastapuolina tai pesänselvittäjänä ja -jakajana kuolinpesässä, missä toisen toimiston asianajaja avustaa saman kuolinpesän osakasta. B oli siten ollut esteellinen antaessaan

suostumuksensa pesänselvittäjän ja -jakajan tehtävään. Antamalla esteellisenä suostumuksensa tehtävään, B oli vaarantanut kuolinpesän osakkaiden luottamuksen siihen, että hän toimisi asiassa puolueettomasti ja ulkopuolisista vaikutteista vapaana. Menettely oli ollut omiaan alentamaan asianajajakunnan arvoa ja vähentämään luottamusta asianajajakuntaan.

B:n toimisto oli tehtävän aikana muuttanut samoihin toimitiloihin A:n toimiston kanssa. A ja B olivat sittemmin perustaneet yhteisen asianajotoimiston ilmoittamatta tilanteesta kantelijalle, vaikka tämäkin oli esteellisuuden muodostava seikka. Valvontalautakunta katsoi B:n menettelleen hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS 2. jaosto 23.9.2016, 8 §).

Kantelijan asianajajan A:n osalta valvontalautakunta totesi, että tämä ei ollut ottanut huomioon B:n esteellisyyttä tehtävään. A ei ollut hoitanut pesänselvittäjän ja -jakajan valintaan liittyvää tehtävää riittävän huolellisesti ja täsmällisesti. Samalla, kun B määrättiin kantelijan äidin kuolinpesän pesänselvittäjäksi ja -jakajaksi, tuli myös A esteelliseksi jatkamaan kantelijan toimeksiannon hoitamista. Jatkaessaan edelleen toimeksiannon hoitamista esteellisyydestään huolimatta, A oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti. A oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti myös jättäessään ilmoittamatta kantelijalle aiempaa selkeämmin esteellisuuden muodostavasta yhteistyöstään B:n kanssa heidän perustaessaan yhteisen toimiston. A:n menettely oli ollut omiaan alentamaan asianajajakunnan arvoa sekä vähentämään luottamusta asianajajakuntaan.

(VAROITUS. 2. jaosto 23.9.2016, 9 §).

3.6 Velvollisuudet asiakkaan vastapuolta kohtaan (TO 7. luku)

Tapaohjeiden 2.3-kohdan mukaan asianajajan on toiminnassaan otettava huomioon myös asiakkaiden vastapuolet, joita asianajajan on kohdeltava asiallisesti ja joiden laillisia oikeuksia asianajajan on kunnioitettava.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin kohdissa 13–

15 on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 7.1-, 7.2- ja 7.3-kohtia vastaavista velvollisuuksista.

3.6.1 Sovinnollisuus (TO 7.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 13-kohta)

Asianajaja ei saa ilman erityistä syytä ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin ilmoittamatta vastapuolelle asiakkaansa vaatimuksia ja varaamatta vastapuolelle kohtuullista harkinta-aikaa sekä tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 13-kohdassa on säädetty tapaohjeiden 7.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 7.1 SOVINNOLLISUUS

Asianajaja oli toiminut kantelijan vastapuolen A:n avustajana osapuolten yhteisiin lapsiin kohdistuneessa asumista, tapaamisoikeutta ja elatusapua koskevassa asiassa. Kantelija moitti asianajajaa siitä, ettei tämä ollut antanut hänelle mahdollisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen ennen riita-asian vireille saattamista.

Asianajaja myönsi saattaneensa asian vireille käräjäoikeudessa päämiehensä pyynnöstä. Kiireellisen hakemuksen taustalla oli se, etteivät osapuolet olleet pystyneet neuvottelemaan lasten asumisesta tai saamaan aikaan kirjallista sopimusta tapaamisista. Kantelija oli ollut haluton keskustelemaan lapsiin liittyvistä asioista sekä A:n että lastenvalvojan kanssa. Vanhempi lapsista oli juuri aloittamassa koulun ja lapsen arvioitiin tarvitsevan erityistukea. A:lla oli myös vaikea taloudellinen tilanne. Tapauksen olosuhteet olivat sellaiset, että asianajajan päämiehen ja erityisesti lasten etu olivat edellyttäneet hakemuksen tekemistä tuomioistuimeen pikaisesti. Kantelija kiisti asianajajan esittämät seikat.

Valvontalautakunta totesi, että erityinen syy olla varaamatta vastapuolelle kohtuullista harkinta-aikaa ja tilaisuutta asian sovinnolliseen ratkaisemiseen on olemassa silloin, jos oikeudellisen toimenpiteen viivyttäminen voisi aiheuttaa asiakkaalle oikeudenmenetyksen tai

muuta vahinkoa. Sen sijaan pelkkä päämiehen pyyntö ei ole riittävä peruste olla tarjoamatta mahdollisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen. Asiassa saadusta selvityksestä ei ollut havaittavissa, että sovintomahdollisuuden tarjoaminen kantelijalle ennen kanteen vireille laittamista olisi altistanut A:n tai lapset oikeudenmenetyksille tai muulle vahingolle. Asianajajalla ei ollut erityistä syytä olla ilmoittamatta vastapuolelle päämiehensä vaatimuksia ennen kanteen nostamista. Asianajaja oli menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 2.11.2016, 17 §).

SOVINNOLLISUUS. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA 8 § 1 MOM. 13-KOHTA

Lupalakimies oli avustanut kantelijan entistä puolisoa osapuolten välisissä riita-asioissa. Kantelija moitti lupalakimiestä siitä, ettei tämä ollut vastannut kantelijan sovintoehdotuksiin. Lupalakimies oli toimittanut haastehakemuksen käräjäoikeudelle olematta ensin yhteydessä kantelijaan sovinnollisen ratkaisun löytämiseksi. Kantelijan mukaan elatusmaksua ja perusteettoman edun palautusta koskevat asiat olisi tullut yhdistää yhteen hakemukseen ja käsitellä yhdessä tarpeettomien kustannusten välttämiseksi.

Lupalakimies ilmoitti vastanneensa kantelijan asiamiehen perusteettoman edun palautusta koskevassa asiassa tekemään sovintoesitykseen. Asiassa ei ollut päästy yksimielisyyteen. Asianosaisilla oli ollut lapsen asumisen muutokseen liittyvää riitaa lapsilisä- ja asuinpaikka-asiasa jo ennen nyt kyseessä olevien asioiden vireille laittamista. Lupalakimiehen päämiehen oikeusturva elatusavun muuttamista koskevissa asioissa oli edellyttänyt jutun välitöntä vireille laittamista, koska vahvistetun elatusavun muuttaminen oli mahdollista aikaisintaan kanteen vireille laittamisajankohdasta. Lupalakimiehen päämies oli perusteettoman edun palauttamista koskevassa asiassa lapsen isä ja elatuksen muuttamista koskevassa asiassa lapsi. Kysymyksessä oli eri aikaan vireille tulleet riita-asiat, jotka käräjäoikeus oli siirtänyt saman käräjätuomarin käsiteltäväksi.

Valvontalautakunta katsoi, että lupalakimiehellä oli elatusapuasiassa ollut ilmoittamillaan

perusteilla erityinen syy saattaa asia vireille tuomioistuimessa ilmoittamatta siitä ennakkoon vastapuolelle. Sen sijaan perusteettoman edun palauttamista koskevassa asiassa lupalakimiehellä ei ollut asian laatu huomioon ottaen erityistä syytä jättää ilmoittamatta vastapuolelle ennakkoon asian saattamisesta tuomioistuimen käsiteltäväksi. Lupalakimies oli tältä osin menettänyt oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksien vastaisesti. Vaikka asioilla oli yhtymäkohdista, valvontalautakunta katsoi, että lupalakimies oli asioiden laatu ja eri kantajat huomioon ottaen voinut laittaa asiat vireille kahdella erillisellä kanteella. Asioiden yhdistäminen saman tuomarin käsiteltäväksi oli kuullut tuomioistuimen toimivaltaan. Lupalakimies ei näiltä osin ollut menettänyt oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksien vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 3. jaosto 16.6.2016, 4 §).

3.6.2 Painostuskielto (TO 7.3 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 15-kohta)

Asianajaja ei saa sopimattomasti painostaa vastapuolta. Tämän mukaisesti on luvaton 1. asiattoman ilmoituksen tekeminen poliisi- tai syyttäväviranomaiselle tai muulle viranomaiselle sekä sellaisella uhkaaminen; 2. uhkaaminen vastapuolta häpäisevien tietojen levittämällä; sekä 3. vetoaminen pätevältä syyttä sivullisiin sekä sellaisella uhkaaminen. Asianajaja ei myöskään saa esittää lausumia, jotka ovat omiaan saattamaan vastapuolen halveksuiksi, ellei lausumien esittäminen ole välttämätöntä asian hoitamiseksi tai muutoin asiakkaan etujen valvomiseksi.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 15-kohdassa on säädetty tapaohjeiden 7.3-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 7.3 PAINOSTUSKIELTO

Kantelijayhtiö moitti asianajajaa siitä, että tämä oli lähettänyt päämiehensä puolesta yhtiölle konkurssiuhkaisen maksukehotuksen liittyen riitaiseen saatavaan. Yhtiö oli kokenut maksukehotuksen painostavana. Lisäksi asianajaja oli ollut

Konkurssiuhkaisen maksukehotuksen lähettäminen yhtiölle ei ollut painostamista – riidasta ilmoittaminen yhtiön asiakkaalle oli.

sähköpostitse yhteydessä yhtiön asiakkaaseen tarkoituksenaan mustamaalata yhtiö. Asianajaja oli aiheuttanut vahinkoa yhtiön asiakassuhteelle ja yritystoiminnalle.

Asianajaja totesi toimeksiannon alkuvaiheessa lähettäneensä yhtiölle konkurssiuhkaisen maksukehotuksen. Yhtiötä avustanut asianajaja oli riitauttanut saatavat, minkä seurauksena asianajaja ei ollut laittanut yhtiötä vastaan konkurssihakemusta vaan velkomuskanteen käräjäoikeudessa. Asianajaja oli riidan alkuvaiheessa ilmoittanut yhtiön asiakkaalle, että yhtiö oli jättänyt asianajajan päämiehen laskuja maksamatta ja tämän vuoksi asianajajan päämies ei tulisi tekemään uusia toimituksia ennen kuin laskut oli maksettu. Myöhemmässä vaiheessa asianajaja oli ollut yhteydessä asiakkaaseen selvittäessään, mitä näyttöä hän saisi hankittua riita-asian käsittelyyn.

Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi konkurssiuhkaisen maksukehotuksen yhteydessä menettänyt hyvän asianajajatavan vastaisesti. Valvontalautakunta katsoi, että asianajajan päämiehen ja yhtiön erimielisyydestä ilmoittaminen yhtiön asiakkaalle oli ollut tarpeeton toimenpide laskusaatavan perimisessä. Valvontalautakunta katsoi asianajajan menettelyn olleen päämiehensä vastapuolen sopimattomana painostamista ja siten hyvän asianajajatavan vastaista.

(HUOMAUTUS. 3. jaosto 15.12.2016, 17 §.

Ratkaisu ei ole lainvoimainen).

TO 7.3 PAINOSTUSKIELTO

Kuolinpesän osakkaat, leski ja kolme tytärtä, olivat tehneet osittaisen ositus- ja perinnönjakosopimuksen, jolla lesken ja lesken yhdessä

puolisonsa kanssa omistamien pankkitilien varat oli ositettu ja jaettu. Sopimuksen tekemisen jälkeen asianajaja A oli toiminut lesken avustajana ja asianajaja B tyttären avustajana lopullista ositusta ja perinnönjakoa koskevassa asiassa. B moitti A:ta siitä, että tämä oli vastauksessaan B:n viestiin katsonut, että tämän päämiehet ja/tai B olivat syyllistyneet osittaisen ositus- ja perinnönjakosopimuksen yhteydessä petokseen.

A oli viestissään ilmoittanut tekevänsä tutkintapyyntöä poliisille ja todennut jonkun ”vii-lanneen vanhusta silmään”. A oli todennut B:lle lähettämässään sähköpostiviestissä, että ”asia on tulkittava petokseksi ja tehty tahtoen, eikä tahallista virhettä ole haluttu korjata tois-tuvista esityksistämme huolimatta, joten teko on tahallinen ja tarkoitushakuinen... asia vaatii poliisitutkinnan, jonka olen lupautunut lait-tamaan vireille”.

Valvontalautakunta katsoi asian laatu huomioon ottaen, että A:n ilmaisuja voitiin pitää loukkaavina, eivätkä ne olleet tarpeen asian ajamiseksi. A oli menetellyt hyvän asianajata-van vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 11.2.2016, 13 §).

PAINOSTUSKIELTO. LUVAN SAANUT OIKEUDEN-KÄYNTIAVUSTAJA 8 § 1 MOM. 15-KOHTA

Lupalakimies oli toiminut kantelijan entisen puolison avustajana lasten huoltoa ym. koskevassa asiassa. Kantelija moitti lupalakimies-tä siitä, että tämä oli käräjäoikeudelle toimitta-massaan lausumassa väittänyt, että yksi lapsista viilteli itseään yksinomaan kantelijan vuoksi.

Lupalakimiehen ilmoittama seikka oli pe-rustunut päämiehen asiasta kertomaan ja las-tensuojelussa laadittuihin asiakirjoihin. Val-vontalautakunta totesi, että lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ym. koskevissa asioissa avus-taja joutui kyseisten asioiden luonteen vuoksi ilmoittamaan seikkoja, jotka vastapuoli koki loukkaavina.

Valvontalautakunta katsoi, että lasten ja lu-palakimiehen päämiehen edun ajaminen oli edellyttänyt ilmoitetun seikan esille ottamista. Lupalakimiehen ei katsottu menetelleen oikeu-denkäyntiavustajan velvollisuuksien vastaisesti.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 14.12.2016, 19 §).

3.7 Velvollisuudet tuomioistuimessa (TO 8. luku)

Tapaohjeiden 8. luvussa säädetään asianajajan velvollisuuksista tuomioistuimessa. Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin kohdissa 16–18 on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 8.1-, 8.2- ja 8.4-kohtia vastaavista velvollisuuksista.

3.7.1 Arvonannon osoittaminen (TO 8.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 16-kohta)

Asianajajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien on osoitettava tuomioistuimelle tuomiovallan käyttäjänä kuuluvaa arvonantoa. Asianajajat ja luvan saaneet oikeudenkäynti-avustajat eivät saa pyrkiä vaikuttamaan tuo-mioistuimeen epäasiallin keinoin, eivätkä saattaa tuomioistuimen työtä tai ratkaisua epä-asiallisen arvostelun kohteeksi.

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

TO 4.1 HUOLELLISUUSVELVOLLISUUS

TO 8.1 ARVONANNON OSOITTAMINEN

Asianajaja oli toiminut kantelijan entisen aviopuolison A:n avustajana osapuolten välises-sä, lasten huoltajuuteen liittyneessä riita-asias-sa. Tuomioistuinkäsittelyn aikana oli noussut esille kysymys, tulisiko 12-vuotiasta lasta B kuulla tuomioistuinprosessissa. Käräjätuomari oli informoinut osapuolia siitä, että B:n kuule-miselle ei ollut tarvetta. Kantelija moitti asian-ajajaa siitä, että tämä oli ollut päämiehensä avulla yhteydessä B:hen ja kuullut tätä seikois-ta, joista käräjäoikeus oli jo aikaisemmin päät-tänyt olla kuulematta B:tä.

Asianajaja totesi, että asiassa tehdyn olo-suhdeselvityksen taustalla oli ollut eritoten kär-äjäoikeuden pyyntö selvittää lasten mielipide tapaamisten toteuttamistavasta. Olosuhdeselvi-tykseen perehdyttyään asianajaja oli havainnut, ettei siihen ollut kirjattu lasten mielipiteitä tai että lasten mielipiteitä olisi ylipäänsä tiedusteltu. Kes-kusteltuaan A:n kanssa, asianajaja oli katsonut tarpeelliseksi kysyä B:ltä, oliko tämän mielipidet-tä kysytty. Asianajajan ja B:n puhelinkeskuste-

lu oli kestänyt vain muutaman minuutin. B oli kertonut, että sosiaalityöntekijät olivat kysyneet hänen mielipidettään ja B oli vastannut toivoneensa vuoroviikoitaista järjestelyä. Puhelun tarkoituksena ei ollut selvittää B:n mielipidettä vaan sitä, oliko B:n mielipidettä ylipäätään kysytty.

Asianajaja vetosi siihen, että olosuhdeselvitys oli kärjäoikeuden päätöksenkin mukaan puutteellinen ja paikoin puolueellinen, eikä olosuhdeselvitykseen sen vuoksi voitu tukeutua päätöksenteon pohjana. Myös A oli ollut oikeutetusti huolissaan selvityksen vastaanotettuaan. Asianajaja katsoi, että näissä olosuhteissa hänen menettelynsä ei ollut B:n edun vastainen.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla oli ollut perusteltu syy tuoda päämiehensä puolesta esille olosuhdeselvityksen puutteet ja ongelmat. Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan se, miten ja mistä asioista B:tä oli kuultu, olisi ollut selvitettävissä muilla asianmukaisilla keinoilla esimerkiksi pyytämällä kärjäoikeudelta olosuhdeselvityksen täydentämistä tai kuulemalla selvityksen laatineita henkilöitä pääkäsitellyssä. Kärjäoikeuden päätöksestä ilmeni, että heitä oli kuultu sekä lasten kuulemisesta että lasten mielipiteistä asumisen suhteen. Näin ollen B:n kuuleminen puhelimitse oli ollut tarpeetonta ja joka tapauksessa ennenaikaista.

Valvontalautakunta katsoi asianajajan menettelyn erityisen moitittavaksi, koska hän oli kuulemalla B:tä puhelimitse osoittanut piittaamattomuutta kärjäoikeuden tekemää kuulemisratkaisua kohtaan. Asianajaja oli laiminlyönyt ammattinsa ja asemansa asettaman erityisen velvollisuuden kunnioittaa tuomioistuimen tekemiä ratkaisuja ja siten menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 10.6.2016, 22 §).

ARVONANNON OSOITTAMINEN. LUVAN SAANUT OIKEUDENKÄYNTIAVUSTAJA 8 § 1 MOM. 16-KOHTA

Lupalakimies oli toiminut hallinto-oikeudessa asiamiehenä lapsen kiireellistä sijoitusta ja huostaanottoa koskevassa valitusasiassa. Lupalakimiehen päämies oli prosessin aikana ilmoittanut hallinto-oikeudelle, että lupalakimiehen

tekemä valitus tulisi jättää tutkimatta ja että hänen antamansa valtakirja perua. Hallinto-oikeuden ilmoituksen mukaan lupalakimies oli aluksi väittänyt hallinto-oikeuden tuomaria esteelliseksi, mutta myöhemmin ilmoittanut erehtyneensä henkilöstä. Lupalakimies oli tämän lisäksi syyttänyt sosiaalityöntekijää mahdollisesta väärennyksrikoksesta.

Lupalakimies myönsi erehtyneensä henkilöstä ja turhautumisensa takia ilmoittaneensa tuomarin olleen esteellinen. Lupalakimies oli perunut toteamansa pitäen sitä asiattomana virhelausumana. Sosiaalityöntekijää koskevan väitteen osalta lupalakimies ilmoitti pitävänsä merkittävänä sitä, että toisen valitusasian yhteydessä sosiaaliviraston toimesta oli ilmoitettu, että lupalakimiehen päämies olisi perunut antamansa valtakirjan juuri ennen valituksen jättämistä. Lupalakimies oli tavannut päämiehensä samalla viikolla, jolloin tämä oli hyväksynyt valituksen eikä valtakirjan voimassaolosta ollut keskusteltu. Seuraavan viikon alkupuolella lupalakimies oli saanut sosiaalityöntekijältä puhelimitse tiedon valtakirjan perumisesta.

Valvontalautakunta totesi asiassa olevan riidatonta, että lupalakimies oli perusteettomasti väittänyt hallinto-oikeuden tuomaria esteelliseksi. Valvontalautakunta katsoi, ettei lupalakimies ollut lausumallaan osoittanut tuomioistuimelle ja sen jäsenelle asiaan kuuluvaa arvostusta. Lupalakimies oli myös lausunut perusteettomasti ja epäasiallisesti sosiaalityöntekijästä arvostellen tämän työtä. Valvontalautakunta katsoi, että lupalakimies oli menetellyt oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksiensa vastaisesti.

(VAROITUS. 3. jaosto 4.3.2016, 7 §).

3.8 Julkisuus ja markkinointi

Tapaohjeiden 10. luvussa on säädetty asianajan oikeudesta tiedottaa asiakkaansa asiasta julkisuudessa sekä asianajotoiminnan mainonnasta ja markkinoinnista.

3.8.1 Markkinointi (TO 10.2)

Asianajotoiminnan mainonnan ja muun markkinoinnin on oltava totuudenmukaista,

asiallista ja asianajajakunnan arvon mukaista. Asianajopalvelujen epäasiallinen tarjoaminen esimerkiksi onnettomuuden tai muun samantapaisen syyn vuoksi hädänalaiseen asemaan joutuneille on kiellettyä. Asiakkaiden nimeäminen tai muu tietojen antaminen asiakkaasta markkinointitarkoituksessa on sallittua vain asiakkaan suostumuksella. Asianajaja ei saa hankkia tehtävää kääntymällä hoidettavanaan olevassa asiassa muun asianosaisen puoleen ilman, että 1. siihen on asiakkaan suostumus; 2. asiakkaan tai oikeudenkäynnin etu vaatii sitä; ja 3. asianajajalla on perusteltu syy olettaa, ettei asianosainen ole jo antanut tehtävää toiselle asianajajalle. Asianajaja ei saa antaa ulkopuolisen markkinoida asianajajan palveluita tavalla, joka asianajajalta itseltään olisi kiellettyä.

TO 10.2 MARKKINOINTI

Asianajajan toimiston kotisivuilla oli julkaistu toimiston hoitamista oikeudenkäyntijutuista referaatteja, joissa oli mainittu vastapuolten nimet. Ainakaan kaikkien tahojen osalta nimien julkaisemiseen ei ollut pyydetty lupaa.

Asianajaja kiisti menetelleensä hyvän asianajajatavan vastaisesti. Toimiston kotisivuilla oli 75 referaattia vuosilta 2008–2015. Referaatteja oli laadittu ja julkaistu silloin, kun tapauksella oli katsottu olevan yleisempää julkisuusarvoa tai se muutoin saattoi kiinnostaa toimiston kotisivuilla kävijöitä. Juttujen lukija sai samalla kuvan siitä, minkälaisia asioita toimistossa oli hoidettu. Referaatit oli julkaistu kotisivuilla toimiston asiakkaiden suostumuksin, mutta vastapuolilta ei ollut pyydetty suostumusta. Vastapuolen nimi mainittiin 43 jutussa, joissa vastapuolena oli ollut yritys, kunta, kaupunki, seurakunta tai muu yhteisö. Yksityishenkilöiden nimiä ei mainittu. Kaikki referaatit liittyivät oikeudenkäynteihin, joissa oli saatu tuomioistuimen julkinen ratkaisu. Vastapuolen nimiä ei ollut käytetty toimiston markkinointitarkoituksessa. Vastapuolen nimen mainitseminen oli osa tuomion sisällön oikeaa ja totuudenmukaista tiedottamista ja perusteltua sen vuoksi, että kyseessä oli todellinen oikeudenkäyntiasia.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja velvoittavassa lainsäädännössä, tapaohjeissa tai muissa oikeuslähteissä ei oteta suoranaisesti

ti kantaa siihen, tuleeko asianajajan hankkia vastapuolen suostumus tämän nimen käyttämiseen asianajotoimiston markkinoinnissa. Tapaohjeissa edellytetään kuitenkin vastapuolten asiallista kohtelua, asianajotoimiston markkinoinnin asiallisuutta sekä asianajajakunnan arvon mukaisuutta.

Valvontalautakunta totesi olevan riidaton, ettei asianajaja ollut hankkinut vastapuolten asemassa olleiden tahojen suostumusta heidän nimiensä käyttämiseen referaateissa. Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan tiettyä toimijaa koskevan negatiivisenkaan tiedon esittäminen ei ole kiellettyä edellyttäen, että tieto vastaa totuutta eikä siinä esitetä esimerkiksi perusteettomia luonnehdintoja tai arvioita kyseisen toimijan tulevasta toiminnasta. Valvontalautakunnalle esitettyjen tietojen mukaan tapaussesteet eivät sisältäneet salassa pidettäviä tietoja, olleet totuudenvastaisia tai muutoinkaan esitystapansa vuoksi halventavia. Asianajaja ei ollut myöskään pyrkinyt hyötymään kotisivuillaan ilmoitettujen vastapuolten maineesta tai tunnettuudesta. Asianajajan ei katsottu menetelleen vastoin hyvää asianajajatapaa.

(EI SEURAMUSTA. 4. jaosto 26.2.2016, 16 §).

3.9 Asianajotoimiston järjestäminen (TO 11. luku)

Tapaohjeiden 11. luku käsittelee asianajotoimiston järjestämistä. Tässä tapaohjeiden luvussa on säännöksiä muun muassa niin kutsutusta toimistoyhteisöstä, toiminimestä, henkilökunnan valvonnasta, vastuuvakuutuksesta ja toiminnan järjestämisestä asianajajan poissaolon vuoksi. Tämän tapaohjeiden luvun tapaukset liittyvät useimmiten henkilökunnan valvontaan.

3.9.1 Asianajajan muu toiminta (TO 11.4)

Asianajaja ei saa harjoittaa asianajotoimistonsa muuta kuin asianajotoimintaa ja sitä välittömästi palvelevaa toimintaa. Asianajajan on säilytettävä asianajotoimintansa yhtenä kokonaisuutena. Asianajaja ei saa erottaa asianajotoiminnastaan erillisen toimintaa, jonka

pääasiallisena sisältönä on oikeudellisten palveluiden tarjoaminen. Asianajaja on velvollinen pitämään asianajotoiminnasta taloudellisesti ja toiminnallisesti erillään siihen kuuluvan ammatti- ja liiketoimintansa.

TO 11.4 ASIANAJAJAN MUU TOIMINTA

Kanteliija moitti asianajajaa siitä, että Asianajotoimisto Y Oy:n (entinen Asianajotoimisto X & Y Oy) kanssa samassa osoitteessa toimi A Ky ja B Oy, joissa asianajaja oli vastuunalaisessa asemassa. Lisäksi Asianajotoimisto X & Y Oy:n toiminimi oli omiaan aiheuttamaan sekaannusta, koska yhtiön entinen osakas, asianajaja X ei enää työskennellyt mainitussa toimistossa.

Asianajaja ilmoitti, että A Ky perustettiin hoitamaan asuinhuoneistojen vuokraamisen asioita, eikä sillä ollut pitkään aikaan mitään toimintaa. B Oy:n tulot muodostuivat asuinhuoneistojen vuokratuloista, eikä yhtiöllä ollut ainakaan kymmeneen vuoteen muuta toimintaa. Asianajotoimisto hoiti vain asianajotehtäviä eikä harjoittanut mitään muuta toimintaa. Asianajotoimisto X & Y Oy haki ja sai Asianajajaliiton hallitukselta luvan alkuvuonna 2016 muuttaa yhtiöjärjestystään nimen osalta siten, että yhtiön toiminimi muuttui.

Valvontalautakunta ei havainnut, että asianajaja olisi vastoin velvollisuuksiaan harjoittanut asianajotoimistossaan muuta kuin asianajotoimintaa tai erottanut asianajotoiminnastaan erillisen toimintaa, jonka pääasiallisena sisältönä oli oikeudellisten palveluiden tarjoaminen. Valvontalautakunta totesi kuitenkin, että asianajotoimisto oli järjestettävä niin, ettei mistään siihen liittyvistä, yleisesti saatavilla olevista tiedoista voinut aiheutua vääriä käsityksiä siitä, mitä toimintaa asianajotoimiston toimitiloissa harjoitetaan.

Valvontalautakunta katsoi asianajajan menettelleen hyvän asianajajatavan vastaisesti siltä osin kuin A Ky:n ja B Oy:n postiosoitteiksi oli merkitty sama osoite kuin asianajotoimistolla. Asianajaja kuitenkin osoitti, ettei yhtiöllä ollut sellaista toimintaa, että se aiheuttaisi konkreettisen sekaantumisen vaaran asianajotoimistoon eikä aiemmin tehdyssä toimistotarkastuksessa ollut kiinnitetty asiaan huomiota. Tämän vuoksi valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli

rikkonut menettelyllään vain vähäisessä määrin asianajajan velvollisuuksia ja menettelyä oli sen haitallisuuteen nähden pidettävä myös kokonaisuutena arvostellen vähäisenä. Valvontalautakunta jätti seuraamuksen tältä osin määräämättä. Valvontalautakunta totesi lisäksi, että pelkästään se seikka, että Asianajotoimisto X & Y Oy:n toiminimessä mainittu X ei enää työskennellyt mainitussa asianajotoimistossa, ei ollut peruste katsoa toiminimeä hyvän asianajajatavan vastaiseksi.

(SEURAAMUS JÄTETTIIN MÄÄRÄÄMÄTTÄ.

1. jaosto 23.9.2016, 4 §).

3.9.2 Asianajotoimiston asianmukainen järjestäminen ja henkilökunnan valvonta (TO 11.5)

Toimiston asianmukainen järjestäminen merkitsee muun muassa, että toimistorutiinit täyttävät ne vaatimukset, joita asianajajalaissa, muussa lainsäädännössä, Asianajajaliiton säännöissä, tapaohjeissa ja muissa liiton hyväksymissä ohjeissa on asetettu.

Asianajajan tulee ohjata ja valvoa henkilökuntansa työtä. Asianajajan on erityisesti huolehdittava siitä, että toimiston palveluksessa oleva henkilökunta noudattaa hyvää asianajajatapaa. Valvonta-asiassa, joka koskee toimiston muun henkilökunnan menettelyä, valvontalautakunta arvioi, onko kyseisen henkilön valvonnasta vastaava asianajaja noudattanut valvontavelvollisuuttaan. Jos henkilökuntaan kuuluva menettelee vastoin hyvää asianajajatapaa, asianajaja samaistetaan tähän henkilöön ja asianajajalle määrätään kurinpidollinen seuraamus riippumatta siitä, kuinka huolellisesti asianajaja on täyttänyt valvontavelvollisuutensa.

TO 11.5 HENKILÖKUNNAN VALVONTA

Asianajajat jättivät Asianajajaliiton hallitukselle lupahakemuksen, jossa he pyysivät, että oikeustieteiden ja kauppatieteiden maisteri B saisi omistaa heidän asianajotoimistonsa osakkeita. B oli työskennellyt asianajotoimiston palveluksessa tammikuusta 2014 lähtien osa-aikaisena avustavana lakimiehenä tarpeen mukaan. B oli lisäksi harjoittanut yrittäjänä tilitoimistoliiketoimintaa vuodesta 1995 alkaen. Kaupparekiste-

ritietojen mukaan B toimi toimitusjohtajana X Oy:ssä, jonka toimialana olivat tilitoimistopalvelut. B oli toimitusjohtajana myös Y Oy:ssä, jonka toimialana olivat tilitoimistopalvelut ja lakiasianpalvelut. Oikeustieteellisen tutkinnon suorittamisen jälkeen B oli lisäksi hoitanut toimeksiantoja tilitoimistoasiakkailleen.

Asianajajien mukaan B:n kanssa oli sovittu, ettei hän tarjoaisi oikeudellisia palveluja tilitoimistoasiakkailleen tai muille omaan lukuunsa, vaan B tarjoaisi niitä asianajotoimiston nimissä. B ei ollut hoitanut asianajotoimiston toimeksiantoja X Oy:n tai Y Oy:n lukuun. Kaikki asianajotoimiston toimeksiannot B oli hoitanut asianajotoimiston lukuun ja nimissä.

B ei ollut ylipäättään harjoittanut asianajotoimintaa X Oy:n ja Y Oy:n lukuun. Asianajotoiminnalla ymmärrettiin asianajajien mukaan rikos- ja siviiliprosessien hoitamista tuomioistuimissa. B sen sijaan tuotti edelleen X Oy:n nimissä sen ja Y Oy:n asiakkaille muita oikeudellisia palveluita, muun muassa kirjanpitoihin ja verotukseen liittyvää neuvontaa, veroilmoitusten laatimista, yhtiöoikeudellisten asiakirjojen laatimista, sihteerinä toimimista asiakkaiden hallituksen kokouksissa ja yhtiökokouksissa, yrityskaupoissa avustamista, kauppakirjojen, työsopimusten ja muiden asiakirjojen laatimista, yritysjärjestelyissä avustamista ja kaupparekisteriasioiden hoitamista.

Valvontalautakunta totesi asiassa olevan riidatonta, että B oli harjoittanut oikeudellisten palvelujen tarjoamista X Oy:n nimissä ollessaan työsuhteessa asianajotoimistoon. Valvontalautakunnalle esitetystä selvityksestä ei sen sijaan käynyt ilmi, että B olisi tarjonnut vastaavia oikeudellisia palveluja myös Y Oy:n nimissä. B oli tarjonnut X Oy:n nimissä kattavasti sellaisia oikeudellisia palveluja, jotka ovat tavanomaista asianajotoimintaa. B oli oman lausumansa mukaan jatkanut edelleen tiettyjen oikeudellisten palvelujen tarjoamista X Oy:n nimissä sekä X Oy:n että Y Oy:n asiakkaille.

Valvontalautakunta totesi vastoin asianajajien esittämää näkemystä, että asianajotoiminnalla tarkoitetaan myös muunlaista päämiesten oikeudellista avustamista ja oikeudellisten asioiden hoitamista kuin tuomioistuinasioita. Asianajajat

Asianajotoimiston lakimies harjoitti asianajotoimintaa omaan lukuunsa.

olivat laiminlyöneet tapaohjeiden 11.5-kohdassa säädetyn velvollisuutensa huolehtia siitä, ettei heidän toimistonsa henkilökunta harjoittanut asianajotoimintaa omaan lukuunsa.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 21.4.2016, 5 § ja 7 §).

TO 11.5 TOIMISTON ASIANMUKAINEN JÄRJESTÄMINEN. YLEISET LUPAEHDOT ASIANAJAJAN TOIMEN HARJOITTAMISEKSI OSAKEYHTIÖSSÄ KOHTA 10.8

Osakeyhtiömuotoisen asianajotoimiston toimistotarkastuksessa ilmeni, ettei yhtiöllä ollut tarkastushetkellä tilintarkastajaa. Tarkastuksen jälkeen tarkastajalle oli toimitettu ylimääräisen yhtiökokouksen pöytäkirja, jossa oli päätetty valita yhtiön tilintarkastaja ja varatilintarkastaja taannehtivasti 1.1.2015 alkaen.

Asianajajat myönsivät, ettei toimistossa ollut tilintarkastajaa 1.1.2012 alkaneesta tilikaudesta lähtien. Näin oli toimittu epähuomiossa. Asianajajat pyysivät, että asian käsittelyssä huomioitaisiin se, että toimiston kirjanpidon oli tehnyt vuosikautia sama luotettava ja asiantunteva kirjanpitäjä, yhtiön kirjanpidossa tai verotuksessa ei ollut koskaan havaittu mitään virheitä ja yhtiön liiketoiminta oli suhteellisen pienimuotoista ja liiketapahtumia oli vähän.

Valvontalautakunta totesi, että osakeyhtiömuotoisella asianajotoimistolla tulee olla tilintarkastaja. Jättäessään huolehtimatta siitä, että toimistolla oli jatkuvasti tilintarkastaja, asianajajat olivat laiminlyöneet velvollisuutensa järjestää toimistonsa Asianajajaliiton lupaehtojen ja siten hyvän asianajajatavan edellyttämällä tavalla.

(HUOMAUTUS. 4. jaosto 21.4.2016, 6 § ja 8 §).

4 Tilastotietoja valvonnasta

4.1 Vireille tulleet asiat

Valvontalautakuntaan tuli vuonna 2016 vireille yhteensä 547 asiaa (v. 2015: 622), joista 96 oli palkkioriiita-asioita (18 %) ja 451 valvonta-asioita (82 %).

Vireille tulleista valvonta-asioista 49 kantelua kohdistui luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan (n. 11 %), 38 julkiseen oikeusavustajaan (8 %) ja 364 asianajajaan (81 %).

4.2 Ratkaistut valvonta- ja palkkioriiita-asiat

4.2.1 Valvonta-asiat

Vuonna 2016 ratkaistiin yhteensä 587 asiaa, joista 477 oli valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan ratkaisemia valvonta-asioita (v. 2015: 628 asiaa, joista 516 valvonta-asioita).

Kurinpäällinen seuraamus määrättiin 199 valvonta-asiaa eli noin 42 %:ssa ratkaistusta valvonta-asioista (v. 2015: 37 %). Valvonta-asioista 268 tapauksessa eli 56 %:ssa ratkaistusta valvonta-asioista ei todettu moitittavaa menettelyä ja kymmenen kantelua (2 %) jätettiin tutkimatta.

Niissä tapauksissa, joissa valvonta-asia johti kurinpäällisen seuraamuksen määräämiseen, seuraamus jätettiin määräämättä vähäisyysperusteella 11 tapauksessa (2 %), huomautus määrättiin 145 tapauksessa (30 %) ja varoitus 34 tapauksessa (7 %). Seuraamusmaksu (7 500 euroa) määrättiin yhdessä tapauksessa.

Yhtään asianajajaa ei erotettu Suomen Asianajajaliitosta kurinpidollisena seuraamuksena, mutta kaksi entistä Asianajajaliiton jäsentä olisi ansainnut tulla erotetuksi, mikäli olisivat edelleen olleet jäseniä.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta peruutti valvontalautakunnan esityksestä yhden luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan yhteisenä seuraamuksena kolmesta eri valvonta-asiaa. Toisessa tapauksessa oikeudenkäyntiavustajalautakunta olisi peruuttanut luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan yhteisenä seuraamuksena kahdessa valvonta-asiaa, mikäli se olisi ollut vielä voimassa. Kolmannessa tapauksessa oikeudenkäyntiavustajalautakunta lievensi valvontalautakunnan esittämän luvan peruuttamista koskevan esityksen varoitukseksi.

Valvontalautakunnan jaostoissa järjestettiin vuoden 2016 aikana kolme suullista käsittelyä. Täysistunnossa järjestettiin 12 suullista kuulemistä.

4.2.2 Palkkioriiita-asiat

Palkkioriiita-asioita ratkaistiin vuonna 2016 yhteensä 110, joista palkkiota suositettiin alennettavaksi 21 asiassa, mikä vastaa 19 prosenttia ratkaistusta palkkioriiita-asioista. Edellisvuonna vastaava luku oli 15 prosenttia.

Palkkioriiita-asioista kolme jätettiin tutkimatta ja kolmen asian käsittely lopetettiin.

4.2.3 Valvonta- ja palkkioriiita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika

Vuonna 2016 ratkaistujen valvonta- ja palkkioriiita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6 kk 17 pv (2015: 6 kk 16 pv).

4.2.4 Muutoksenhaku valvonta-asioissa

Valvontalautakunnan vuonna 2016 antamista valvonta-asian ratkaisuksista 21:een (2015: 26) haettiin muutosta Helsingin hovioikeudesta.

Muutosta ratkaisuun haki asianajaja tai entinen asianajaja 19 valvonta-asiassa ja luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja kahdessa asiassa.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan vuonna 2016 antamista valvonta-asian ratkaisuksista, joista valvontalautakunta oli tehnyt seuraamusesityksen oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle, neljään haettiin muutosta Helsingin hovioikeudesta. Muutosta luvan peruuttamista koskevaan ratkaisuun haki luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja kolmessa valvonta-asiassa ja oikeuskansleri yhdessä asiassa.

4.2.5 Helsingin hovioikeuden ratkaisemat valitukset

Hovioikeus on vuonna 2016 ratkaissut yhteensä 29 valitusta, jotka koskivat valvontalautakunnan asianajajalle tai luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle määräämää kurinpidollista seuraamusta tai tutkittavaksi ottamista koskevaa ratkaisua.

Hovioikeus kumosi neljässä asiassa valvontalautakunnan ratkaisun ja poisti asianajajille määrätty varoitukset kolmessa asiassa ja luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle määrätyn huomautuksen yhdessä asiassa. Kahdessa asiassa hovioikeus kumosi valvontalautakunnan ratkaisun ja palautti kummatkin asiat käsiteltäväksi uudelleen valvontalautakunnassa. Hovioikeus kumosi kahdessa asiassa asianajajalle määrätyn seuraamusmaksun ja määräsi kummassakin tapauksessa kurinpidollisena seuraamuksena varoituksen. Yhdessä asiassa hovioikeus jätti asianajajan valituksen tutkimatta määrääjän jälkeen saapuneena.

Hovioikeus ei muuttanut valvontalautakunnan ratkaisua 20 asiassa.

4.2.6 Muutoksenhakulupa korkeimpaan oikeuteen

Korkeimmalta oikeudelta haettiin valituslupaa viiteen vuonna 2016 annettuun hovioikeuden ratkaisuun.

Korkein oikeus ratkaisi vuonna 2016 neljä valituslupahakemusta, joista kolme hylättiin. Korkein oikeus kumosi yhdessä asiassa hovioikeuden päätöksen oikeuskanslerin valituksen johdosta ja jätti asian valvontalautakunnan ratkaisun lopputuloksen varaan.

4.3 Hallituksen yleisvalvonta

4.3.1 Hallituksen yleisvalvonta ja jäsenkelpoisuutta koskeva valvonta

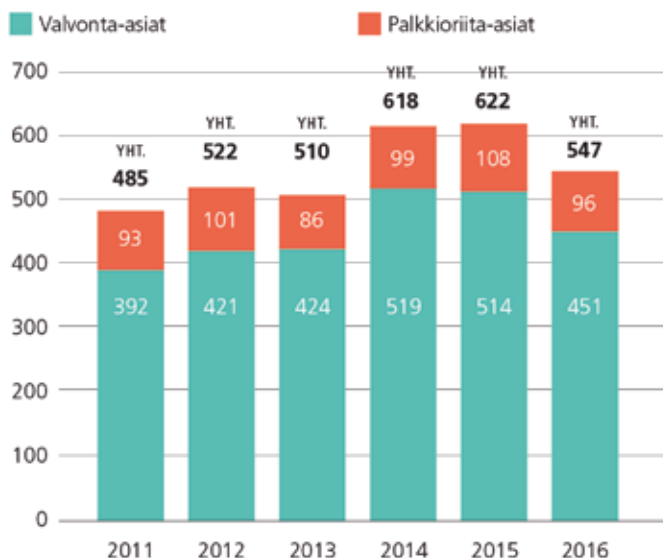
Asianajajaliiton hallitus saattoi yleisvalvontaoikeutensa perusteella vuonna 2016 vireille 36 valvonta-asiata (v. 2015: 49). Valvontalautakunta ratkaisi kertomusvuonna 38 hallituksen vireille saattamaa valvonta-asiata, joista 35:ssä määrättiin kurinpidollinen seuraamus (v. 2015: 32).

Asianajajaliiton hallitus erotti kaksi asianajajaa jäsenedellytysten puuttumisen vuoksi. Yksi asianajaja poistettiin Asianajajaliiton ylläpitämästä asianajajaluettelosta maksamattomien jäsenmaksujen vuoksi.

4.3.2 Velkaantumisselvitys

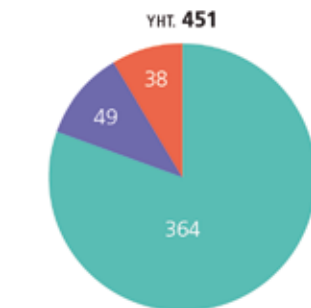
Syksyllä 2015 aloitettua asianajajia ja asianajotoimistoja koskevaa velkaantumisselvitystä jatkettiin kertomusvuoden aikana. Jatkoseurannassa oli vuoden 2016 alkaessa 23 asianajajaa tai asianajotoimistoa. Hallitus kutsui neljä asianajajaa henkilökohtaisesti kuultavaksi. Vuoden 2016 päättyessä velkaantumisselvityksen jatko-seurannassa oli kahdeksan asianajajaa tai asianajotoimistoa.

Vireille tulleet asiat

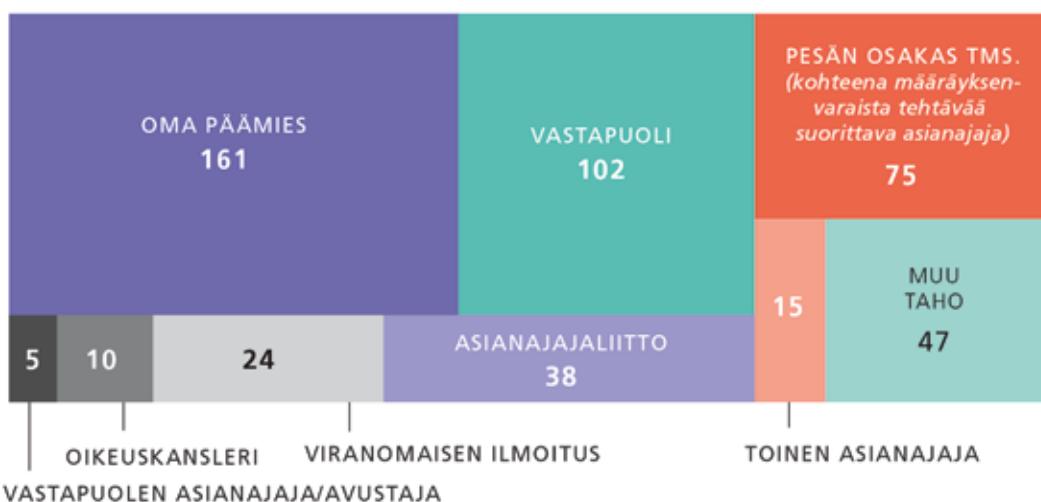
Vireille tulleiden asioiden kohdistuminen 2016*

- Asianajajaan
- Luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan
- Julkiseen oikeusavustajaan

*valvonta-asioista

Valvonta-asioiden vireilletulotapa kantelijaryhmittäin (ratkaistut asiat) 2016

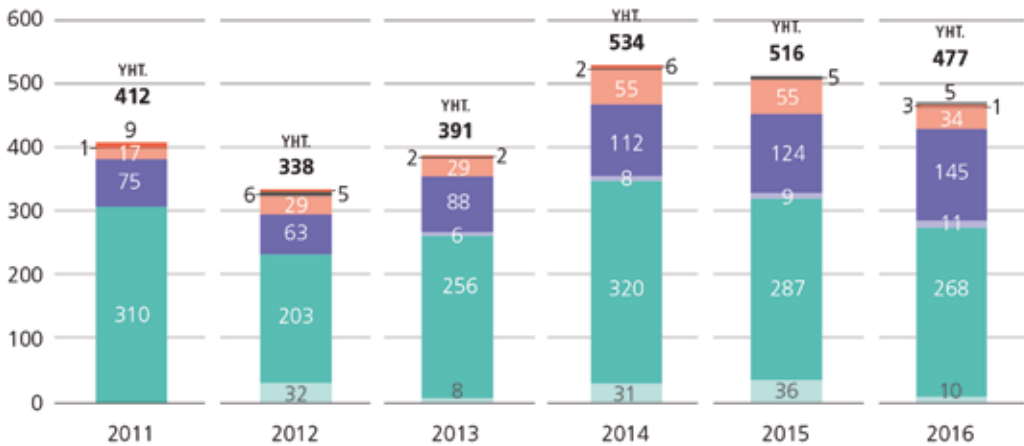
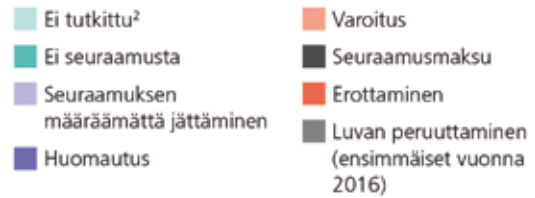
Yhteensä: 477

Palkkioriiita-asioiden vireilletulotapa

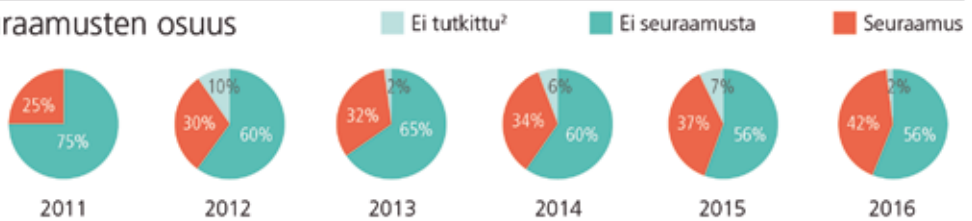

Ratkaistut valvonta-asiat (kpl)¹

¹Yhteen henkilöön voi kohdistua useampi ratkaisu. Vuoden 2016 erottamiset koskivat kahta entistä asianajajaa, mutta taustalla oli kolme valvonta-asiaa. Luvan peruuttamiset koskivat kahta lupalakimiestä.

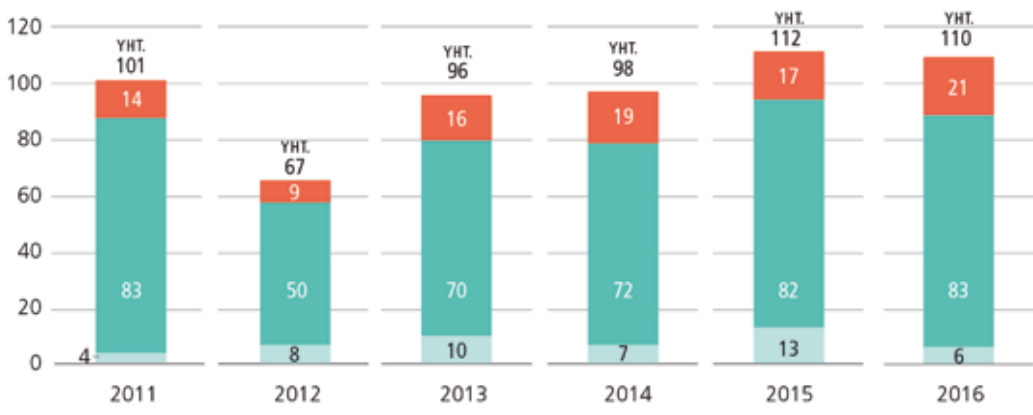

Seuraamusten osuus

²Ei otettu tutkittavaksi esim., koska asia ratkaistu aikaisemmin, tapahtumista yli viisi vuotta tai lupalakimiestä koskevassa kantelussa kyse ei ollut oikeudenkäyntiasiaa. (Tilastoitu vuodesta 2012 alkaen.)

Ratkaistut palkkiorita-asiat

5 Sammanfattning

Styrelsen för Finlands Advokatförbund skall enligt 6 § i lagen om advokater se till att advokaterna vid uppträddandet inför domstolar eller övriga myndigheter samt även i övrig verksamhet uppfyller sina förpliktelser. Det grundläggande stadgandet om en advokats förpliktelser lyder: ”En advokat skall redbart och samvetsgrant utföra honom anförtrödda uppdrag samt i all sin verksamhet iakttaga god advokatsed” (5 § 1 mom.).

När ändringen av lagen om advokater trädde i kraft den 1.11.2004 grundades en särskild tillsynsnämnd för att handlägga och avgöra tillsynsärenden (7 c § 1 mom.). Tillsynsnämnden handlägger också arvodestvister och ger rekommendationer om advokatarvodenas skälighet. Vid bedömningen av de krav som god advokatsed i enskilda fall ställer på advokaten tillämpar tillsynsnämnden de vägledande reglerna om god advokatsed (15.1.2009).

Lagen om rättegångsbiträden med tillstånd trädde i kraft 1.1.2013. Samtidigt gjordes även ändringar i lagen om advokater. Enligt 6 a § 1 mom. i lagen om advokater finns i samband med Advokatförbundet en oberoende tillsynsnämnd och en oberoende tillsynsenhet vilka sköter de uppgifter i fråga om tillsynen över advokaters verksamhet som anges i denna lag. Dessa ändringar har lett till att tillsynsnämnden numera sköter också de uppgifter som gäller tillsynen över rättegångsbiträden med tillstånd, dvs. jurister som rättegångsbiträdenämnden har beviljat tillstånd att vara

verksamma som rättegångsombud och rättegångsbiträden. Lagändringen inverkade även på tillsynsnämndens ställning i förhållande till Finlands Advokatförbund. En anställd vid tillsynsenheten får inte delta i skötseln av Advokatförbundets andra ärenden än tillsynsärenden, om detta kan äventyra en oberoende och opartisk skötsel av tillsynsenhetens uppgifter. Dessutom ändrades tillsynsnämndens sammansättning så att två av medlemmarna i tillsynsnämnden skall vara rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsnämndens sammansättning

Tillsynsnämnden består av en ordförande och elva andra medlemmar samt personliga suppleanter för var och en av dem. Ordföranden och ordförandens suppleant samt sex av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall vara advokater. Tre av medlemmarna och deras suppleanter skall vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt juris kandidat- eller magisterexamen och är förtrogna med advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. Två av medlemmarna och deras suppleanter skall vara sådana rättegångsbiträden med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd. Tillsynsnämnden kan vara uppdelad i fyra sektioner.

Anhängiggörande av ett ärende

Ett tillsynsärende blir anhängigt när tillsynsnämnden mottar ett skriftligt klagomål gällande en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd, en anmälan från justitiekanslern eller en anmälan som en domstol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbalken. Ett ärende gällande en advokat eller ett offentligt rättsbiträde blir också anhängigt när Advokatförbundets styrelse har beslutat att överföra ett ärende som har kommit till dess kännedom för behandling i tillsynsnämnden.

Behandling av tillsynsärenden

För styrelsens och tillsynsnämndens övervakning är advokaten skyldig att öppet och sanningsenligt lämna de uppgifter som styrelsen behöver. För fullföljandet av den i 6 § 1 mom. i lagen om advokater stadgade tillsynen av advokatkåren kan styrelsen eller tillsynsnämnden finna det nödvändigt att en inspektion förrättas på advokatens byrå. Det som nedan nämns om advokater gäller offentliga rättsbiträden och rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsärenden behandlas i tillsynsnämndens sektioner eller i plenum. I plenum behandlas de ärenden som av tillsynsnämndens ordförande har bestämt att skall behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Ärenden som gäller uteslutning ur Advokatförbundet eller påförande av en påföljdsavgift avgörs alltid i plenum.

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande. Beslut om att en advokat utesluts ur Advokatförbundet eller åläggs att betala påföljdsavgift kan dock fattas endast om muntlig förhandling har ordnats i ärendet. Tillsynsnämnden eller en sektion kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Advokaten och klaganden skall kallas till den muntliga förhandlingen.

Advokaten skall ges tillfälle att bli hörd innan ett ärende avgörs. Advokaten skall öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Klaganden skall beredas tillfälle att yttra sig med anledning av

advokatens bemötande. Nämnden och sektionerna skall även i övrigt se till att saken blir i tillräcklig mån utredd.

Enligt 7a § 3 mom. i lagen om advokater handlar tillsynsnämndens medlemmar under domaransvar när de avgör tillsynsärenden. En styrelsemedlem eller den person som förrättat en inspektion får inte heller, enligt 6 § 1 mom. i lagen om advokater, obehörigen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.

Disciplinära påföljder

I 7 § lag om advokater ingår stadganden om disciplinära påföljder som kan åläggas en advokat eller ett offentligt rättsbiträde. Dessa påföljder är anmärkning, varning, påföljdsavgift och uteslutning ur advokatföreningen. Som resultat av ändringen i lag om advokater som trädde i kraft den 1 januari 2013 (17.6.2011/716) behöver påföljden inte påföras, om advokaten genom sitt förfarande endast i ringa mån bryter mot advokatens skyldigheter och förfarandet i förhållande till dess skadlighet också bedömt som en helhet ska anses ringa. Samma påföljder kan också åläggas ett rättegångsbiträde med tillstånd. Om tillsynsnämnden anser att rättegångsbitrådets tillstånd bör återkallas eller rättegångsbitrådet bör påföras en påföljdsavgift, överförs ärendet till rättegångsbitrådesnämnden. Beslut om att göra en framställning till rättegångsbitrådesnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift fattas alltid i plenum.

Förfarandets offentlighet

Avgörandet i ett tillsynsärende och i en arvodestvist skall ges i form av en särskild handling. I handlingen skall bl.a. anges ärendeslaget och dagen för avgörandet, parternas och klagandens namn, de yrkanden som framställts och de bemötanden som avgivits i saken, motiveringen till avgörandet, de lagrum, de punkter i Advokatförbundets stadgar och de anvisningar om god advokatsed som har tillämpats i saken samt avgörandets slutresultat.

I den offentliga dagbok som Advokatförbundet för över tillsynsärenden och arvodes-tvister skall antecknas uppgifter om klaganden eller sökanden, den som klagomålet gäller och vid behov advokatbolaget, ärendeslaget, dagen för avgörandet samt slutresultatet. Av dagboken skall även framgå i vilken fas behandlingen av saken är.

Sökande av ändring i tillsynsnämndens avgörande

Enligt 10 § 2 mom. i lagen om advokater har även justitiekanslern rätt att besvära sig över alla beslut som givits i tillsynsärenden. Däremot har en annan myndighet eller klaganden inte rätt att söka ändring i beslut som givits i ett tillsynsärende. Advokaten, offentliga rättsbiträdet och rättegångsbiträdet med tillstånd kan enligt 10 § 1 mom. i lagen om advokater anföra besvär hos Helsingfors hovrätt över alla tillsynsnämndens beslut.

I tillsynsförfarandet kan tvistefrågor eller yrkanden som gäller privaträttsliga eller materiella frågor inte behandlas, ej heller t.ex. skadeståndskrav. Tvist om arvode bör huvudmannen anhängiggöra hos allmän domstol.

Statistiska uppgifter

År 2016 avgjorde tillsynsnämnden och rättegångsbiträdesnämnden sammanlagt 477 tillsynsärenden.

Av de avgjorda ärendena resulterade 199, d.v.s. 42 procent i en disciplinär påföljd, då motsvarande andel året före var 37 %.

I 145 ärenden (30 %) ålades en anmärkning, i 34 ärenden (7 %) en varning. År 2016 ålades en påföljdsavgift som disciplinär påföljd. Två advokater skulle ha förtjänat att bli uteslutna ur advokatföreningen, om de fortfarande hade varit medlemmar. Tillsynsnämnden påförde ingen påföljd i 11 ärenden (2 %). På grund av tillsynsnämndens förslag återkallade rättegångsbiträdesnämnden ett tillstånd att vara verksam som rättegångsbiträde. I ett annat ärende skulle rättegångsbiträdesnämnden ha återkallat tillståndet att vara verksam som rättegångsbiträde ifall tillståndet fortfarande skulle ha varit ikraft.

Under fjolåret avgjorde tillsynsnämnden 110 arvodestvister. I 21 av ärendena rekommenderade tillsynsnämnden en nedsättning av arvodet, vilket motsvarar 19 procent av de avgjorda ärendena. Motsvarande andel var året före 15 procent.

6 Yhteystiedot

Valvontalautakunta

PL 13 (Simonkatu 12 B 16)
00101 Helsinki

Puhelinneuvonta kanteluasioissa
arkisin klo 9–11
puh. (09) 6866 1250

puh. (09) 6866 1240 (vaihde)
www.valvontalautakunta.fi
info@valvontalautakunta.fi
etunimi.sukunimi@valvontalautakunta.fi

Pia Kauppinen

valvonnasta vastaava lakimies
valvontayksikön esimies
– valvonta-asioiden valmistelu täysistuntoon

Sanna Leppänen

lakimies
– valvonta-asioiden valmistelu 1. jaostolle

Päivikki Hartikainen

valvonta-assistentti
– valvonta-asioiden valmistelu 2. jaostolle

Gunilla Nyström

lakimies (*työvapaalla*)

Anna Laamanen

lakimies
– valvonta-asioiden valmistelu 3. jaostolle

Sampsa Seppälä

lakimies
– valvonta-asioiden valmistelu 4. jaostolle

Jaana Westenius

valvonta-assistentti

The background is a solid purple color with several large, stylized leaf patterns in a lighter shade of purple. The leaves are arranged in a way that they appear to be overlapping and growing from the bottom left towards the top right. The patterns are composed of curved lines that define the veins and edges of the leaves.

Valvontakertomus 2016 on Asianajajaliiton yhteydessä toimivan itsenäisen ja riippumattoman valvontalautakunnan raportti asianajajiin, julkisiin oikeusavustajiin ja luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin kohdistuneesta ammatillisesta valvonnasta vuonna 2016.

Valvontakertomus toimitetaan kaikille asianajajille, julkisille oikeusavustajille, luvan saaneille oikeudenkäyntiavustajille ja valvontalautakunnan sidosryhmille.